

Programmabegroting 2025

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
LEESWIJZER	5
BELEIDSBEGROTING	7
PROGRAMMAPLAN	7
PROGRAMMA 1 DIENSTVERLENING EN BESTUUR.....	7
PROGRAMMA 2 VEILIGHEID	11
PROGRAMMA 3 BEHEER OPENBARE RUIMTE	14
PROGRAMMA 4 ECONOMIE	18
PROGRAMMA 5 ONDERWIJS, SPORT EN CULTUUR.....	20
PROGRAMMA 6 SOCIAAL DOMEIN	23
PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	26
PROGRAMMA 8 VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	30
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	33
OVERHEAD	34
VENNOOTSCHAPSBELASTING	35
ONVOORZIEN	36
PARAGRAFEN	37
PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN.....	37
PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	43
PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	49
PARAGRAAF 4 FINANCIERING.....	53
PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING.....	57
PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN.....	61
PARAGRAAF 7 GRONDBELEID.....	70
PARAGRAAF 8 WET OPEN OVERHEID (WOO)	73
PARAGRAAF 9 DUURZAAMHEID	74
FINANCIËLE BEGROTING	76
Overzicht van baten en lasten	76
Uiteenzetting financiële positie	81
Meerjarenraming.....	90
BIJLAGEN	97
Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld	97
Meerjareninvesteringsoverzicht	99
Beleidsindicatoren	100
Woningbedrijf	103

Inleiding

Hierbij presenteren wij u de programmabegroting 2025. Een begroting waarin we weer veel voor onze inwoners en ondernemers kunnen realiseren, maar waarin ook de opdracht ligt om aan maatregelen te gaan werken voor een structureel stabiele meerjarenbegroting.

Een uitdaging die wij graag met uw raad aangaan en waarbij wij de maatregelen en het benutten van kansen zoveel mogelijk willen realiseren. Hoe we dat met elkaar willen aanpakken leggen we in een apart raadsvoorstel aan u voor.

Een programmabegroting die in de nieuwe programmastructuur is opgesteld. Deze nieuwe structuur moet resulteren in een transparantere begroting waarin sturing en verantwoording voor uw raad gemakkelijker wordt. Wij vertrouwen erop dat u bij het lezen van de begroting als verbetering ervaart.

Een programmabegroting ook met ambitie op wonen. We gaan het woningaanbod vergroten, zetten de verduurzaming en uitbreiding van onze huurwoningen door en werken aan het beleidshuis voor de fysieke leefomgeving op grond van de Omgevingswet door het opstellen van de Omgevingsvisie en Woonvisie.

Daarnaast zetten we in op onderwijshuisvesting door renovatie en nieuwbouw van diverse onderwijslocaties en ondersteunende locaties.

Uiteraard is ook veiligheid een belangrijk thema deze begroting. Een veilige leefomgeving en een weerbare overheid vinden we belangrijk. Inzet op ondermijning en op signalen van inwoners en ondernemers zijn daarbij belangrijk. Verkeersveiligheid speelt daarbij een belangrijke rol. Diverse verkeerssituatie gaan we in 2025 fysiek verbeteren.

Vanuit het sociaal domein blijven we inzetten op een sterke samenleving waarin inwoners kunnen meedoen en naar elkaar omkijken. In deze begroting laten we zien diverse activiteiten te ondernemen die hieraan bijdrage voor bijvoorbeeld kwetsbare inwoners, inwoners met een hulpvraag en jongeren. In 2025 gaan we het beleidsplan Sociaal domein 2021-2024 evalueren en stellen we een nieuw beleidsplan Sociaal domein op.

Voor al deze ontwikkelingen geldt dat we participatie daarbij belangrijk vinden. Participatie door zoveel mogelijk inwoners, ondernemers en organisatie te betrekken en het liefst ook door jong en oud. Dat doen we via dorpsraden en doe-teams, maar ook online via ons inwonerpanel en het platform "Koggenbuurtjes". In 2025 willen we specifiek inzetten op het vormgeven van jongerenparticipatie.

Tot slot, dienstverlening aan inwoners en ondernemers willen we continue verbeteren. We willen onze dienstverlening morgen weer beter doen dan gisteren. Monitoring van onze dienstverlening en verbeteren van communicatie zijn daarbij speerpunten. Daarnaast zien wij uit naar de realisatie van de herinrichting en verduurzaming van ons gemeentehuis en de komst van de bibliotheek in het gebouw. Beter dienstverleningsmogelijkheden en inspirerende werk- en ontmoetingsplekken voor medewerkers en bestuur, waarmee verbinding gaat ontstaan tussen afdelingen, teams, medewerkers, bestuur en inwoners en ondernemers.

Het begrotingsresultaat 2025 tot en met 2028 ziet er als volgt uit (exclusief de financiële gevolgen van de septembercirculaire 2024). De negatieve saldo's van 2026 en verder worden veroorzaakt door het ravijnjaar van het gemeentefonds.

Begrotingsresultaat (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Totaal lasten	82.665	81.380	81.800	83.585
Totaal baten	-80.822	-77.742	-78.004	-79.944
Saldo van baten en lasten	1.843	3.638	3.796	3.641
Saldo toevoegen en onttrekkingen aan reserves	-1.843	-1.847	-1.890	-1.896
Begrotingsresultaat	0	1.791	1.906	1.745
		nadeel	nadeel	nadeel

Leeswijzer

De programmabegroting 2025 bestaat uit twee delen te weten de beleidsbegroting en de financiële begroting.

1. De beleidsbegroting bevat de beleidsprogramma's (het programmaplan) en de paragrafen die ingaan op specifieke beleidsvelden.
2. De financiële begroting bestaat uit een overzicht van baten en lasten met een toelichting en de financiële positie van de gemeente wordt erin uiteengezet en toegelicht.

Beleidsbegroting

Programmaplan

Het programmaplan bestaat uit acht programma's, een hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen en overzichten van de overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien. De programma's zijn als volgt opgebouwd:

1. Inleiding
2. Bestuurlijk relevante ontwikkelingen
3. Wat willen we bereiken?
4. Wat gaan we ervoor doen?
5. Verbonden partijen
6. Wat mag het kosten?

Presentatie cijfers

In het verleden werden bedragen positief gepresenteerd en aangevuld met 'V' (voordeel) en 'N' (nadeel). Vanaf de programmabegroting 2025 is gekozen voor een andere presentatie. In tabellen waar lasten én baten (en het saldo daarvan) worden gepresenteerd zijn de lasten weergegeven met een positief bedrag en de baten met een negatief bedrag. Door de systematiek van de administratie aan te houden, kan de afdeling financiën de cijfers geautomatiseerd verwerken. De financiële administratie denkt niet in voordeel of nadeel maar geeft antwoord op de vraag 'wat kost het?' Baten worden daarom als negatieve lasten gezien. Is het saldo van lasten en baten negatief dan zijn de baten dus hoger dan de lasten en betekent dit een voordeel. Berekende verschillen, zoals bij de toelichting op de afwijkingen, worden positief weergegeven aangevuld met een N (nadeel) of V (voordeel).

Toelichting afwijking personeelslasten

De loonkosten zijn in de begroting 2025 (her)verdeeld, op basis van de functies beschreven in HR21, over de taakvelden op basis van de meest recente indeling van het voorgeschreven regels voor "informatie van derden" door het Ministerie van Binnenlandse zaken én de nieuwe programma indeling van de gemeente Koggenland. De afgelopen jaren zijn de kwantitatieve en kwalitatieve mutaties op het taakveld Overhead geboekt en viel het onder het oude programma 1. Deze mutaties worden vanaf heden per taakveld verwerkt. Eenmalig leidt deze handeling tot grote voor- en nadelen in de loonkosten in de programmabegrotingen. De individuele toelagen en uitkeringen blijven (voorlopig) begroot op het taakveld Overhead.

Paragrafen

Na het programmaplan volgen er negen paragrafen. Deze geven een dwarsdoorsnede van de begroting en gaan steeds over een specifiek beleidsterrein.

Financiële begroting

De financiële begroting gaat in op de grondslagen voor de begroting en bevat de verplichte overzichten vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zoals onder andere het overzicht van baten en lasten, incidentele baten en lasten en de mutaties reserves en voorzieningen.

Bijlagen

In de bijlagen bij deze programmabegroting vindt u het overzicht van de baten en lasten per taakveld, het meerjaren investeringsplan, de beleidsindicatoren en de begroting van het Woningbedrijf.

Beleidsbegroting Programmabegroting

Programma 1 Dienstverlening en bestuur

Inleiding

In Koggenland streven we naar een bestuur dat niet alleen goed en efficiënt functioneert, maar ook weerbaar is tegen de uitdagingen van deze tijd. Onze dienstverlening staat hierbij centraal. Wij geloven dat een sterke dienstverlening de basis vormt voor een vertrouwensrelatie met onze inwoners en ondernemers. Dit betekent dat we continu investeren in de kwaliteit van onze dienstverlening, zodat deze transparant, toegankelijk en betrouwbaar is. Waar regionale samenwerking bijdraagt aan een verbeterde dienstverlening of een sterker bestuur, zoeken we deze samenwerking op. Innoveren en verbeteren, doen we altijd met het oog op de behoeften van onze inwoners en ondernemers.

In de komende periode maken wij ons binnen het programma Dienstverlening en Bestuur aldus onder meer sterk voor een weerbaar bestuur. Om de bestuurlijke en ambtelijke veerkracht te vergroten, wordt in Noord-Holland gewerkt aan een weerbaarheidsnorm. Binnen onze organisatie werken we tevens aan een -vernieuwde integriteitscode en -protocol. Daarnaast benutten we lokale en regionale kansen, onder meer door het bieden van subsidiëringmogelijkheden voor (nieuwe) evenementen en het effectief inzetten van de gelden van de Regio Deal. Voor de Regio Deal wordt nauw samengewerkt met andere gemeenten, overheidsorganen, het onderwijs en het bedrijfsleven. Dit levert een bijdrage aan een dynamische en bloeiende gemeenschap. Ook het bevorderen van de participatie is een speerpunt; de gemeente blijft lokale initiatieven ondersteunen om zo de betrokkenheid van inwoners en ondernemers bij hun leefomgeving te verhogen.

Voor wat betreft onze dienstverlening breiden wij de mogelijkheden om de tevredenheid over onze dienstverlening inzichtelijk te maken, uit. Ook zetten we de digitalisering van onze gemeentelijke producten en diensten verder voort. Dit is een waardevolle stap om de kwaliteit van onze dienstverlening te verbeteren, en onze inwoners en ondernemers beter te bedienen. Om een sterke ambtelijke organisatie te zijn, zetten we - zeker in de huidige krappe arbeidsmarkt - in op aantrekkelijk werkgeverschap. Ook investeren we in een prettige en inspirerende werkomgeving. Met de geplande verbouwing van het gemeentehuis en de toekomstige verhuizing van de buitendienst binnen Koggenland spelen we hierop in. Binnen de ambtelijke organisatie werken we - op basis van transparantie en openbaarheid - aan een hoge kwaliteit in de besluitvorming en dienstverlening.

Bestuurlijk relevante ontwikkelingen

Regionale ontwikkelingen

Het Pact van Westfriesland en de Regio Deal

In het Uitvoeringsprogramma Pact van Westfriesland 7.1 zijn gezamenlijke opgaven en doelstellingen benoemd op basis waarvan de gemeenten samenwerken aan projecten, met partners uit het onderwijs, de zorg en het bedrijfsleven. Het Pact van Westfriesland helpt ook in de beïnvloeding van en samenwerking met het Rijk, de provincie en de regio Noord-Holland Noord. In 2023 is een begin gemaakt met de doorontwikkeling van het Pact. Zo is gestart met het in kaart brengen van de projecten uit het uitvoeringsprogramma van het Pact. Ook is een onderzoek gedaan naar het projectmatig werken binnen Regio Westfriesland. De aanbevelingen uit dit onderzoek worden gebruikt voor de doorontwikkeling van het Pact in 2024 en verder.

Op 9 februari 2024 is bekend geworden dat de Regio Deal aan de regio Noord-Holland Noord is toegekend voor een bedrag van € 32,5 miljoen. Met cofinanciering vanuit de regio komt het totale budget uit op € 65 miljoen. In 2024 wordt de deal in afstemming met het Rijk verder uitgewerkt. Het regioteam levert als onderdeel van de organisatie in NHN een actieve bijdrage in de totstandkoming van de deal, op het gebied van beter wonen, werken en leven.

Participatie

Doe-teams

Het bevorderen van de participatie is één van de speerpunten van Koggenland. We ondersteunen waar mogelijk en haalbaar lokale initiatieven om zo de betrokkenheid van inwoners en ondernemers bij hun leefomgeving te verhogen. Bij initiatieven van inwoners (doeteam initiatieven) kijken wij gezamenlijk naar de haalbaarheid van het initiatief. Zo wordt onder meer gekeken naar het draagvlak van het initiatief en de financiële middelen en ambtelijke capaciteit die eventueel hiervoor nodig zijn. Op deze manier weten de initiatiefnemers waar ze aan toe zijn.

Dorpsraden

In Obdam heeft een enthousiaste groep inwoners zich, naast de al bestaande dorpsraden in Spierdijk en Hensbroek-Wogmeer, verenigd tot dorpsraad. De gebiedsregisseur is bezig om ook voor 2025 en verder in de kernen waar nog geen dorpsraad is, bij de inwoners de behoefte te peilen om er een op te richten.

Omgevingswet

Om participatie bij gebiedsontwikkeling te stimuleren is er een 'Leidraad participatie voor projectontwikkelaars' in de maak. Dit document dient als houvast voor projectontwikkelaars voor het uitvoeren van participatie in projecten.

De Omgevingswet biedt de gemeenteraad de mogelijkheid om gevallen vast te stellen waarin participatie verplicht is. In 2024/2025 doen wij uw raad een voorstel om hiervan gebruik te maken.

Landelijke bestuurlijke ontwikkelingen

De navolgende ontwikkelingen zullen naar verwachting in 2025 en verder relevant zijn voor zowel het bestuur als de ambtelijke organisatie:

- de woonopgave, het tekort aan huisvesting;
- de instroom en opvang van asielzoekers;
- de stikstofdiscussie;
- de energietransitie en verduurzaming.

De installatie van het nieuwe kabinet in juli 2024 brengt naar verwachting beleidswijzigingen en uitdagingen ten aanzien van bovengenoemde ontwikkelingen met zich mee. Dat is op het moment dat deze begroting tot stand komt, nog niet volledig duidelijk.

Wat willen we bereiken?

In het collegeuitvoeringsprogramma hebben wij de volgende algemene doelstellingen omschreven:

- Het verhogen van de klanttevredenheid ten opzichte van 2022, waarbij gestreefd wordt dat we tot de beste 10 kleine (< 25.000 inwoners) gemeenten gaan horen.
- Het verhogen van de participatiegraad. We willen dat meer inwoners, ondernemers en organisatie meedenken, meepraten en meedoen aan de ontwikkeling en uitvoering van plannen en beleid. Dit draagt bij aan meer draagvlak en meer kwaliteit omdat alle belangen en ideeën worden gehoord.
- Een sluitende meerjarenbegroting presenteren.

Wat gaan we ervoor doen?

- Er wordt een project of programma opgestart op het gebied van dienstverlening. Onderdeel hiervan maken onder meer het optimaliseren van inwonerscommunicatie en klachtafhandeling (herschrijven van standaard brieven, e-mails en ontvangstbevestigingen en basistrainingen schrijven voor medewerkers) en het bevorderen van meer integraal en procesmatig (digitaal) werken. Ook zetten we in het breder inzichtelijk maken van de cijfers rondom onze dienstverlening.
- Samenkracht en burgerparticipatie
  - We faciliteren in elke kern doe-teams en dorpsraden.

Het streven is dat in elk dorp een dorpsraad wordt opgestart. Deze dorpsraden staan in direct contact met de gemeenschap en bereikt deze tot in de 'haarvaten'. Dorpsraden kunnen door inwoners worden benaderd voor thema's die spelen in hun omgeving. Daarmee fungeert de dorpsraad als platform en doorgeefluik voor het dorp en communicatie richting de gemeente. Anderzijds kan de gemeente de dorpsraad consulteren over wat er speelt in de gemeenschap op bepaalde onderwerpen.

Wanneer inwoners initiatieven hebben om hun leefomgeving te verbeteren, kunnen ze een doe-team oprichten. We faciliteren steeds meer doe-teams en blijven ons daarvoor inzetten in 2025.

- We zetten in op de verhoging van de participatiegraad In Koggenland. We betrekken onze inwoners bij gemeentelijke plannen via ons inwonerpanel Koggenland Spreekt, maar bijvoorbeeld ook het platform 'Koggenbuurtjes'. Aan ons inwonerpanel nemen inmiddels ruim 1.000 inwoners deel.
- We continueren de Kinderraad waarbij we in de programmering extra aandacht besteden aan meedenken en meedoen ook binnen het sociaal domein. We oriënteren ons op goede voorbeelden van jongerenparticipatie in het land en het bereiken en versterken van het contact met Koggenlandse jongeren. In 2025 onderzoeken we of en, zo ja, op welke wijze we jongerenparticipatie in Koggenland vorm kunnen geven.
- We komen met een separaat raadsvoorstel om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting.

Verbonden partijen

Ondersteuning bestuurlijke samenwerking Westfriesland (OBSW)

Het OBSW ondersteunt de bestuurlijke samenwerking in de regio West-Friesland. Periodiek worden er bestuurlijke overleggen georganiseerd, gefaciliteerd en gecoördineerd op een aantal werkerreinen, in de vorm van portefeuillehoudersoverleggen. Ook draagt het OBSW zorg voor de administratie van het leerlingenvervoer, het secretariaat en de bezwarencommissie van de regionale urgentiecommissie en de coördinatie van het regionaal jeugdbeleid. Daarnaast houdt het OBSW zich bezig met de coördinatie en communicatie van het Pact van Westfriesland.

De regio West-Friesland heeft de ambitie om te behoren tot de aantrekkelijkste regio's om te wonen, werken en beleven. Om dat te bereiken is het Pact van Westfriesland opgezet. Inmiddels bestaat het Pact van Westfriesland 10 jaar en is met het Pact van Westfriesland een stevige basis gelegd voor duurzame samenwerking in de regio. Denk aan het Woonakkoord en de gezamenlijke aanpak van de Regionale Energiestrategie (RES). Het komende jaar staat in het bijzonder in het teken van (de verbetering van) de aansturing van het Pact van Westfriesland, om zo effectiever te werken en optimaal gebruik te maken van de rollen van de betrokken bestuurders en partners.

Shared Service Centrum (DeSom)

SSC DeSom is de ICT-dienstverlener van de gemeente Koggenland. Doel van de SSC DeSom is het realiseren van een kwalitatief hoogwaardig en een doelmatige uitvoering van de door de gemeenten opgedragen taken, het in brede zin ondersteunen van de ICT en het realiseren van een efficiënte en een klantgerichte bedrijfsvoering. De aan de gemeenschappelijke regeling opgedragen taken bestaan uit het beheer en helpdeskfunctie, inkoop, informatiebeveiliging, architectuur, ondersteuning van informatiemanagement en ICT-projectmanagement.

In 2025 onderneemt SSC DeSom de volgende hoofdactiviteiten:

- Veranderopgave DeSom 2.0;
DeSom hervormt zich op deze wijze in de voorliggende periode naar een organisatie die wendbaarder is en zo beter kan aansluiten en anticiperen op de dynamiek van zijn deelnemers. Het tijdspad voor realisatie van de koers ziet er grofmazig als volgt uit:
  - Basisdienstverlening start vanaf 2025;
  - Standaard hostingdiensten starten vanaf tweede helft 2026;
  - Individuele flexibele diensten: starten vanaf 2025/2026 (afhankelijkheid van nieuwe DVO/SLA) inclusief een andere vorm van financiering, passend bij nieuwe dienstverlening.

- Invulling geven aan het Uitvoeringsplan Informatiebeveiliging.

Westfries Archief (WFA)

Het Westfries Archief werkt met de zeven gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec samen om informatie over het heden en verleden voor nu en later authentiek en toegankelijk te houden.

Het Westfries Archief hanteert een proactief digitaliseringsbeleid waarmee analoge informatie gedigitaliseerd wordt en vervolgens online beschikbaar wordt gesteld aan de burger en de deelnemende gemeenten. Hierdoor kan de dienstverlening nauwkeuriger, sneller en efficiënter verlopen.

Naast online publicatie heeft digitalisering als voordeel dat het behoud van de analoge archieven beter geborgd is. Het Westfries Archief speelt een belangrijke (landelijke) rol in de doorontwikkeling van het e-depot van "archief naar nutsvoorziening".

Deze (digitale) ontwikkeling heeft verder geen gevolgen voor de kerntaken die voortvloeien uit de Archiefwet en de Gemeenschappelijke Regeling:

- Het ondersteunen van en diensten verlenen aan aangesloten overheden;
- Informeren, enthousiasmeren en helpen van het publiek om archieven optimaal te gebruiken en de geschiedenis van de regio te leren kennen;
- Beheren, toegankelijk maken en uitbreiden van de collectie.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025
Lasten	4.837	6.125	2.706
Baten	-328	-314	-314
Saldo	4.509	5.811	2.392

Toelichting op de afwijkingen

Toelichting afwijkingen saldo begroting 2025 ten opzichte van de begroting 2024 (€ 3.419.000 voordeel). Verschillen groter dan € 50.000 worden toegelicht.

Lasten	Bedrag	V/N
In 2024 incidentele specifieke uitkering (SPUK) bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne. Zie ook bij programma 5, 6 en overhead.	2.263	V
Lagere personeelslasten door wijziging systematiek toerekening aan taakvelden	1.212	V
Wachtgeld voormalig wethouder	73	N
Overige verschillen	17	V
Totaal verschil lasten	3.419	V

Baten	Bedrag	V/N
Totaal verschil baten	0	V

Programma 2 Veiligheid

Inleiding

De gemeente Koggenland streeft ernaar om een veilige leefomgeving voor de inwoners te behouden en waar mogelijk te verbeteren. De gemeente en haar partners zijn samen verantwoordelijk voor de veiligheid van haar inwoners en werkt hierbij samen met externe partners zoals de Omgevingsdienst, Veiligheidsregio Noord-Holland Noord en de Nationale Politie. Als iemand de gemeentelijke overheid nodig heeft in een onveilige situatie of omdat hij of zij zich onveilig voelt, dan mag van ons worden verwacht dat we passend reageren. Daarbij zoeken we nadrukkelijk contact met inwoners en stimuleren we participatie, weerbaarheid en waar mogelijk zelfredzaamheid.

Bestuurlijk relevante ontwikkelingen

Veiligheid

De jeugd heeft de toekomst. We willen onze jeugd faciliteren bij de ontwikkeling naar de volwassene van morgen. Door te investeren in de jeugd en hun ouders, investeren wij in de toekomst van Koggenland.

De gemeente Koggenland richt zich op haar jeugd van alle leeftijden, ook als het gaat om het thema Openbare Orde en Veiligheid.

Om onze jeugd zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen als gemeente, oriënteren wij ons op hoe goed te kunnen voorzien in behoeftes die onder hen leven.

In deze oriëntatie heeft de gemeente veelvuldig overleg met haar netwerkpartners als politie, jeugdwerkers, zorgprofessionals en anderen.

De gemeente hanteert hierin de volgende thema's:

- signaleren, adviseren en doorverwijzen;
- integraal overleg;
- oprichten en onderhouden van een netwerk voor de aanpak van jeugdproblematiek;
- verbinding met de jeugd;
- een goede informatiepositie behouden;
- proactieve preventie.

Wij willen dat jongeren zich gehoord en gezien voelen in onze gemeente. Dit doen wij onder andere door in 2025 te blijven participeren in het project Weerbare Jeugd van Noord-Holland Samen Veilig (NHSV). Ook zullen wij in 2025 blijven samenwerken met het programma In Control Of Alcohol en Drugs (ICOAD) van de GGD Hollands Noorden, voor een veiligere leefomgeving, om problematisch alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te verminderen.

De politie heeft in 2024 het thema 'Jeugd' geprioriteerd in hun teamplan. Daarin trekken wij samen met de politie op in het signaleren, adviseren en doorverwijzen van jongeren met problematisch of zorgelijk gedrag. We hebben een integraal overleg met politie, met zorgprofessionals van zowel binnen als buiten onze gemeente waarin cases betreffende jeugdigen worden besproken.

In 2025 willen we met betrekking tot het thema Jeugd de overlegstructuur meer vorm gaan geven naar een hervormd integraal jeugdoverleg. Hierin wordt door de aanwezige partijen gezamenlijk gekeken naar een zo effectief mogelijke manier om onze jeugd in de breedste zin van het woord te kunnen ondersteunen. Te denken valt aan een integraal jeugdoverleg op individueel niveau, alsmede een op groepsniveau. De overleggen zullen zowel een repressief als proactief karakter krijgen, waarin we nauwer willen gaan samenwerken met jeugdprofessionals zowel in- als extern en waar nodig ook met buurgemeenten. In alle facetten willen wij een betrouwbare partner zijn in de keten rond jeugdigen; het is belangrijk omdat jeugdproblematiek vaak complex is en een ketenaanpak vraagt. De gemeente Koggenland vergeet hierin de belangrijke rol van de ouders/opvoeders niet.

Dierenwelzijn

Vanwege stijgende kosten voor dierenopvang organisaties, wordt onderzocht wat in Westfries verband mogelijk is om tot gezamenlijk opdrachtgeverschap te komen om dierenopvang te professionaliseren en kosten voorspelbaarder te maken dan de huidige open einderegelingen voor huisdierenopvang.

Wat willen we bereiken?

- Het verhogen van het gevoel van veiligheid; het veiligheidsgevoel wordt 2 jaarlijks gemeten door middel van de veiligheidsmonitor.
- De interne crisisorganisatie is verder geprofessionaliseerd;
- Bestuurlijk toezicht prostitutie (BTP) is vastgelegd;
- Het vaststellen van een lokale nota dierenwelzijn om de gemeentelijke verantwoordelijkheid rondom dierenwelzijn te herijken;
- Het efficiënt en beheersbaar inrichten van de gemeentelijke dierenopvang taak door het organiseren van een Westfrieze samenwerking in de contractvoering richting dierenopvang organisaties.

Wat gaan we ervoor doen?

- De gemeente Koggenland peilt tweejaarlijks de beleving van veiligheid onder onze inwoners met een meting via de landelijke Veiligheidsmonitor, en ondernemen actie op de punten die onze inwoners in deze meting ons meegeven;
- De interne crisisfunctionarissen zijn reeds opgeleid. We streven naar verdere professionalisering door vaker te oefenen;
- De wijze waarop we bestuurlijk toezicht prostitutie (BTP) organiseren, wordt in de driehoek Dijk en Waard afgestemd;
- Er wordt een lokale nota dierenwelzijn uitgewerkt in samenwerking met Westfrieze dossierhouders dierenwelzijn;
- Het organiseren van een Westfrieze samenwerking in de contractvoering richting dierenopvang organisaties:
  - a. We onderzoeken in Westfries verband in welke vorm gezamenlijk opdracht gegeven kan worden aan dierenopvangorganisaties met de intentie dit bij haalbaarheid te besluiten;
  - b. We onderzoeken met dierenopvangorganisaties welke contractuele voorwaarden, welk tariefmodel en welke bedragen nodig zijn om de gemeentelijke dierenopvangtaken robuust uit te voeren en kosten voorspelbaarder te maken;
  - c. We spannen ons in om in gesprek met de Provincie te komen tot afspraken over gedeelde financiering van wildopvang waar nu enkel gemeenten die verantwoordelijkheid nemen.

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (Veiligheidsregio/VR)

In de Veiligheidsregio werken we samen ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied. Daarnaast richt de Veiligheidsregio zich op het verkleinen van risico's en het beperken van leed en schade bij incidenten en realiseert dit door het bieden van adequate hulp en het samenwerken met alle bij de veiligheid en hulpverlening betrokken partijen. In 2025 werkt de VR aan diverse projecten in de programma's Ambulancezorg, GHOR, Meldkamer, Crisisbeheersing en Zorg- en Veiligheidshuis. Daarnaast wordt met het meerjarenontwikkelplan van de Veiligheidsregio gewerkt aan de ontwikkelopgave van de brandweer. Het meerjarenontwikkelplan is een strategisch document dat de richting aangeeft voor de toekomstige ontwikkeling van de brandweezorg in de regio. Het plan benadrukt het belang van het behoud van de fijnmazigheid van het vrijwilligersnetwerk, wat essentieel is voor het leveren van effectieve en efficiënte hulpdiensten. De focus ligt op het verbeteren van de vakbekwaamheid van het personeel. Dit is cruciaal voor het handhaven van hoge veiligheidsnormen en het adequaat reageren op noodsituaties. Daarnaast wordt de paraatheid en beschikbaarheid van de brandweezorg op alle 52 posten versterkt, wat de responsiviteit en dekking in de hele regio ten goede komt. Het plan voorziet ook in de noodzakelijke modernisering van apparatuur en procedures om te voldoen aan de veranderende eisen en risico's die gepaard gaan met hedendaagse uitdagingen zoals klimaatverandering en de energietransitie. Deze ontwikkelopgaven zijn van cruciaal belang om de veiligheid en het welzijn van de gemeenschap te waarborgen en om een robuuste en veerkrachtige brandweerorganisatie voor de toekomst te bouwen.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025
Lasten	2.274	2.466	2.619
Baten	-52	-31	-31
Saldo	2.222	2.435	2.588

Toelichting op de afwijkingen

Toelichting afwijkingen saldo begroting 2025 ten opzichte van de begroting 2024 (€ 153.000 nadeel).
Verschillen groter dan € 50.000 worden toegelicht.

Lasten	Bedrag	V/N
Hogere bijdrage gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio	162	N
Overige verschillen	9	V
Totaal verschil lasten	153	N

Baten	Bedrag	V/N
Totaal verschil baten	0	V

Programma 3 Beheer openbare ruimte

Inleiding

De openbare ruimte is de ruimte die voor iedereen toegankelijk, veilig en aantrekkelijk moet zijn. Dit zijn onder andere de straten en pleinen, vijvers en sloten, plantsoenen en parken en ruimtes die door de gemeente worden beheerd. Daarnaast zijn het ook de gemeentelijke gebouwen en voorzieningen zoals de riolering, waterberging en bruggen. Klimaatverandering is en blijft een grote uitdaging voor de komende jaren en heeft veel invloed op de inrichting van de openbare ruimte. Dat kan bijvoorbeeld met wadi's of een ondergrondse waterberging. Ook kun je straten lager aanleggen dan de woningen, of stoepranden verhogen, zodat de straat het teveel aan water kan opvangen. Andere maatregelen waarmee je water kunt bergen zijn grindkoffers, groene daken en waterdaken. Tevens is meer groen hierbij erg belangrijk.

Gemeentelijke gebouwen

We streven ernaar dat Koggenland een fijne gemeente blijft om in te wonen, met gezonde leefomstandigheden en kwalitatief onderwijs. Onze vastgoed ontwikkeling is niet alleen een investering in gebouwen, maar in de toekomst van onze gemeenschap.

In een krappe arbeidsmarkt is het van cruciaal belang dat we ons profileren als een aantrekkelijke werkgever. Onze vastgoedstrategie speelt een centrale rol in het creëren van een moderne, functionele en prettige werkomgeving. Door te investeren in deze werkomgeving versterken we de ambtelijke organisatie en behouden we gemotiveerde medewerkers.

Bestuurlijk relevante ontwikkelingen

Er zijn geen bestuurlijk relevante ontwikkelingen.

Gemeentelijke gebouwen

Eind 2024 zal de portefeuillestrategie van de gemeentelijke gebouwen worden vastgesteld. We verwachten dat dit op korte termijn geen invloed zal hebben op de programmabegroting voor 2025.

Wat willen we bereiken?

- We streven naar een veilige, groene en fijne woon- en leefomgeving.
Indicatoren: aantal bomen, groenbeleving, beleving van verkeersveiligheid, aantal meldingen openbare ruimte.
- De openbare ruimte draagt bij aan een prettige en veilige leefomgeving voor onze inwoners en aan diverse duurzaamheidsdoelstellingen.
- Uitvoering van onderhoud uit de meerjarig onderhoudsprogramma's (MJOP) realiseren.
- Verminderen van het aantal verkeersongevallen op gemeentelijke wegen en het gevoel van verkeersveiligheid verbeteren.
- Het verfraaien van de dorpsentrees.
- Afvalwater: doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater. Voorkomen van ongewenste emissies/gezondheidsrisico's en beperken overlast voor de omgeving, bijdragen aan een duurzame verwerking van afvalwater en een optimale inrichting van de waterketen.
- Hemelwater: doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater. Beperken van het risico op wateroverlast. Beperken van de milieubelasting op bodem en oppervlaktewater.
- Grondwater: voorkomen van structurele grondwater over- en -onderlast, afgestemd op de functie van het gebied/object. Bijdragen aan de aanvulling van de grondwatervoorraad in droogtegevoelige gebieden.
- Recreatie: het versterken van het kleinschalige toeristisch-recreatieve aanbod, een onderzoek starten naar de toekomst van de recreatieparken en het promoten van Koggenland.
- Gemeentelijke gebouwen: met de ontwikkeling van gebouwen willen we investeren in de toekomst van de gehele gemeenschap van Koggenland. We willen ervoor zorgen dat Koggenland een aantrekkelijke plek blijft om te wonen en werken.

Wat gaan we ervoor doen?

- In het streven naar een veilige, groene en fijne woon- en leefomgeving dragen de activiteiten benoemt bij de punten 3 tot en met 9 bij.
- De activiteiten benoemt bij punten 3 tot en met 9 dragen bij aan een prettige en veilige leefomgeving voor onze inwoners en aan diverse duurzaamheidsdoelstellingen.
- We geven uitvoering aan onze meerjaren onderhoudsprogramma's voor de openbare ruimte:
  - a. Bij groot onderhoud van wegen bekijken we hoe we tegelijk de verkeersveiligheid, parkeer- en groenvoorzieningen kunnen verbeteren en klimaatadaptieve maatregelen kunnen nemen. We gebruiken duurzame materialen;
  - b. Met het uitvoeren van groot asfaltonderhoud in Scharwoude en Grosthuisen, wordt de weginrichting aangepast.
- Verminderen van het aantal verkeersongevallen op gemeentelijke wegen en het gevoel van verkeersveiligheid is verbeterd:
  - a. We verbeteren verkeerssituaties en stimuleren duurzame mobiliteit en het gebruik van openbaar vervoer in samenwerking met andere partijen;
  - b. We starten met het schrijven van het mobiliteitsplan 2025 - 2035 als vervolg op de omgevingsvisie;
  - c. Het verbeteren van de markthandelsplaats nabij het winkelcentrum Vijverhof alsmede de weginrichting van de Dwingel en de Vijverhof. Ook worden de fietspaden van de Dwingel en de Buitenroede verbreed (tussen de Droomgaard en Het Veer);
  - d. Een gedeelte van de Kerkebuurt in Berkhout wordt heringericht;
  - e. Aan de oostzijde van de spoorwegovergang in de Dorpsstraat in Obdam wordt een trottoir aangelegd.
- We stellen een plan van aanpak op voor het verfraaien van de dorpsentrees. Op basis van dit plan van aanpak maakt het bestuur een keuze waarop ingezet wordt.
- Afvalwater
  - a. Met het uitvoeren van groot onderhoud in de 'Vogelwijk' en 'Bloemenwijk' in Obdam, wordt de weginrichting aangepast, nieuwe regenwaterriolen (hemelwater) aangelegd, delen van het bestaande gemengd riool vervangen en klimaatadaptieve maatregelen aangelegd waardoor er geanticipeerd wordt op de veranderde klimaatomstandigheden. Hierdoor ontstaat er een betere balans in de verschillende waterstromen.
  - b. We gaan diverse strengen van de riolering in Avenhorn, Ursem en Obdam relinen (het invoeren van een kous in de huidige oude buis), de meest effectieve manier van levensduurverlenging.
- Voor het versterken van het kleinschalige toeristisch-recreatieve aanbod worden de onderstaande activiteiten ondernomen:
  - a. We leggen een voetpad aan langs de Julianaweg tussen Ploenhof en de Roodeswerf in Hensbroek;
  - b. We werken het doe-team initiatief 'recreatiebos/waterberging Ursem' verder uit waarbij het uitgangspunt is om in het vierde kwartaal van 2025 te starten met de aanleg.
  - c. We starten met het uitwerken van de mogelijke uitgave van een recreatiegids
  - d. We gaan verder met de realisatie van het project Vaart in doorvaarbaarheid.
  - e. We gaan verder met de ontwikkelingen boerenlandpaden.
  - f. Ontwikkelingen Scharwoude buitendijks. De totale kosten van het project zijn op dit moment geraamd op € 754.000. Er is een subsidie van € 100.000 toegekend. Voor de restantdekking van het project zijn de overige subsidiemogelijkheden en onze bijdrage nog onzeker.
  - g. De ontwikkelingen in het gebied De Hulk buitendijks bevatten verschillende onderdelen: dijktrappen, wandelpaden, brug en het oude badhuis dat getransformeerd wordt tot het Panorama Scharwoude. Het ontwerp voor het badhuis is met succes ingediend bij het Cultuurfonds voor de Open Call Architectuur en Bouwkunst en als beste plan beoordeeld. Tevens voorzien wij subsidiemogelijkheden bij de provincie. Zodra de mogelijkheden hiervoor bekend zijn, kunnen wij de financiële (on)mogelijkheden in kaart brengen en komen wij bij u met een raadsvoorstel voor het vervolg.
  - h. Impuls waterrecreatie

In 2025 wordt er verder gewerkt aan het opstellen van het plan van aanpak voor het verbeteren van de inrichting van het haventje in Avenhorn en er wordt gewerkt aan een aanlegsteiger in Rustenburg. Tevens is er het voorstel om in 2025, verder te gaan met het onderzoek op welke locaties een aanlegsteiger of kano-opstap van toegevoegde waarde kan zijn voor de recreatieve vaarroutes.

- Gemeentelijke gebouwen
  - a. We geven uitvoering aan de meerjaren onderhoudsprogramma 2024-2028.
  - b. Ontwikkeling nieuwe huisvesting buitendienst | Kredietaanvraag in voorbereiding.
  - c. Herinrichting gemeentehuis | In voorbereiding.
  - d. Nieuwbouw basisschool Hensbroek | In voorbereiding.
  - e. Renovatie basisschool Kelderswerf Obdam | In voorbereiding.
  - f. Nieuwe gymzaal in Obdam | In voorbereiding.

Verbonden partijen

Recreatieschap Westfriesland (RSW)

Het RSW behartigt de belangen van de openluchtrecreatie en het landschap in het Westfriesse samenwerkingsgebied. De hoofdpunten van het beleid zijn:

- De verdere uitvoering van het Natuur- en recreatieplan West-Friesland;
- Een stabiel financieel perspectief, zonder verhoging van de gemeentelijke bijdrage.

Het uitvoeren van het natuur- en recreatieplan draagt onder andere bij aan de resultaten die benoemd staan in het collegeprogramma van de gemeente Koggenland. Het Recreatieschap gaat een visie én ambitie formuleren hoe voor nu én in de toekomst zorggedragen wordt voor voldoende natuur en recreatie in onze regio voor de inwoners en bezoekers. Mogelijk leidt dit tot een herziening van (delen van) het Natuur- en Recreatieplan Westfriesland. Ook richt het RSW zich op het inrichten en beheren van de (recreatie)terreinen, de voorzieningen en het beheer en onderhoud van recreatienetwerken (vaar-, fiets- en wandelroutes). Denk hierbij aan het onderhoud van de vaarroute Westerkogge en het wandelrouten netwerk.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025
Lasten	5.905	6.345	6.963
Baten	-4.724	-321	-270
Saldo	1.181	6.024	6.693

Toelichting op de afwijkingen

Toelichting afwijkingen saldo begroting 2025 ten opzichte van de begroting 2024 (€ 669.000 nadeel). Verschillen groter dan € 50.000 worden toegelicht.

Lasten	Bedrag	V/N
Hogere personeelslasten door wijziging systematiek toerekening aan taakvelden en CAO stijging	687	N
In 2024 incidentele budgetten voor vaart in doorvaarbaarheid, wandelroute en recreatieve paden	300	V
Hogere kapitaallasten met name materieel buitendienst en onderhoud wegen	236	N
In 2024 door aanbestedingsvoordeel efficiënte uitvoering een incidentele vrijval vanuit de voorziening wegen	131	N
In 2024 incidenteel voorbereidingskrediet huisvesting buitendienst	80	V
Overige verschillen	56	V
Totaal verschil lasten	618	N

Baten	Bedrag	V/N
Overige verschillen	51	N

Programma 4 Economie

Inleiding

Wij zijn een gemeente die inwoners de gelegenheid biedt om te kunnen ondernemen. Koggenland wil samen met de ondernemers het huidige ondernemersklimaat optimaliseren. Dit vraagt om een intensieve samenwerking tussen gemeente, inwoners en ondernemers. De gemeente neemt daarbij een aanjagende rol aan. De gemeente gaat actief, samen met de ondernemers aan de slag met de lokale- en regionale opgaves. De ondernemersvereniging krijgt ondersteuning van de bedrijfscontactfunctionaris en haalt de banden aan met ondernemers in de gemeente.

Bestuurlijk relevante ontwikkelingen

Omgevingswet

In 2025 wordt de Omgevingsvisie Koggenland opgesteld. Deze Omgevingsvisie bouwt voort op de Kadervisie. Hierin worden de ambities en beleidsdoelen voor de gehele fysieke leefomgeving, dus ook voor de bedrijventerreinen, voor de lange termijn vastgelegd. De Omgevingsvisie wordt in samenspraak met bewoners en ondernemers opgesteld via een participatietraject.

Verkenning ondernemersfonds

Een ondernemersfonds kan van meerwaarde zijn voor de gemeente Koggenland. In overleg met de ondernemersvereniging worden het draagvlak en de opties voor een dergelijk fonds op dit moment verkend. Voor het invoeren van het ondernemersfonds volgt mogelijk een raadsvoorstel in het eerste kwartaal van 2025. Dit is afhankelijk van de uitkomsten van de verkenning.

Wat willen we bereiken?

- We dragen bij aan de doelstellingen van de 'Kadervisie 2021';
- We verbeteren het ondernemersklimaat, inclusief de agrarische sector. Indicatoren: veiligheid bedrijventerreinen, gebruik van ondernemersloket, actualiteit en verruiming regels;
- Besluitvorming over ontwikkelmogelijkheden van (agrarische) bedrijven in het landelijk gebied;
- Besluitvorming over de mogelijkheid van permanente bewoning op recreatieparken.

Wat gaan we ervoor doen?

- We geven uitvoering aan de Kadervisie 2021. In 2020 is de Kadervisie Koggenland door de raad vastgesteld. Hierin is op hoofdlijnen een koers voor de lange termijn uitgezet voor een aantal thema's, waaronder economie/bedrijventerreinen.
  - a. Koggenland wil samen met de ondernemers het huidige ondernemersklimaat optimaliseren. Dit vraagt om een intensieve samenwerking tussen gemeente, inwoners en ondernemers. De gemeente neemt daarbij een aanjagende rol aan. Winkeliersverenigingen en ondernemersverenigingen hebben periodiek overleg met de gemeente.
  - b. De gemeente zoekt actief de samenwerking met ondernemers op om hen te betrekken in de ontwikkelingen rondom hun bedrijf en beleidsvraagstukken die hen aangaan.
- We verbeteren het ondernemersklimaat, inclusief de agrarische sector
  - a. We geven uitvoering aan het Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland van het Pact van Westfriesland;
  - b. We geven uitvoering aan het Uitvoeringsprogramma Ruimtelijke Adaptatie Westfriesland. Zo start een Westfries onderzoek naar bewustzijn van ondernemers op bedrijventerreinen van de noodzaak tot klimaatadaptatie.
  - c. We voeren het energiebesparingsakkoord bedrijven uit samen met de Omgevingsdienst NHN.
  - d. We zien toe op de uitvoering van het Regionaal convenant werklocaties West-Friesland;
  - e. We versterken de toekomstbestendigheid van de bedrijventerreinen, de samenwerking tussen gemeente, regio en bedrijfsleven en we leggen een verbinding met het onderwijs;
- We leveren een visiedocument op voor ontwikkelmogelijkheden van (agrarische) bedrijven in het landelijk gebied.

- We doen een verkenning van de vormen en mogelijkheden voor permanente bewoning van recreatieparken, als onderdeel van de woonvisie in de Omgevingsvisie.

Verbonden partijen

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (ONHN)

Het ONHN bevordert de onderlinge samenwerking in de regio, waardoor efficiënter gewerkt wordt aan economische doelstellingen en de economische structuur. Daarmee wordt de werkgelegenheid in Noord-Holland Noord gestimuleerd. Voor de werkzaamheden van het ONHN zijn speerpunten geformuleerd:

- Vestigingsklimaat: onder meer werklocaties, toerisme en recreatie, energie, agribusiness, arbeidsmarkt en onderwijs en ondersteuning van startende ondernemingen;
- Marketing: regio- en destiniatiemarketing Holland boven Amsterdam, lobby en public affairs; mkb-strategie: acquisitie, accountmanagement, financieringsbegeleiding en innovatie.

Wat mag het kosten?

	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025
(x € 1.000)			
Lasten	227	191	284
Baten	-8	-11	-11
Saldo	219	180	273

Toelichting op de afwijkingen

Toelichting afwijkingen saldo begroting 2025 ten opzichte van de begroting 2024 (€ 93.000 nadeel). Verschillen groter dan € 50.000 worden toegelicht.

Lasten	Bedrag	V/N
In 2024 een incidentele voordelige eindafrekening HVC	138	N
In 2024 een incidenteel voorbereidingsbudget ondernemersfonds	60	V
Overige verschillen	15	N
Totaal verschil lasten	93	N

Baten	Bedrag	V/N
		V
Totaal verschil baten	0	V

Programma 5 Onderwijs, sport en cultuur

Inleiding

We willen dat Koggenland een fijne gemeente blijft om in op te groeien en zo lang mogelijk gezond oud te worden. Ieder kind groeit op in een gezonde en veilige omgeving en is goed voorbereid op het onderwijs. We werken aan een sterke samenleving en sociale cohesie in de dorpen. Gezamenlijke feesten, evenementen, culturele en recreatieve voorzieningen, het verenigingsleven en ontmoetingsplekken dragen hieraan bij. Het beleidsplan Krachtig verder! wordt in 2025 voortgezet en is het kader voor onze uitvoering.

Bestuurlijk relevante ontwikkelingen

Uitbreiding special class voortgezet speciaal onderwijs

In 2024 is een regionaal onderzoek gestart naar de mogelijkheden om de huidige Special Class afdeling voor leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) die havo/vwo onderwijs volgen in Hoorn verder uit te breiden. De resultaten van dit onderzoek en de eventuele financiële consequenties hiervan zullen voor Koggenland in 2025 meer duidelijkheid geven;

Nieuwkomers

Voor de instandhouding van de nieuwkomersklassen (taalklassen) in het primair onderwijs zijn afspraken tussen de gemeenten en schoolbesturen in West-Friesland vastgelegd in het convenant Nieuwkomersvoorziening regio West-Friesland 2023-2026. In verband met de ontwikkelingen/onzekerheden rondom de Spreidingswet blijft structurele afstemming met genoemd convenant van belang zodat voldoende onderwijs voor nieuwkomers geborgd kan blijven.

Brede regeling combinatiefuncties

Per 31 januari 2026 dient de bekostiging van de bevoegde vak- of groepsleerkracht bewegingsonderwijs vanuit het onderwijs gefinancierd te worden. Momenteel bekostigt de gemeente een gedeelte van kosten van een bevoegde vak- of groepsleerkracht bewegingsonderwijs uit de Brede regeling combinatiefuncties. De gemeente bouwt de financiering in onderwijstijd af met als doel om de combinatiefunctionarissen alleen voor extra aanbod, buiten onderwijstijd, in te zetten.

Herziening mediastelsel: Lokale omroep

Het Rijk zet in om per 1 januari 2026 het mediastelsel te herzien. Op basis van de huidige beschikbare informatie heeft dit gevolgen voor de verstandhouding en financiering tussen de lokale omroep en de gemeente. Over de gevolgen worden (financiële) besluiten genomen.

Bibliotheek

Het Rijk wil dat elke gemeente een volwaardige bibliotheek heeft. Gemeenten krijgen daarvoor extra geld en ook een wettelijke taak, ook wel zorgplicht genoemd.

Wat willen we bereiken?

- Meedoen: we streven naar een samenleving waarin iedereen meetelt, meedoet en zo zelfredzaam mogelijk is.
- Gezond en weerbaar: we willen onze inwoners ondersteunen in hun ontwikkeling om actief en gezond te blijven.
- Een goede aansluiting van (passend) voorschools-/ basisonderwijs en jeugdzorg (programma 6 Sociaal Domein) gericht op integrale samenwerking.
- Vergroten van taal-/ en leesvaardigheid van onze kinderen.
- We streven naar een passende onderwijsplek voor ieder kind, "zo thuis en nabij" mogelijk.
- We stimuleren inwoners om deel te nemen aan culturele activiteiten.
- We stellen een nieuw convenant bibliotheekwerk vast.
- We stellen de invulling vast voor de zorgplicht bibliotheek.

Wat gaan we ervoor doen?

- Er wordt invulling gegeven aan de projectsubsidie (ad hoc subsidie) door het vaststellen van de Subsidieregeling Koggenland 2025;
- Om inwoners te ondersteunen om gezond en weerbaar te zijn, worden de volgende activiteiten ondernomen:
  - a. Realisatie nieuwe gymzaal bij de Kelderswerf in Obdam;
  - b. De raad ontvangt een investeringsvoorstel voor het realiseren van een multifunctioneel sportveld in Obdam;
  - c. De raad ontvangt een investeringsvoorstel voor het implementeren van een administratiesysteem voor de zwembaden;
  - d. We geven uitvoering aan de Startnota sport en bewegen en het speeltuinenbeleid.
- Een goede aansluiting van (passend) voorschools-/ basisonderwijs en jeugdzorg gericht op integrale samenwerking.
  - a. Renovatie Basisschool Kelderswerf Obdam;
  - b. De raad ontvangt een investeringsvoorstel voor het realiseren van een nieuwe basisschool in Spierdijk.
- Binnen het basisonderwijs breiden we in samenwerking met de bibliotheek initiatieven uit waarin leesbevordering en taalondersteuning centraal staan;
- We geven invulling aan en continueren het Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026, de Handreiking en afwegingskader Onderwijszorgarrangementen West-Friesland en het regionaal ondersteuningsplan 2022-2026 "Samen een stap zetten op de weg naar inclusiever onderwijs".
- We stimuleren inwoners om deel te nemen aan culturele activiteiten.
  - a. We geven uitvoering aan de Startnota kunst en cultuur, de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit en dragen bij aan het organiseren van culturele evenementen;
  - b. Noord-Holland Noord is aangewezen als stedelijke cultuurregio in 2025. Voor de uitvoering hiervan wordt een regionaal plan uitgevoerd.
- We evalueren het huidige convenant bibliotheekwerk 2022-2025 en komen tot een nieuw convenant waarin de uitwerking van de gewijzigde wetgeving met betrekking tot de zorgplicht, de basis vormt van het nieuwe convenant met ingang van 1 januari 2026.
- We bereiden ons voor op de wijze waarop we invulling moeten geven aan de wettelijk plicht die de gemeente heeft om per 2026 te zorgen voor een volwaardige openbare bibliotheek.

Verbonden partijen

Archeologie Westfriesland (AWF)

Het doel van deze regeling is om op beleidsmatig en uitvoerend niveau gezamenlijke belangen te behartigen op het gebied van archeologie.

Wat mag het kosten?

	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025
(x € 1.000)			
Lasten	5.251	5.974	5.548
Baten	-2.017	-1.780	-1.719
Saldo	3.234	4.194	3.829

Toelichting op de afwijkingen

Toelichting afwijkingen saldo begroting 2025 ten opzichte van de begroting 2024 (€ 365.000 voordeel). Verschillen groter dan € 50.000 worden toegelicht.

Lasten	Bedrag	V/N
In 2024 een incidenteel budget buitensportaccommodaties/padelbanen	225	V
Hogere kapitaallasten met name door vervanging top laag kunstgrasvelden	141	N
In 2024 incidenteel SPUK bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne, zie ook programma 1, 6 en overhead	107	V
In 2024 hogere lasten SPUK Onderwijs achterstanden beleid en digitale overheid, zie ook de baten	92	V
Hogere personeelslasten door wijziging systematiek toerekening aan taakvelden en CAO stijging	56	N
In 2024 een incidenteel budget voor renovatie en verduurzamen kleedkamers Victoria Obdam	56	V
Overige verschillen	143	V
Totaal verschil lasten	426	V

Baten	Bedrag	V/N
In 2024 incidenteel hogere baten SPUK Onderwijs achterstanden beleid en digitale overheid, zie ook de lasten	92	N
Overige verschillen	31	V
Totaal verschil baten	61	N

Programma 6 Sociaal domein

Inleiding

We werken aan een sterke samenleving en sociale cohesie in de dorpen waar inwoners kunnen meedoen en naar elkaar omkijken. Door het voorveld (onder andere voorliggende en algemene voorzieningen, waar een inwoner met een (hulp)vraag gebruik van kan maken zonder indicatie) te versterken, ontvangen inwoners laagdrempelig ondersteuning als zij dit nodig hebben. Voor inwoners die meer nodig hebben, zetten we specialistische ondersteuning in.

Bestuurlijk relevante ontwikkelingen

Overschot regionaal budget kwetsbare inwoners

Een overschot in het regionaal budget kwetsbare inwoners vloeit conform afspraak terug naar individuele gemeenten. Begin 2025 kan worden ingeschat of er een overschot ontstaan is in het regionaal budget kwetsbare inwoners op basis van het jaar 2024. De hoogte van een eventuele terugbetaling wordt verwerkt in de perspectiefnota 2025 en verder.

Invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo vanaf 1 januari 2026

Om de houdbaarheid van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) te verbeteren, heeft het kabinet in 2023 besloten om voor alle Wmo-voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt, een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren. Hoe de nieuwe, inkomensafhankelijke eigen bijdrage er precies uit komt te zien is op dit moment nog niet duidelijk.

Wat willen we bereiken?

- Meedoen: we streven naar een samenleving waarin iedereen meetelt, meedoet en zo zelfredzaam mogelijk is.
- Omzien naar elkaar: we zien dat de inwoners van Koggenland zich actief inzetten voor de samenleving en elkaar ondersteunen. Als gemeente willen wij de inwoners blijven aanmoedigen en ondersteunen om zorg te hebben voor elkaar en samen te blijven werken aan een prettige leefomgeving.
- Zo lang mogelijk thuis blijven wonen: we dragen zorg voor onze inwoners zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en functioneren.
- Een goede aansluiting van (passend) onderwijs en jeugdzorg gericht op integrale samenwerking (zie ook programma 5 onderwijs, sport en cultuur);
- Passende ondersteuning voor elke hulpvraag, ongeacht de complexiteit;
- Minder gespecialiseerde (jeugd)hulp door versterking van het voorveld/preventie;
- We hebben richting bepaald voor het beleidskader Inburgering vanaf 2026;
- Het gebruik van de minimaregelingen neemt toe;
- We stellen een nieuw beleidsplan Sociaal domein vast;
- We stellen armoedebeleid vast;
- We implementeren de Hervormingsagenda Jeugd om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te houden.

Wat gaan we ervoor doen?

- We geven regionaal uitvoering aan de nieuwe contracten voor kwetsbare inwoners, Wonen met Ondersteuning, Jeugd segment B (specialistische jeugdzorg), Jeugd segment Verblijf en Jeugd segment C (hoog specialistische jeugdzorg):
  - a. We realiseren uitbreiding van de inloopvoorziening GGZ voor inwoners die sociaal kwetsbaar zijn;
  - b. We werken met een nieuw zorglandschap waarbij er vier type voorzieningen zijn: Beschermd thuis, ondersteund wonen, beschermd wonen en kortdurende opvang;
  - c. We versimpelen het (administratieve) inrichtingssysteem in de uitvoering van de nieuwe inkoop jeugd door voor enkelvoudige hulpvragen het perspectiefplan los te laten en te werken met minder aanvullende componenten en intensiteiten.

Naast de contracten voor segment B, C en V blijven de contracten voor ernstige dyslexie, pleegzorg, de gecertificeerde instellingen (GI's) en JeugdzorgPlus in 2025 doorlopen.

- We geven regionaal uitvoering aan de toekomstvisie (psychisch) kwetsbare inwoners op de thema's Ondersteun(en)de samenleving, Wonen, Zorg en ondersteuning, Veiligheid, Bestaanszekerheid, Zinnvolle Dagingvulling en Samenwerking in de regio;
- We onderzoeken wat nodig is en waar we het voorveld moeten versterken zodat inwoners met een hulpvraag (preventief) terecht kunnen bij een voorziening in het lokale voorveld in plaats van bij de gemeente;
- Vanuit het regionale uitvoeringsplan 'Houtskoolschets Westfriesland' waarmee alle jongeren de kans krijgen 'zo thuis mogelijk' op te groeien, geven we uitvoering aan de pilots:
  1. Verklarende analyse;
  2. Kleinschalige woonvoorzieningen;
  3. Regionaal integraal gezinsteam;
  4. Versterken kwaliteit pleegzorg en gezinshuizen;
  5. Ondersteuning van het onderwijs bij jongeren met externaliserend gedrag.
- We monitoren het regionale project 'piramide van ondersteuning'. Binnen dit preventieve aanbod zetten we diverse expertise in gericht op de mentale gezondheid van jongeren in Westfriesland.
- Start bouw complex voor woningen, kinderdagverblijf, HOED en apotheek in De Goorn.
- We maken een start met een evaluatie van het regionale beleidskader "Ingeburgerd! Op eigen kracht participeren" en geven richting aan het beleidskader vanaf 2026;
- We evalueren het beleidsplan Sociaal domein 2021 – 2024 en stellen een nieuw beleidsplan Sociaal domein op;
- We formuleren samenhangend armoedebeleid, brengen structuur in de inkomensregelingen, ondernemen nieuwe activiteiten om de inkomensregelingen onder de aandacht te brengen en vereenvoudigen de regeling Kinderkoggenfonds.
- We geven op regionaal en/of lokaal niveau uitvoering aan de opgaven van de Hervormingsagenda Jeugd;

Verbonden partijen

WerkSaam

WerkSaam Westfriesland voert de Participatiewet, de Wet Sociale Werkvoorzieningen (WSW) en de Wet inburgering 2021 uit voor de Westfriesse gemeenten. Een klein onderdeel van de Participatiewet, de bijzondere bijstand, is bij de afzonderlijke gemeenten gebleven.

WerkSaam heeft onder andere de volgende doelstellingen voor 2025:

- De gemiddelde verblijfsduur van cliënten in de uitkering is 13% lager dan de landelijke benchmark;
- 85% van de cliënten heeft een actuele voortgangsrapportage;
- 95% van de Plannen naar Werk is binnen 7 werkdagen na intake opgesteld;
- De uitstroom naar werk en scholing is 10% hoger dan de landelijke benchmark;
- Het aandeel duurzame uitstroom is minimaal gelijk aan het landelijke gemiddelde;
- Het aantal werkgevers in Westfriesland waar cliënten met loonkostensubsidie zijn geplaatst is 10% hoger dan het voorgaande jaar;
- Het ziekteverzuim is lager dan de benchmark voor zowel staf als Sociale werkvoorziening- en Beschut werk-medewerkers;
- Cliënttevredenheid is minimaal een 7,5.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025
Lasten	21.938	24.111	23.935
Baten	-8.861	-8.121	-4.353
Saldo	13.077	15.990	19.582

Toelichting op de afwijkingen

Toelichting afwijkingen saldo begroting 2025 ten opzichte van de begroting 2024 (€ 3.592.000 nadeel). Verschillen groter dan € 50.000 worden toegelicht.

Lasten	Bedrag	V/N
Hogere personeelslasten door wijziging systematiek toerekening aan taakvelden en CAO stijging	1.283	N
Lagere doorrekening kostenplaatsen door wijziging systematiek toerekening aan taakvelden, zie ook programma 7 en overhead	750	V
In 2024 incidenteel SPUK toeslagenaffaire, energiearmoede en lokale aanpak isolatie, zie ook de baten	559	V
In 2024 incidenteel SPUK bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne, zie ook programma 1, 5 en overhead	350	V
Indexatie en toename aantal cliënten maatwerkvoorzieningen Wmo (arrangementen)	255	N
De begrote bezuiniging jeugdzorg is vanuit het Rijk vervallen en is gecompenseerd in de meicirculaire 2024	300	N
In 2024 een incidentele eenmalige uitkering lage inkomens	223	V
In 2024 incidentele budgetten inhuur personeel asiel en inkomensregelingen	110	V
Hogere bijdrage gemeenschappelijke regeling WerkSaam	90	N
In 2024 een incidentele overheveling van het uitvoeringsbudget inburgering	60	V
Overige verschillen	52	V
Totaal verschil lasten	176	V

Baten	Bedrag	V/N
In 2024 incidenteel SPUK bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne, zie ook de lasten bij programma 1 en 5	2.977	N
In 2024 incidenteel hogere baten SPUK toeslagenaffaire, energiearmoede en lokale aanpak isolatie, zie ook de lasten	559	N
In 2024 een incidentele regionale teruggave maatschappelijke opvang en beschermd wonen	233	N
Overige verschillen	1	V
Totaal verschil baten	3.768	N

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Met positieve gezondheid kijken we met een bredere blik naar gezondheid. Het gaat hierbij om meer dan alleen de fysieke gezondheid. We willen bevorderen dat inwoners zich goed voelen en zetten hierop in. Zodat zij goed voor zichzelf zorgen en met een positieve inslag kijken naar wat wel kan. Het gaat ook om mee kunnen doen, samen leuke dingen doen, lekker in je vel zitten, omgaan met veranderingen en hulp vragen.

Bestuurlijk relevante ontwikkelingen

GFE-cocons

Vanuit een Europese wettelijke plicht moet Koggenland zorgen dat Groente Fruit en Etenresten (GFE-afval) ingezameld kan worden bij al onze ondergrondse restcontainers. Voor Koggenland is dit bij alle hoogbouw (hier is geen tuinafval).

Afvalinzameling

Er is een marktverkenning in uitvoering om te onderzoeken in welke vorm en bij welke organisatie de afvalinzameling het meest efficiënt uitgevoerd wordt. De uitkomsten worden later in 2024 verwacht. De uitkomsten van de verkenning worden voorgelegd aan de raad waar de afweging gemaakt wordt binnen welke vorm de kwaliteit en kosten van afvalinzameling het best geborgd zijn. Afhankelijk van besluitvorming heeft dit mogelijk effect op 2025.

Transitieplan Robuustheidscriteria Omgevingsdienst

Inmiddels is er binnen het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst over een transitieplan besloten om te zorgen voor een robuuste uitvoering van milieutaken door de omgevingsdienst. Er wordt een toename van kosten verwacht afhankelijk van de uitwerking van het transitieplan. Er is binnen het Algemeen Bestuur gekozen om de uitwerking en de vraag voor akkoord aan de Westfriese gemeenteraden voor te leggen via toekomstige stukken in de begrotingscyclus.

Wat willen we bereiken?

- Gezond en weerbaar: We willen onze inwoners ondersteunen in hun ontwikkeling om actief en gezond te blijven. We bevorderen een gezonde leefstijl en versterken de zelfredzaamheid van onze inwoners zodat zij zich weerbaar voelen en met zelfvertrouwen de wereld in kunnen kijken.
- Betere sturing op kwaliteit, kosten en dienstverlening van onze afvalinzameling met specifieke aandacht voor de kosten van afvalinzameling.
- De inzameling van GFE bij ondergrondse restcontainers mogelijk maken.
- Zorgen voor een gezonder en veiliger Koggenland door lange termijndoelen te stellen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving in eigen organisatie door keuzes te maken over prioriteiten en risico's voor de fysieke leefomgeving en de daarvoor benodigde middelen.

Wat gaan we ervoor doen?

- Om inwoners te ondersteunen om gezond en weerbaar te zijn worden de volgende activiteiten ondernomen:
  - a. We zetten in op het inrichten van de ketenaanpakken valpreventie, aanpak overgewicht, welzijn op recept en kansrijke start, waarbij we de samenwerking tussen het sociale domein en het zorg/medisch domein gaan versterken;
  - b. We geven uitvoering aan het Integraal Zorgakkoord NHN, waarbij we regionaal inzetten op gezondheid en welzijn door middel van preventie en ondersteuning, zodat zorgvragen voorkomen worden of minder zwaar worden;
  - c. We zetten extra in op het verkleinen van gezondheidsachterstanden bij jonge kinderen, zodat zij gezond opgroeien en meer levensjaren in goede gezondheid ervaren;
  - d. We stimuleren bij alle inwoners bewegen en gezonde leefstijl in de leefomgeving, en in het bijzonder op school, op de kinderopvang, op de sportvereniging, in de speeltuin en in de thuissituatie;

- e. We geven uitvoering aan het project “rookvrij leven voor iedereen”, gericht op de inwoners met een lage sociaaleconomische positie;
- f. We geven uitvoering aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (Brede SPUK/GALA).
- Betere sturing op kwaliteit, kosten en dienstverlening van onze afvalinzameling met specifieke aandacht voor de kosten van afvalinzameling door:
  - a. We formuleren met HVC jaardoelstellingen in relatie tot kwaliteit, kosten en dienstverlening van onze afvalinzameling ;
  - b. Ook in 2025 wordt een benchmark afval uitgevoerd om zicht te krijgen op de kwaliteit, kosten en dienstverlening van onze afvalinzameling.
- We gaan de inzameling van GFE bij ondergrondse restcontainers mogelijk maken door HVC bovengrondse GFE-cocons te laten plaatsen en deze mee te nemen in de afvalinzameling;
- We werken binnen de kaders van het VTH beleidsplan 2025 t/m 2028 en geven uitvoering aan het uitvoeringsplan VTH 2025.

Verbonden partijen

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)

De GGD HN is ingesteld om de gezondheid en veiligheid van alle inwoners in Noord-Holland Noord te bewaken, beschermen en bevorderen. De GGD HN voert wettelijke GGD-taken uit die verplicht aan de GGD zijn opgedragen en voert wettelijke gemeentelijke taken uit die aan een GGD kunnen worden opgedragen. Hiertoe neemt het algemeen bestuur van de GGD HN een apart besluit. Een overzicht van de taken staat vastgelegd in de Gemeenschappelijke regeling (GR).

De GGD HN voert taken uit die de Wet publieke gezondheid (WPG) opdraagt aan de gemeente. Vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) is de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) en Veilig Thuis bij de GGD ondergebracht. Daarnaast voert de GGD nog andere taken uit zoals de Wet kinderopvang en de Wet op de lijkbezorging. De GGD biedt bovendien ondersteuning bij rampen en crisis. De GGD zet zijn huidige beleid voort. Onder de kapstok Health in All Policies zijn alle werkzaamheden ingekaderd in vier focuslijnen:

1. gezond opgroeien;
2. gezond ouder worden;
3. meedoen naar vermogen;
4. gezonde leefomgeving.

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

De omgevingsdienst NHN is de uitvoeringsorganisatie voor Westfriese gemeenten in de uitvoering van milieubasistaken vanuit de Omgevingswet. Zij hebben een zelfstandige rol in milieukundig onderzoek en beoordeling van voornamelijk bedrijfsactiviteiten en de gevolgen daarvan op de fysieke leefomgeving en zijn een belangrijke speler in vergunningverlening, toezicht en handhaving in milieuzaken.

NV Huisvuilcentrale (HVC)

De HVC is een overheidsbedrijf waarvan Koggenland mede-aandeelhouder is. Als afvalinzamelaar en verwerker zijn zij verantwoordelijk voor het inzamelen, transporteren en verwerken van huishoudelijk afval binnen Koggenland.

Afvalbeheer Westfriesland (ABWF)

Het ABWF is de collectieve regeling voor gedeelde afvalzaken in Westfriesland. Sinds HVC werkt met individuele overeenkomsten per gemeente is dit overleg hoofdzakelijk bedoeld voor het gedeeld beheer van de voormalig stortplaats Westwoud en dient daarbij voor strategische afstemming voor collectieve aandeelhouderskwesties richting HVC.

Voormalig stortplaats Westwoud

In 2024 worden de uitkomsten verwacht van het onderzoek naar de mogelijke afkoop van voormalig stortplaats Westwoud. De gemeenteraad zal hier apart een raadsvoorstel voor

ontvangen, in afwachting van het onderzoeksresultaat en het voorstel kan hierover nog niks worden vermeld in de begroting 2025.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025
Lasten	7.683	9.550	7.755
Baten	-6.338	-6.355	-6.551
Saldo	1.345	3.195	1.204

Toelichting op de afwijkingen

Toelichting afwijkingen saldo begroting 2025 ten opzichte van de begroting 2024 (€ 1.991.000 voordeel). Verschillen groter dan € 50.000 worden toegelicht.

Lasten	Bedrag	V/N
In 2024 incidentele budgetten omgevingswet en omgevingsvisie	700	V
Vervallen perceptiekosten riolering BTW (budgettair neutraal)	293	V
Lagere personeelslasten door wijziging systematiek toerekening aan taakvelden	259	V
In 2024 incidentele budget wegverkeerslawaaï	246	V
Lagere doorrekening kostenplaatsen door wijziging systematiek toerekening aan taakvelden, zie ook programma 6 en overhead	195	V
In 2024 incidentele budgetten energiebesparingsakkoord en klimaatadaptatie	152	V
Hogere bijdrage gemeenschappelijke regelingen GGD en Omgevingsdienst	122	N
In 2024 een incidentele overheveling uitvoeringskosten klimaat- en energiebeleid	82	V
Plaatsing en inzamelkosten bovengrondse GFE cocons	66	N
In 2024 incidentele budgetten duurzaamheidsfonds	57	V
Overige verschillen	1	N
Totaal verschil lasten	1.795	V

Baten	Bedrag	V/N
Hogere baten afvalstoffenheffing	188	V
Overige verschillen	8	V
Totaal verschil baten	196	V

Programma 8 Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling

Inleiding

Voor de aankomende jaren streven wij samen met onze stakeholders naar het aanbieden van een zo'n compleet mogelijk aanbod op de gebieden van wonen en (woon)zorg voor de verschillende doelgroepen in combinatie met voldoende maatschappelijke voorzieningen. Het aanbod willen wij realiseren in zowel de aangewezen (groei)kernen alsmede in de dorpskernen in het landelijk gebied. Dit geldt ook voor het bieden van ruimte om ondernemers te kunnen laten groeien en ondernemen. Het te realiseren aanbod zal geschoeid zijn op het uitgangspunt van het creëren van een positieve gezonde leefomgeving. Ook streven wij bij het realiseren van het aanbod dat deze zal voldoen aan de huidige normen die gesteld zijn in de hiervoor geldende wet- en regelgeving.

Woningbedrijf Koggenland

Het gemeentelijk woningbedrijf draagt bij aan het doel om inwoners perspectief op een huurwoning in hun eigen dorp te bieden door een combinatie van activiteiten die zorgen voor een divers, kwalitatief goed en duurzaam woningaanbod. Nieuwbouw vergroot het aanbod van sociale huurwoningen. Onderhoud en renovatie waarborgen de kwaliteit en duurzaamheid van de bestaande woningvoorraad, waardoor deze op lange termijn beschikbaar blijft voor de inwoners.

Bestuurlijk relevante ontwikkelingen

Huurbeleid

Op Rijksniveau is belangrijke wet- en regelgeving uitgevaardigd die ingaat op het huurbeleid in Nederland, zoals de Wet betaalbare huur, Wet goed Verhuurderschap, en Startbouwimpuls etc. Maar ook de Provincie Noord-Holland is bezig met een upgrade van de provinciale Omgevingsverordening. Hierbij gaat het met name om verruiming van de bebouwingsmogelijkheden voor het landelijk gebied, welke een positieve invloed heeft op de ruimtelijke invulling van de provincie NH.

Omgevingswet

In 2024 is de Omgevingswet van kracht geworden. Van deze wet gaat een sterk integrerende sturing uit op het beleid voor de gehele fysieke leefomgeving. Dit raakt ook andere programma's. Met de Omgevingswet is de verplichting ontstaan om voor 1 januari 2027 een omgevingsvisie op te stellen en voor 1 januari 2032 een omgevingsplan voor het gehele grondgebied te hebben.

Samenwerking met de Woonschakel

Jaarlijks ontvangt de gemeente een bieding voor prestatieafspraken met woningcorporatie de Woonschakel. Hierin stelt de Woonschakel doelen op het gebied van woningbouw, duurzaamheid en de huisvesting van specifieke doelgroepen.

Woningbedrijf Koggenland

Wet goed verhuurderschap

Met ingang van 1 juli 2024 is het mogelijk om huurders die een sociale huurwoning huren in de gemeente voorrang te geven bij de aankoop van huurwoningen. Dat voorrang geldt voor een periode van vier weken. Tijdens deze periode wordt de woning aangeboden tegen de getaxeerde marktwaarde.

Wat willen we bereiken?

- Vergroten van woningaanbod voor Koggenlanders in onze gemeente. Zoals staat in de 'Kadervisie Koggenland', gaat het om woningen in alle woonkernen en voor diverse doelgroepen.
  - a. Indicatoren: aantal nieuwbouwwoningen en aantal huurwoningen
- We willen een actueel, integraal en samenhangend beleidshuis voor de fysieke leefomgeving op grond van de Omgevingswet. Dit beleidshuis krijgt de komende jaren vorm en bestaat uit de instrumenten omgevingsvisie, omgevingsprogramma's en omgevingsplan.
- Woningbedrijf Koggenland kan het woningaanbod voor Koggenlanders vergroten door gerichte nieuwbouw, doorstroming te stimuleren en samen te werken met marktpartijen. Tegelijkertijd

kan het bedrijf bijdragen aan een energieneutraal, circulair en klimaatadaptief Koggenland in 2050 door bestaande woningen te verduurzamen, klimaatadaptieve bouwmethoden toe te passen, en innovatieve technologieën en materialen te gebruiken. Door deze gecombineerde aanpak wordt niet alleen het woningaanbod vergroot, maar wordt ook een duurzame en toekomstbestendige leefomgeving gecreëerd.

Wat gaan we ervoor doen?

- Vergroten van woningaanbod voor Koggenlanders in onze gemeente door:
  - a. We streven naar de oplevering van 200 woningen en 60 flexwoningen;
  - b. Gemeentelijke exploitaties: oplevering woningen Het Veer, opstelling gebiedsvisie m.b.t. de start bouw Avenhorn/De Goorn West en vrijkomende schoollocatie Hensbroek (eerst moet de school gebouwd zijn en dan kan de vrijkomende schoollocatie ontwikkeld worden), bouw en oplevering woningen Tuindersweijde Zuid.
- Een actueel, integraal en samenhangend beleidshuis voor de fysieke leefomgeving op grond van de Omgevingswet:
  - a. We stellen in 2025 de Omgevingsvisie Koggenland op. Dit is een strategische en integrale lange termijnvisie voor de fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie bouwt voort op de Kadervisie en 'bouwstenen' die er liggen (Kerkervisie) of in ontwikkeling zijn (Woonzorgvisie). De visie wordt in samenspraak met onze inwoners en ondernemers opgesteld;
  - b. Met het vaststellen van de woningwet op 1 januari 2022 zijn gemeenten verplicht om een woonvisie vast te stellen. De voorbereidingen zijn in 2024 gestart en in samenwerking met een extern adviesbureau leveren wij de woonvisie in 2025 op. De huidige kadervisie en woonzorganalyse vormen de uitgangspunten voor de woonvisie, waarin een woonzorgvisie wordt geïntegreerd. Dit gaat in samenspraak met relevante stakeholders in de zorg, corporaties en de inwoners van Koggenland.
  - c. We werken verder aan de (gebiedsgerichte) opbouw van het gemeentedeckend Omgevingsplan Koggenland. In het omgevingsplan worden alle regels rond de fysieke leefomgeving gebundeld en inzichtelijker en eenvoudiger gemaakt. Deze transitie neemt een aantal jaren in beslag. In 2025/2026 ronden we het deelgebied kernen af. Vanuit die basis worden de regels voor het landelijk gebied en de bedrijventerreinen toegevoegd.
- Door het voortzetten en updaten van de portefeuillestrategie en transformatieopgave uit 2019, kan Woningbedrijf Koggenland gerichte stappen zetten om het woningaanbod te vergroten en te verduurzamen. Woningen die kunnen worden verbeterd, zullen worden verduurzaamd om te voldoen aan de energie- en klimaateisen van de toekomst, terwijl niet-duurzame woningen worden verkocht om kapitaal vrij te maken voor investeringen in nieuwe, duurzame woningen. Deze aanpak zorgt ervoor dat het woningaanbod zowel kwantitatief als kwalitatief toeneemt, terwijl het bijdraagt aan de bredere doelstellingen van een energieneutraal, circulair en klimaatadaptief Koggenland in 2050.
Actuele vastgoedprojecten:
  - We geven uitvoering aan het meerjaren onderhoudsprogramma 2024-2028;
  - Verduurzaming woningen met een energielabel D of slechter 2024-2026;
  - Nieuwbouw 12 woningen aan het Veer in Avenhorn;
  - Nieuwbouw 6 woningen de Tuinen in Ursem;
  - Nieuwbouw 60 flexwoningen aan de Leet in Avenhorn.

Verbonden partijen

Archeologie Westfriesland (AWF)

Het doel van deze regeling is om op beleidsmatig en uitvoerend niveau gezamenlijke belangen te behartigen op het gebied van archeologie.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025
Lasten	15.092	22.212	14.322
Baten	-15.558	-19.654	-11.912
Saldo	-466	2.558	2.410

Toelichting op de afwijkingen

Toelichting afwijkingen saldo begroting 2025 ten opzichte van de begroting 2024 (€ 148.000 voordeel). Verschillen groter dan € 50.000 worden toegelicht.

Lasten	Bedrag	V/N
Grondbedrijf, zie ook de baten	8.434	V
Hogere kapitaallasten verduurzaming woningen met C label en Clean 2 Anywhere woningen	407	N
Hogere lasten onderhoud woningen woningbedrijf	153	N
In 2024 een incidenteel budget energie labels	121	V
Hogere personeelslasten door wijziging systematiek toerekening aan taakvelden en CAO stijging	130	N
Overige verschillen	25	V
Totaal verschil lasten	7.890	V

Baten	Bedrag	V/N
Grondbedrijf, zie ook de lasten	8.434	N
Hogere baten verhuur woningbedrijf	692	V
Totaal verschil baten	7.742	N

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van de gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dit betekent dat de gemeenteraad deze middelen vrij kan besteden, in tegenstelling tot de specifieke dekkingsmiddelen.

Volgens artikel 8 lid 5 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) nemen we in dit hoofdstuk een overzicht op met baten en lasten die samenhangen met:

- lokale heffingen (besteding niet-gebonden);
- algemene uitkering;
- dividend;
- financiering.

(x € 1.000)	Rekening 2023	Bijgestelde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lokale heffingen	4.531	4.679	5.033	5.033	5.033	5.033
Algemene uitkering	37.656	40.297	41.079	38.831	39.021	39.201
Dividend	161	170	170	170	170	170
Financiering	19	-134	0	0	0	0
Overig	2.756	2.447	2.312	2.172	2.172	2.172
Totaal	45.123	47.459	48.594	46.206	46.396	46.576

Lokale heffingen

Lokale heffingen kunnen gebonden en niet-gebonden zijn. Gebonden heffingen zijn bijvoorbeeld de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Deze zijn niet vrij te besteden. Niet-gebonden heffingen zijn bijvoorbeeld de onroerende-zaakbelasting (OZB) en de forensenbelasting. Deze belastingen zijn vrij te besteden.

In bovenstaande tabel ziet u de ontvangsten van de niet-gebonden heffingen. Het gepresenteerde bedrag is een netto weergave van de opbrengsten (baten minus lasten). Voor meer informatie over de lokale heffingen verwijzen wij u naar paragraaf 1 Lokale heffingen.

Algemene uitkering

De belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente is de uitkering uit het Gemeentefonds. Deze uitkering bedraagt circa de helft van de gemeentelijke inkomsten. De gemeente kan dit geld, met inachtneming van wet- en regelgeving, naar eigen inzicht uitgeven om taken te financieren die het Rijk haar heeft opgedragen (medebewindstaken) of beleid dat zij autonoom uitvoert.

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is voor de begroting 2025 en de meerjarenraming gebaseerd op de meicirculaire 2024.

Dividend

De inkomsten uit dividend hangen samen met de aandelen van de gemeente in Alliander NV en in Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG).

Overig

Het bedrag op overig wordt grotendeels veroorzaakt door de doorbelasting aan het Woningbedrijf. Jaarlijks draagt het Woningbedrijf afgerond € 2,2 miljoen bij aan de Algemene Dienst (o.a. voor de financiering van de exploitatie, projecten en daarnaast voor de doorbelasting van de loonkosten).

Verbonden partijen

Alliander N.V.

De primaire taak van Alliander is het onderhouden en beheren van de elektriciteits- en gas(distributie)netten in het verzorgingsgebied. Deze taken zijn wettelijk bepaald omdat de maatschappij sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van (duurzame) energie. Als aandeelhouder van Alliander ontvangt de gemeente Koggenland een dividenduitkering, die ze vrij kan besteden voor de bekostiging van de gemeentelijke doelstellingen.

BNG Bank

Financiers zien de BNG Bank als een betrouwbaar instituut. De bank heeft hierdoor een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. Als aandeelhouder van BNG Bank ontvangt de gemeente Koggenland een dividenduitkering, die de gemeente vrij kan besteden voor de bekostiging van de gemeentelijke doelstellingen.

Overhead

Gemeenten moeten in hun programmaplan een apart overzicht opnemen van de kosten van de overhead, zodat de gemeenteraad meer inzicht heeft in de totale kosten hiervan. Onder overhead verstaan we het geheel aan functies die zijn gericht op sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Denk daarbij aan leidinggevenden in het primaire proces, communicatie, juridische zaken, facilitaire zaken, huisvesting en financiën.

Het uitgangspunt is dat kosten zo veel mogelijk direct worden toegerekend aan de activiteiten waarvoor ze gemaakt zijn. Lasten (en baten) die niet direct kunnen worden toegerekend (overhead) worden verantwoord op een afzonderlijk taakveld.

(x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025
Lasten			
1. Informatievoorziening en automatisering	2.072	2.668	3.004
2. Facilitaire zaken	580	457	498
3. Huisvesting	538	848	851
4. Overige personeelskosten	3.944	1.912	1.966
5. Financiële administratie	143	97	74
6. Salariskosten overhead	5.914	6.862	6.513
7. Juridische zaken	277	376	425
Totaal lasten	13.468	13.220	13.331
Baten			
8. Doorrekening kostenplaatsen	1.757	2.486	1.285
9. Verhuur gebouwen	92	83	72
10. Overige baten	799	1.145	507
Totaal baten	2.648	3.714	1.864
Saldo overheadkosten	10.820	9.506	11.467

Onderstaand de toelichting tussen de gewijzigde begroting 2024 en begroting 2025:

Lasten

1. Informatievoorziening: betreft:

a. Er zijn hogere lasten door:

- Incidenteel budget informatieplan 2025 (€ 577.000);
- Incidenteel budget voor diensten van derden ten behoeve van data gedreven werken, informatiebeveiliging en projectleiding DeSom voor updates en inrichting (€ 80.000).

- Hogere bijdrage GR DeSom (€ 73.000).
- b. Er zijn lagere lasten door:
    - Vervallen incidentele lasten automatisering (€ 126.000);
    - Lagere kapitaallasten doordat het informatieplan vanaf 2025 grotendeels uit exploitatiekosten bestaat in verband met de SAAS-oplossingen die niet als vast actief (investering) mogen worden aangemerkt (€ 128.000);
    - Lagere lasten door onder andere overheveling budget naar andere programma's in verband met de nieuwe programmastructuur (€ 140.000).
  2. Facilitaire zaken: geen bijzonderheden.
  3. Huisvesting: geen bijzonderheden.
  4. Overige personeelskosten betreft:
    - a. Er zijn hogere lasten door:
      - Persoonsgebonden toelagen/uitkeringen en banenafsprake vallen vanaf 2025 onder overige personeelskosten in plaats van loonkosten (€ 321.000);
      - Toename inhuur ziekte en verlof (€ 150.000);
      - Incidenteel budget voor diensten van derden ten behoeve van door ontwikkelen HR 21 en AFAS en opzetten strategisch personeelsplan (€ 110.000).
    - b. Er zijn lagere lasten door:
      - Vervallen van incidentele inhuur 2024 (€ 301.000);
      - Vervallen inhuurkosten ten behoeve van opvang Oekraïne, omdat er nog geen aanvraag is ingediend voor begroting 2025 (€ 250.000).
  5. Financiële administratie: lagere lasten in verband met een incidentele budgetoverheveling naar loonkosten ten behoeve van extra bezetting op de financiële administratie.
  6. Salariskosten overhead: er zijn lagere lasten door:
    - De salariskosten zijn in de begroting 2025 herverdeeld over taakvelden, waardoor er minder lasten op het taakveld overhead worden begroot, Daarnaast vallen de persoonsgebonden toelagen en uitkeringen niet meer onder loonkosten, maar onder overige personeelskosten. Inclusief de CAO verhoging 2025 zijn de lasten verlaagd (€ 349.000).
  7. Juridische zaken: hogere lasten voor de inkoopondersteuning van Stichting Rijk. Conform het contract moet de gemeente Koggenland uiterlijk 2025 1 fte aan inkoopcapaciteit inkopen in plaats van 0,6 fte (€ 49.000).

Baten

8. Doorrekening kostenplaatsen: er zijn lagere baten door:
  - Door wijziging van de systematiek van toerekening aan taakvelden vanaf jaar 2025 zijn interne doorrekeningen van kostenplaatsen verschoven van overhead naar de taakvelden. Dit zorgt voor een nadeel van € 946.000 bij overhead en een voordeel met in totaal dezelfde omvang programma 6 en 7. Per saldo is de boeking in de begroting neutraal;
  - Lagere doorbelasting aan het grondbedrijf (€ 256.000), omdat bij een eerdere meerjarige bijstelling van de doorbelasting niet de afgesproken rekenmethode is toegepast. De afgesproken rekenmethode is op basis van werkelijke inschatting.
9. Overige baten: er zijn lagere baten in 2025 door de incidentele boekwinst in 2024 van de verkoop De Dwingel (€ 595.000).

Vennootschapsbelasting

Als gevolg van de invoering van de Wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen zijn gemeenten verplicht vennootschapsbelasting (VPB) te betalen als zij een fiscale onderneming hebben. Om te bepalen of er sprake is van een fiscale onderneming worden jaarlijks alle ondernemingsactiviteiten geïnventariseerd. Van economische activiteiten is mogelijk sprake bij onder andere onderhoud van de wegen, exploitatie van de sporthal, exploitatie van de zwembaden, verhuur van kermisstandplaatsen, grondexploitatie of verhuur van sociale huurwoningen. De Belastingdienst heeft geconstateerd dat er geen sprake is van een onderneming in de zin van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 voor het gemeentelijk Woningbedrijf. Voor het jaar 2025 is de verwachting dat de gemeente geen vennootschapsbelasting moet betalen.

Onvoorzien

Volgens artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is het verplicht om een bedrag voor onvoorziene uitgaven in de begroting op te nemen. Voor onvoorziene uitgaven wordt jaarlijks een bedrag van € 45.000 opgenomen. Dit is conform de door de Gemeenteraad vastgestelde Financiële verordening art. 212.

Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf krijgt u een overzicht van, en een toelichting op de lokale heffingen, het beleid daarvoor en een overzicht van de tarieven. Naast de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn de gemeentelijke belastingen en de heffingen de belangrijkste inkomstenbronnen:

Belastingen zijn ongebonden heffingen, waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is. De gemeente Koggenland kent de volgende belastingen:

- onroerende-zaakbelastingen;
- forensenbelasting;
- toeristenbelasting.

De gemeenteraad stelt de opbrengst vast.

Heffingen zijn gebonden heffingen, waarbij een bepaalde vergoeding wordt betaald voor een specifieke dienst. De opbrengst van de heffing mag niet meer bedragen dan de kosten die we hiervoor maken. De gemeente Koggenland kent de volgende heffingen:

- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing;
- leges;
- lijkbezorgingsrechten (grafrechten).

Belastingen

WOZ-waarde

Op basis van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) bepaalt de gemeente jaarlijks de waarde van alle woningen, bedrijfspanden en onbebouwde stukken grond. De gemeente bepaalt de WOZ-waarde van een onroerende zaak naar de waarde op de waardepeildatum, die altijd ligt op 1 januari van het vorige belastingjaar. Dus voor het belastingjaar 2025 kijken we naar waardepeildatum 2024. De gemiddelde waarde van alle woningen in Koggenland zal voor het belastingjaar 2025 naar verwachting stijgen met 7%.

De kwaliteit van de WOZ-waarden wordt ieder jaar gecontroleerd door de Waarderingskamer. Deze kamer heeft vorig jaar na onderzoek opnieuw meegedeeld dat de taxaties aan de gestelde eisen voldoen en aan gemeente Koggenland nog steeds het hoogste kwaliteitspredicaat toegekend van 5 (van de 5) sterren. Daar zijn we trots op. Na deze goedkeuring hebben we toestemming om de aanslagen te versturen.

De WOZ-waarde van woningen is sinds 1 oktober 2016 een openbaar gegeven. U kunt de WOZ-waarde van woningen opvragen op www.wozwaardeloket.nl.

Onroerende-zaakbelastingen

De onroerende-zaakbelastingen (OZB) is gebaseerd op de WOZ-waarde van een object: woning, bedrijf en/of grond. De WOZ-waarde staat vermeld op het aanslagbiljet. De eigenaar van een woning betaalt alleen het eigenarengedeelte OZB. De eigenaar en gebruiker van een bedrijf betaalt beide bedragen.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven bij personen die niet staan ingeschreven als inwoner van Koggenland en meer dan 90 dagen beschikken over een chalet of woning. Zij maken gebruik van de faciliteiten van de gemeente, maar daarvoor ontvangen we geen uitkering uit het Gemeentefonds. Via de forensenbelasting dragen deze personen wel bij in de kosten van gemeentelijke voorzieningen.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf (de ondernemer), maar de gast van buiten de gemeente betaalt deze belasting. De ondernemer mag de belasting namelijk doorberekenen aan zijn gasten.

Heffingen

Afvalstoffenheffing

Het energie- en afvalbedrijf HVC zamelt voor de gemeente Koggenland het huishoudelijke afval in en verwerkt dit. Hiervoor brengt HVC kosten bij ons in rekening, die wij via de afvalstoffenheffing in rekening brengen bij onze inwoners. Er zijn verschillende tarieven voor eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens.

Rioolheffing

Eigenaren van eigendommen die zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering dragen bij in de kosten daarvan. Hiermee betalen we de kosten van de inzameling en het transport van afvalwater, bedrijfsafvalwater en hemelwater.

Lijkbezorgingsrechten (grafrechten)

Lijkbezorgingsrechten heffen we voor de kosten van het begraven en voor het onderhoud van graven in onze gemeente.

Leges

Met leges brengen we de kosten van gemeentelijke diensten in rekening. Deze diensten verlenen we op aanvraag. Voorbeelden van deze diensten zijn vergunningverlening en de afgifte van paspoorten en rijbewijzen.

Beleid voor de lokale heffingen

Inflatiecorrectie

Het uitgangspunt is dat de tarieven jaarlijks met de inflatiecorrectie worden aangepast, tenzij de tarieven wettelijk zijn vastgelegd. We passen het consumentenprijsindexcijfer van het CBS van de maand juni 2024 toe van 2,1%.

Tarieven

Belastingen (ongebonden heffingen)	Tarief		
	2023	2024	2025*
Onroerende zaakbelasting (%):			
woningen eigendom	0,0934	0,0934	0,0934
niet-woning eigendom	0,1659	0,1766	0,1766
niet-woning gebruiker	0,1209	0,1312	0,1312
Forensenbelasting (€):			
chalet	311,02	327,82	334,70
woning	497,85	524,73	535,75
Toeristenbelasting (€):			
Per overnachting	1,10	1,15	1,20

Heffingen (gebonden heffingen)	Tarief		
	2023	2024	2025*
Afvalstoffenheffing (€):			
eenpersoonshuishouden	295,29	301,20	308,73
meerpersoonshuishouden	396,96	404,91	415,03
extra container (medisch)	120,32	120,32	125,00
Rioolheffing (€):			
woning	98,40	102,35	106,44
niet - woning (derden / > 5 personen)	196,80	204,70	212,88
niet - woning (derden / < 5 personen)	98,40	102,35	106,44

niet - woning (<3m3)	35,00	36,40	37,86
extra aansluiting	35,00	36,40	37,86
kamers verzorgingstehuis	35,00	36,40	37,86
vaste standplaats op camping	100,00	102,35	106,44
passantenplaats op camping	14,00	15,00	15,60

* De tarieven van 2025 zijn onder voorbehoud. De gemeenteraad beslist hierover in de raadsvergadering van november 2024

Onroerende-zaakbelastingen

De ozb wordt berekend op basis van de WOZ-waarde van de woning of het bedrijfspand. Het belastingbedrag wordt berekend door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met het ozb-tarief.

Effect stijging WOZ-waarde

Bij het bepalen van het tarief zijn we afhankelijk van de ontwikkeling van de WOZ-waarden. Als de WOZ-waarde over het algemeen stijgt, dan kunnen de tarieven dalen om een gelijke opbrengst te verkrijgen. Uit de voorlopige marktanalyse van verkochte woningen en bedrijven in Koggenland blijkt dat de waarde over de periode 1 januari 2023 tot 1 januari 2024 van:

- woningen gemiddeld met 7% stijgt;
- bedrijven gemiddeld met 1,5% stijgt.

In eerste instantie zullen de tarieven met gelijke percentages naar beneden worden bijgesteld.

Effect inflatiecorrectie:

Het beleid van de raad is dat de belastingopbrengst verhoogd wordt met het consumentenprijsindexcijfer (CPI) van het CBS, aangevuld met de gevolgen van areaaluitbreiding. Voor het begrotingsjaar 2025 is het prijsindexcijfer van juni 2024 (2,1%) van toepassing.

Afvalstoffenheffing

Alle kosten die gerelateerd zijn aan het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval worden verrekend in het tarief afvalstoffenheffing. Deze kosten bestaan uit de kosten voor het ophalen en verwerken van huisvuil (HVC), kosten afvalstoffenbelasting (Rijk), kosten kwijschelding en de gemeentelijke perceptiekosten. Er mag geen winst worden gemaakt.

De HVC heeft in zijn voorlopige prognose aangegeven dat haar tarieven voor de collectieve- en inzamelingskosten worden verhoogd middels de consumentenprijsindex (CPI) en de kosten voor het verwerken van huishoudelijk afval worden berekend op basis van het werkelijk ingezameld tonnage afval. De HVC verwacht een stijging van haar kosten ten opzichte van 2024 van 6,5%.

Vanuit een Europese wettelijke plicht moet Koggenland zorgen dat GFE-afval (groente, fruit, etensresten) bij hoogbouw ingezameld kan worden bij al onze ondergrondse restcontainers. Dit betekent dat er in 2025 circa 57 GFE cocons geplaatst gaan worden. De verwachte kosten zijn:

- eenmalige projectkosten zijn € 41.878
- jaarlijkse extra inzamelkosten € 55.400

Deze kosten komen bovenop de eerder genoemde kosten van de HVC.

Voorgesteld wordt om de eenmalige projectkosten te verspreiden over 4 jaar om ongewenste schommelingen in het tarief afvalstoffenheffing te voorkomen.

Rioolheffing

De rioolheffing is een eigenarenheffing. De basis voor de berekening van de tarieven is het programma *Stedelijk water en riolering 2022-2027* (de opvolger van het *Gemeentelijk rioleringsplan 2019-2022*). Daarom passen we de tarieven toe die in het bovengenoemde rapport zijn genoemd.

Tabel 11: Verwacht heffingsverloop gemeente Koggenland periode 2022-2027 (prijspeil 2022).

Jaar	Totale lasten (exclusief dotatie egalisatievoorziening)	Dotatie Egalisatievoorziening	Benodigde inkomsten uit rioolheffing (exclusief extra baten)	Aantal (equivalente) heffings-eenheden	Rioolheffing per eenheid tegen vast prijspeil	Kosten-dekkendheid
2022	€ 1.905.436	€ 805.250	€ 1.099.686	11.175	€ 98,41	57,7%
2023	€ 1.912.116	€ 789.689	€ 1.121.926	11.401	€ 98,41	58,7%
2024	€ 1.904.875	€ 713.622	€ 1.190.752	11.635	€ 102,35 (+4,0%)	62,5%
2025	€ 1.929.704	€ 673.046	€ 1.256.158	11.802	€ 106,44 (+4,0%)	65,1%
2026	€ 1.954.351	€ 636.266	€ 1.317.585	11.903	€ 110,70 (+4,0%)	67,4%
2027	€ 1.978.967	€ 591.485	€ 1.386.982	12.048	€ 115,13 (+4,0%)	70,1%

Voor het jaar 2025 is het gesteld op € 106,44 voor een woning.

Forensenbelasting

We indexeren de tarieven met het CPI.

De opbrengst voor het jaar 2025 wordt sterk verlaagd, omdat een groot deel van de huurders van een perceel op het Ursemmerhof vanaf 1 september 2024 geen toegang hebben op het park.

Toeristenbelasting

We indexeren de tarieven met het CPI.

Geraamde inkomsten

In de tabel ziet u een overzicht van de geraamde baten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen.

(x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Belastingen (ongebonden heffingen):			
onroerende zaakbelasting gebruikers	470	514	553
onroerende zaakbelasting eigenaren	4.145	4.395	4.772
forensenbelasting	164	160	137
toeristenbelasting	84	125	140
Totaal belastingen	4.863	5.194	5.602
Heffingen (gebonden heffingen):			
rioolheffing	1.114	1.162	1.208
afvalstoffenheffing	3.546	3.678	3.866
leges burgerlijke stand / bevolkingsregister	10	10	10
leges huwelijken/partnerschap	17	20	20
leges rijbewijzen	59	64	64
leges reisdocumenten	68	81	81
leges wabo-vergunningen	1.222	800	800
marktgeld	1	1	1
Totaal heffingen	6.037	5.816	6.050
Totaal	10.900	11.010	11.652

Kostendekkendheid

De gemeente mag geen winst maken, dus de geraamde opbrengsten mogen niet boven de geraamde kosten uit komen. Daarom is de gemeente verplicht om inzicht te geven in hoe kostendekkend de opbrengsten uit retributies en heffingen zijn.

Ook voor het jaar 2025 hebben we onderzocht hoe kostendekkend de gemeentelijke tarieven zijn. In de tarieventabel die hoort bij de Legesverordening, worden drie titels onderscheiden:

- Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening (onder andere rijbewijzen, paspoorten)
- Hoofdstuk 2: Omgevingswet
- Hoofdstuk 3: Europese dienstenrichtlijn (onder andere horeca, evenementen)

Om de kostendekking te beoordelen, hebben we die ook berekend voor de:

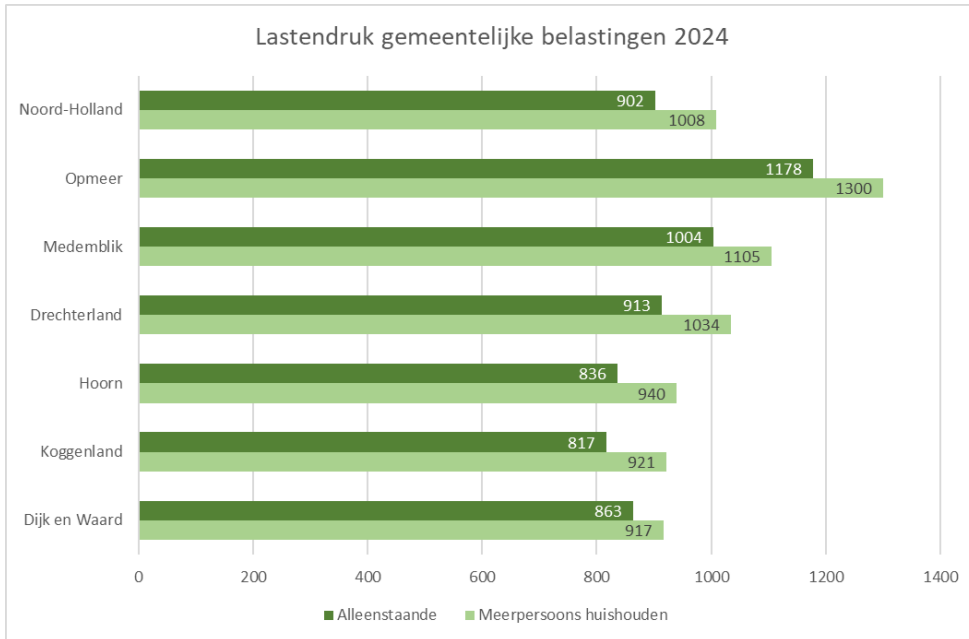
- rioolheffing;
- afvalstoffenheffing;
- begraafplaatsen (lijkbezorgingsrechten).

(x € 1.000)	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Begraafplaatsen	Burgerzaken	Leefomgeving	Evenementen
Kosten taakveld	1724	3.124	107	216	442	0,6
Inkomsten taakveld (niet zijnde de heffing)	-580					
Directe kosten taakveld	1144	3.124	107	216	442	0,6
Overhead	115	129	74	77	383	0,3
BTW		671				
Indirecte kosten taakveld	115	800	74	77	383	0,3
Totale kosten taakveld	1259	3.924	181	293	826	0,9
Opbrengst heffingen	0	0	60	179	800	0,5
Dekkingspercentage (2025)	0,0%	0,0%	33,1%	61,1%	96,9%	55,6%
Dekkingspercentage (2024)	81,5%	99,0%	32,8%	64,0%	70,1%	8,3%

Lokale lastendruk

Onder *lokale lastendruk* verstaan we het bedrag dat een huishouden aan de gemeente moet betalen aan belastingen en heffingen. We kijken daarvoor naar de meestvoorkomende heffingen: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Jaarlijks volgt en berekent het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) van de Rijksuniversiteit Groningen hoe de gemeentelijke belastingen en heffingen zich ontwikkelen. In de *Atlas van de lokale lasten 2024* wordt de lastendruk van alle gemeenten weergegeven. In deze grafiek ziet u de lastendruk in de gemeente Koggenland vergeleken met die in de omringende gemeenten.

Uit de grafiek blijkt dat de lastendruk van gemeente Koggenland onder het gemiddelde van Noord-Holland blijft.

Kwijtscheldingsbeleid

Het is mogelijk om kwijtschelding te krijgen voor de aanslagen onroerendezaakbelasting, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Daarvoor komen alleen inwoners in aanmerking van wie het inkomen op of onder het sociaal minimum ligt (de kwijtscheldingsnorm). Verder betrekken we het vermogen, de schulden en de financiële positie van de medebewoners van de aanvrager in de beoordeling van het kwijtscheldingsverzoek.

Bij de kwijtschelding van belastingen werkt de gemeente nauw samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. We wisselen gegevens uit en nemen beslissingen over. In de tabel staat een overzicht van hoe vaak belasting is kwijtgescholden en om welke bedragen het daarbij ging.

(bedrag x € 1.000)	afvalstoffenheffing	
	aantal	bedrag
2023	179	58
2024	176	58

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In deze paragraaf beschrijven we de mate waarin de gemeente niet-begrote kosten kan dekken. Dit *weerstandsvermogen* is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de middelen die nodig zijn om de risico's op te vangen (de *benodigde weerstandscapaciteit*). We gaan in deze paragraaf in op deze onderwerpen, zoals staat in artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV):

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid voor de weerstandscapaciteit en de risico's;
- kengetallen voor de:
- nettoschuldquote;
- nettoschuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- grondexploitatie;
- structurele begrotingsruimte;
- belastingcapaciteit;
- beoordeling van de verhoudingen tussen de kengetallen en de financiële positie.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit geeft aan of een gemeente in staat is om de gevolgen van de financiële risico's op te vangen, zonder dat plannen of de uitvoering daarvan in gevaar komen. De weerstandscapaciteit bestaat uit bedragen die de gemeente kan gebruiken om onverwachte kosten te kunnen betalen. Dit zijn de volgende onderdelen:

- de onbenutte belastingcapaciteit
- onvoorziene uitgaven
- vrij aanwendbare reserves
- stille reserves

De onbenutte belastingcapaciteit is het verschil tussen de gegenereerde opbrengst op basis van een vastgesteld normtarief voor toetreden tot artikel 12 door het Rijk en de berekende OZB-opbrengst opgenomen in de jaarrekening. Het huidige OZB tarief van de gemeente Koggenland ligt ruim onder het normtarief voor artikel 12. Stille reserves ontstaan als activa tegen een te lage waarde of tegen nul euro zijn gewaardeerd. Stille reserves mogen alleen deel uitmaken van de weerstandscapaciteit als de betrokken activa op korte termijn mag worden verkocht.

De gemeente Koggenland vindt het logischer om bij de inventarisatie van de weerstandscapaciteit alleen uit te gaan van middelen die direct beschikbaar zijn. Daarom wordt alleen de algemene reserve en het begrote bedrag voor onvoorzien in de berekening meegenomen.

(x € 1.000)	
Algemene reserve	14.783
Onvoorzien	45
Totale weerstandscapaciteit	14.828

Onvoorzien

Het beschikbare bedrag voor onvoorziene uitgaven is in 2025 € 45.000.

Vrij aanwendbare reserves

De vrij aanwendbare reserves zijn de reserves waar nog geen bestemming aan is gegeven. Het betreft de algemene reserve waarmee tegenvallers kunnen worden opgevangen. Het saldo van de algemene reserves bedraagt per 01-01-2025 € 14.783.000.

Op basis van de besluiten die voortvloeien uit deze begroting, zal de stand van de algemene reserve € 4.019.000 bedragen op 31-12-2025.

Beleid omtrent weerstandsvermogen en de risico's

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing beschrijft de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. De berekende weerstandscapaciteit geeft inzicht in de middelen die beschikbaar zijn om de risico's op te vangen.

De inventarisatie van de risico's gebeurt periodiek en wordt in de begroting en de jaarstukken gepresenteerd. Het gaat met name om de financiële risico's. Het totaalbedrag van de risico's is de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico's

Onderwerp	Beschrijving van het risico	Beheersmaatregel	Bedrag impact (€)	Kans in %	Bedrag x kans (€)
AVG	De kans bestaat dat de gemeente in onvoldoende mate voldoet aan de eisen aan de wetgeving omtrent de privacywet	Jaarlijks beoordeelt de FG de stand van zaken rondom de AVG. Op basis daarvan wordt het jaarplan Privacy opgesteld. Er is 24 uur bezetting beschikbaar voor een privacy officer, Er bestaat een risico dat door dagelijkse werkzaamheden (vragen, datalekken) de ontwikkeling van privacy processen en de uitvoering van DPIA's onder druk staan. Bedrag impact is conform de hoogte van de boete van 2% van de begroting (circa 79 miljoen o.b.v. bedrijfseconomische benadering)	1.580.000	15%	237.000
WPG	De kans bestaat dat de gemeente in onvoldoende mate voldoet aan de eisen aan de wetgeving omtrent de wet politiegegevens	Jaarlijkse interne audit en twee jaarlijkse externe audit.	500.000	5%	25.000
BIO (ISO/IEC 27001/2) en NIS2 Compliance	Er is een reële kans dat onze gemeente momenteel niet voldoet aan de wetgeving op het gebied van informatiebeveiliging, zoals vastgesteld in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de ISO/IEC 27001/2-normen, samen met de Europese richtlijn voor de beveiliging van netwerk- en informatiesystemen (NIS2).	Het afgelopen jaar zijn aanzienlijke stappen gezet in het beheersen van risico's volgens de BIO-normen. Echter, met de toevoeging van NIS2 is de nadruk verschoven naar risicomanagement, leveranciersmanagement en bedrijfscontinuïteit (BCM), waarin de gemeente Koggenland nog stappen moet maken. Het implementeren van robuuste procedures voor risicobeheer, het versterken van leveranciersrelaties en het ontwikkelen van een veerkrachtig BCM-plan zijn cruciale aspecten die aandacht vereisen om te voldoen aan de nieuwe vereisten van NIS2 en de continuïteit van essentiële diensten te waarborgen. Bedrag impact is conform de hoogte van de boete van 2% van de begroting (circa 79 miljoen o.b.v. bedrijfseconomische benadering)	1.580.000	9%	142.200

Informatieveiligheid	De gemeente (of SSC DeSom of regionale gemeente) wordt getroffen door een cyberaanval of vallen systemen uit. De gemeente Koggenland wordt mede door digitalisering en hybride werken steeds afhankelijker van de kwaliteit van haar IT-omgeving. Cybercriminelen liggen op de loer. De impact van een cyberaanval of het uitvallen van ICT-systemen is groot. De dienstverlening is in grote mate afhankelijk van de IT-omgeving. Het risico bestaat dat gedurende enkele uren, dagen of zelfs weken geen toegang is tot de digitale omgeving van de gemeente, met financiële, bestuurlijke en maatschappelijke gevolgen.	SSC DeSom werkt momenteel aan het behalen van certificering volgens de ISO/IEC 27001/2-standaarden, wat een belangrijke stap is richting een hoog niveau van informatiebeveiliging. Op regionaal niveau zijn we bezig met de implementatie van het uitvoeringsplan informatieveiligheid. Dit plan is gericht op het versterken van onze systemen en processen om de vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van informatie te waarborgen. Door deze initiatieven te combineren, streven we ernaar om een solide basis te leggen voor een veilige en betrouwbare informatieomgeving voor onze organisatie. Voor het impactbedrag wordt door gemeenten de casus Hof van Twente als landelijke norm gehanteerd.	4.200.000	12%	504.000
(Grote) zorgaanbieders gaan failliet en/of besluiten om andere redenen de zorg niet meer te leveren.	Mogelijk gaat er een gecontracteerde zorgaanbieder failliet. Daarnaast kan een zorgaanbieder besluiten geen contract (meer) te willen met onze regio en zich niet in te schrijven voor de nieuwe inkoopronde waarvan de contracten ingaan per 1 januari 2025. Dit betekent dat zorg mogelijk niet meer geleverd kan worden waardoor de zorgcontinuïteit voor onze inwoners niet gewaarborgd kan worden.	De huidige gecontracteerde partijen zijn betrokken bij de nieuwe inkoopronde via marktconsultaties. Hierdoor zijn zij betrokken in dit proces en goed op de hoogte van de veranderingen.	1.000.000	25%	250.000
Wachlijsten bij zorgaanbieders Wmo en Jeugdzorg	Veel zorgaanbieders hebben te maken met wachtlijsten, mede als gevolg van de huidige arbeidsmarktproblematiek. Het is lastig om medewerkers te werven en te behouden. Dat betekent een toenemend tekort aan zorgplekken, groeiende wachtlijsten en overvragen van overbruggingszorg. Het risico bestaat dat de problematiek complexer wordt en verergerd.	De ingevoerde beschikbaarheidswijzer geeft inzicht in de huidige wachtlijsten per zorgaanbieder. Door dit inzicht kan de externe verwijzer/gemeente en/of inwoner/gezin kijken naar een zorgaanbieder waar geen/kortere wachtlijsten zijn. Het Zorgteam levert zgn. overbruggingszorg totdat de zorgaanbieder kan starten met de zorg. Het effect hiervan is dat de problematiek van de jeugdige niet verder toeneemt en mogelijk nog zwaardere en daarmee duurder ondersteuning nodig is.	500.000	75%	375.000
Open-eind-regeling voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdzorg	Voor de uitvoering van de Wmo en jeugdzorg ontvangt de gemeente een Rijksbudget in het gemeentefonds. In de begroting is een budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Wmo en jeugdzorg. Voor beide geldt dat het een open-eind-regeling betreft. Veel aanvragen, dure zorg en het woonplaatsbeginsel brengen het risico met zich mee dat het budget overvraagd wordt.	Uitgangspunt is om binnen het beschikbare budget te blijven. We proberen het aantal incidentele contracten te verminderen en meer in te zetten op preventie.	500.000	50%	250.000
Extreme weersomstandigheden	Schade openbare ruimte door storm, wateroverlast en hitte.	Verwijderen en vervangen bomen en beplanting inclusief omgeving (o.a. bestrating en beschoeiing). Bij hitte extra watergeven .	150.000	25%	37.500
Aansprakelijkheid	Door achterstallig onderhoud (oorzaak) kunnen ongelukken in de openbare ruimte (wat) gebeuren waarvoor claims bij de gemeente ingediend worden (gevolg)	Periodiek worden de beheerplannen geactualiseerd.	200.000	15%	30.000
Saldo			10.210.000		1.850.700

Berekening weerstandsvermogen

Het totaal van de risico's bedraagt € 1.850.000. Het vermogen om deze risico's te dekken bedraagt € 14.828.000.

Het weerstandsvermogen kan worden uitgedrukt in een ratio en wordt als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Totale risico's}} = \frac{14.828}{1.850} = 8,02$$

De berekening van het weerstandsvermogen is een momentopname. Daarom wordt twee keer per jaar, bij begroting en jaarrekening, een actueel beeld gepresenteerd. Keuzes of besluiten die resulteren in een afname van de algemene reserve hebben effect op het weerstandsvermogen en de ratio. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het ratio weerstandsvermogen berekend op basis van de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit (stand algemene reserve + € 45.000 onvoorzien) en gelijkblijvende risico's.

De ratio geeft aan hoeveel keer de risico's kunnen worden opgevangen. Op basis van de uitkomst van de berekening kan het weerstandsvermogen worden gewaardeerd. Dit gebeurt op basis van de tabel hierna.

Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Ontwikkeling ratio weerstandsvermogen (bedragen x € 1.000)				
	2025	2026	2027	2028
Weerstandscapaciteit per 1-1 (A)	14.828	4.064	3.864	3.554
Risico's (B)	1.850	1.850	1.850	1.850
Ratio weerstandsvermogen A/B	8,02	2,20	2,09	1,92

Financiële kengetallen

Alle gemeenten zijn verplicht een tabel met financiële kengetallen op te nemen in de begroting en jaarstukken. Deze cijfers geven de raad een globaal inzicht in de (verwachte) financiële ontwikkelingen in de gemeente.

Vanaf de invoering van de verplichting om kengetallen te presenteren, worden onderstaande signaleringswaarden door de financieel toezichthouder gebruikt en daarom ook opgenomen in de jaarstukken.

Kengetal	Laag	Risico gemiddeld	Hoog
Netto schuldquote zonder correctie verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
Netto schuldquote met correctie verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Kengetal	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Risico
Netto schuldquote zonder correctie verstrekte leningen	0,3%	14,4%	23,7%	48,7%	53,2%	56,4%	Laag
Netto schuldquote met correctie verstrekte leningen	0,3%	14,4%	23,7%	48,7%	53,2%	56,4%	Laag
Solvabiliteitsratio	55,7%	50,3%	51,2%	42,0%	40,3%	38,3%	Laag
Grondexploitatie	3,3%	0,1%	-1,9%	-1,9%	-0,3%	1,4%	Laag
Structurele exploitatieruimte	7,9%	0,1%	0,2%	-1,8%	-2,0%	-1,8%	Hoog
Belastingcapaciteit	94,1%	94,1%	94,7%	94,7%	94,7%	94,7%	Laag

In de kolom 'Risico' staat ingevuld of het risico hoog, gemiddeld of laag is. De basis voor deze gradatie zijn de gepresenteerde percentages in de kolom 'Begroting 2024' afgezet tegen de signaleringswaarde. Op basis van prognoses (onder andere van meerjarige investeringen en aan te trekken geldleningen in de toekomst) wijzigen de waarden van 2025 tot en met 2027. Hierdoor zal de gradatie veranderen.

Nettoschuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig.

Nettoschuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden berekend. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

Solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Verwacht wordt dat in de toekomst langlopende geldleningen aangetrokken moeten worden. Daarom zakt het solvabiliteitsratio onder de 50% waardoor er een gemiddeld risico ontstaat.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie is ten opzichte van de totale geraamde baten.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Op basis van de huidige inzichten laat dit kengetal vanaf 2025 een negatief percentage zien en vormt dit een hoog risico.

Belastingcapaciteit

Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag is, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een beleidskeuze. Voor de toekomst is er geen beleid vastgesteld om de tarieven te wijzigen. Daarom is het percentage in de toekomst gelijk aan het percentage in 2025.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) hebben gemeenten de plicht om jaarlijks een paragraaf over het onderhoud van kapitaalgoederen op te nemen in hun begroting. Kapitaalgoederen zijn door de gemeente aangekochte of tot stand gebrachte objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Deze paragraaf beschrijft de beleidskaders van de kapitaalgoederen en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties. De kapitaalgoederen bestaan uit de volgende onderdelen:

- Wegen;
- Openbare verlichting;
- Riolering;
- Water;
- Groen;
- Civiele kunstwerken;
- Beschoeiingen;
- Gemeentelijke gebouwen;
- Sportcomplexen.

Het onderhoud van deze kapitaalgoederen is van cruciaal belang voor het functioneren van de gemeente op het terrein van vervoer, recreatie en huisvesting van de gemeentelijke diensten en instellingen. Goed onderhoud draagt daarnaast bij aan het behouden van de waarde van de kapitaalgoederen. Het onderhoudsniveau van de kapitaalgoederen wordt bepaald aan de hand van de kwaliteit die de raad heeft vastgesteld. Op basis van dat kwaliteitsniveau worden beheerplannen gemaakt. Deze meerjaren onderhoudsplannen (MJOP) geven inzicht in de werkzaamheden en kosten die nodig zijn om de kapitaalgoederen op het vastgestelde onderhoudsniveau te houden.

Kapitaalgoederen

Wegen

Beleidskader

De gemeenteraad heeft in december 2022 het MJOP wegen 2023-2026 vastgesteld. Het MJOP geeft inzicht in de kosten van het beheren en onderhouden van de wegen voor de komende vier jaar.

Actuele staat van onderhoud

Het MJOP wegen is vastgesteld voor de periode 2023-2026. Hierin zijn ook de wegen opgenomen die in 2023 vanuit het Hoogheemraadschap zijn overgedragen aan de gemeente Koggenland. Hierdoor hebben we nu in totaal 328 kilometer wegen in ons beheer. Hiervan bestaat 180 kilometer uit elementenverharding en 148 kilometer uit asfalt verharding. Een toename van 58% ten opzichte van 2022. Op basis van de uitgevoerde weginspecties zijn er diverse projecten (binnen ons "oude wegenareaal") ingepland voor groot onderhoud. Voor het jaar 2025 zijn dit:

- Bloemenwijk Obdam (elementenverharding)
- Vogelwijk Obdam (elementenverharding)
- Asfaltonderhoud Grosthuizen
- Asfaltonderhoud Scharwoude.

Buiten het projectmatige onderhoud is er binnen het MJOP ook rekening gehouden met het dagelijks/klein onderhoud aan ons wegenareaal. Verder verrichten wij in 2025 groot onderhoud aan de voormalige asfaltwegen van HHNK op basis van een raambestek.

Openbare verlichting

In 2025 geven we verdere uitvoering aan het MJOP openbare verlichting 2024-2027. Hiermee wordt ons verlichtingsareaal verder verduurzaamd. In 2025 staan er ca. 450 armaturen op het programma voor vervanging. Deels reguliere vervanging en een deel bevat het wegwerken van de verouderde armaturen langs de voormalig HHNK wegen.

Riolering

Het MJOP riolering 2024-2026 moet nog worden vastgesteld. Het MJOP geeft inzicht in de kosten van het beheren en onderhouden van de riolering voor de komende 3 jaar. In verband met de reeds

vastgestelde MJOP wegen zijn de projecten die daarin zijn opgenomen leidend voor de werkzaamheden aan de riolering.

Voor 2025 zijn Bloemenwijk Obdam en de Vogelwijk Obdam opgenomen. In deze wijken ligt een gemengd riool waarbij bij (heftige) regenval overstortingen vanuit het gemengd riool op oppervlaktewater kan plaatsvinden en wordt veel "schoon water" afgevoerd naar de rioolzuivering. Om dit te voorkomen/verminderen en meer ruimte in het riool te creëren voor toekomstige nieuwbouw wordt naast het gemengde/vuilwaterriool een nieuw regenwaterriool aangelegd en wordt de openbare ruimte afgekoppeld van het gemengde riool. Daar waar mogelijk worden ook woningen afgekoppeld van het gemengde riool en zullen andere klimaatadaptieve maatregelen worden genomen. Delen van het gemengde riool die slecht zijn zullen worden vervangen.

Water

Bij het baggeren werken we nu met een jaarlijks onderhoudsbudget om alle sloten in onderhoud bij de gemeente te onderhouden, dit zal in 2025 zo blijven. Het betreft het baggeren van de berm sloten langs de voormalige HHNK wegen en lastig te bereiken locaties in de kernen. Voor de berm sloten heeft de gemeente geld ontvangen bij de overdracht van wegen op 1 januari 2023 voor de eerste twaalf jaar. In de bebouwde kom dienen we alleen de watergangen die niet zijn overgedragen (voldoen niet aan de eisen) bij de overdracht stedelijk water te baggeren met klein materieel.

Groen

Beleidskader

De gemeenteraad heeft in december 2022 het MJOP groen 2023-2026 vastgesteld. In het MJOP wordt weergegeven welk klein- en groot onderhoud alsmede investeringen benodigd zijn om het openbaar groen, inclusief de speelvoorzieningen, op gewenst niveau te houden voor de periode 2023 tot en met 2026.

Actuele staat van onderhoud

De actuele staat van het openbaar groen is op gewenst niveau. Om dit te bewerkstelligen en te waarborgen is behalve klein onderhoud (het dagelijks onderhoud) ook groot onderhoud en investeringen noodzakelijk.

Groot onderhoud & investeringen 2025

Voor 2025 is het onderstaande groot onderhoud en investeringen gepland:

- 2.500 m2 gras omvormen naar bloemrijk mengsel;
Renoveren beplanting Grosthuisen (koppeling met MJOP Wegen; asfaltonderhoud Grosthuisen);
- Renoveren beplanting bloemenwijk Obdam (koppeling met MJOP Wegen; elementenverharding Bloemenwijk);
- Renoveren beplanting vogelwijk Obdam (koppeling met MJOP Wegen; elementenverharding vogelwijk);
- Renoveren speelplaats Tulpenstraat Obdam (koppeling met MJOP Wegen; elementenverharding Bloemenwijk);
- Renoveren speelplaats Bonkelaar Avenhorn (onderdeel doe team initiatief);
- Renoveren speelplaats Beatrixlaan Avenhorn.

Civiele kunstwerken

In 2025 geven we verdere uitvoering aan het MJOP civiele kunstwerken 2024-2027. Hiermee wordt het dagelijks onderhoud en het groot onderhoud uitgevoerd. Tevens wordt er 1 houten steiger en 9 houten fiets- en voetgangersbruggen vervangen.

Beschoeiingen

In 2025 starten we aan de uitvoering van het MJOP-beschoeiingen 2025-2028. Hiermee wordt het dagelijks onderhoud uitgevoerd en tevens worden er 9 houten beschoeiingen vervangen in 2025.

Gemeentelijke gebouwen

Dagelijks en planmatig onderhoud

De gemeenteraad heeft in 2024 het nieuwe MJOP dagelijks- en planmatig onderhoud 2024-2028 vastgesteld. De meerjaren onderhoudsprogramma helpt bij het structureel beheren van vastgoed, met een focus op kostenbeheersing, waardebehoud, en naleving van wettelijke verplichtingen.

Portefeuillestrategie

Eind 2024 zal de portefeuillestrategie van de gemeentelijke gebouwen worden vastgesteld. We verwachten dat dit op korte termijn geen invloed zal hebben op de programmabegroting voor 2025.

Sportcomplexen

Beleidskader

De gemeenteraad heeft in december 2023 het MJOP buitensportcomplexen 2023-2026 vastgesteld. Het MJOP geeft inzicht in de kosten van het beheren en onderhouden van de buitensportcomplexen.

Actuele staat van onderhoud

De actuele staat van de sportcomplexen is op gewenst niveau. Om dit te bewerkstelligen en te waarborgen is behalve klein onderhoud (het dagelijks onderhoud) ook groot onderhoud en investeringen noodzakelijk.

Groot onderhoud & investeringen 2025

Voor 2025 is het onderstaande groot onderhoud en investeringen gepland:

- Vervanging erfafscheiding Victoria O (kant zwembad & tennis);
- Vervanging hekwerk B-veld Dynamo (kant Zuidgouw);
- Vervanging armaturen & lichtmasten diverse sportcomplexen;
- Vervanging ballenvangers diverse sportcomplexen.

Financiën kapitaalgoederen - onderhoudskosten en investeringen

Onderhoudskosten

We onderscheiden klein- en groot onderhoud. Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties en kort-cyclisch onderhoud. Deze kosten komen ten laste van de exploitatie. Groot onderhoud is ingrijpender van aard en deze kosten komen ten laste van de voorziening.

Investeringen

Wanneer een aanpassing leidt tot een belangrijke kwaliteitsverbetering en/of een significant langere gebruiksduur, wordt het niet gerekend tot groot onderhoud maar is het een investering die geactiveerd moet worden zodat de lasten over meerdere jaren gespreid worden.

Onderhoudskosten kapitaalgoederen (bedragen x €1.000)	Klein onderhoud	Groot onderhoud	Investeringen
Wegen	401	622	2.234
Openbare verlichting	246	0	254
Riolering	1.376	0	0
Water (baggerwerk en schouwwerk)	82	0	0
Groen	1.226	22	216
Civiele kunstwerken (bruggen)	120	115	717
Beschoeiingen	11	0	106
Gebouwen	103	310	0
Sportcomplexen	138	55	0
Totaal	3.703	1.124	3.527

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

In de paragraaf Financiering wordt de financieringsfunctie van de gemeente Koggenland toegelicht. De wet Financiering decentrale overheden (Fido) vormt het wettelijk kader voor de financiering. Daarnaast bevat de paragraaf de diverse verplichte onderdelen volgens het besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV).

Beleidsvoornemens

De treasury houdt zich bezig met alle toekomstige kasstromen en de daarmee samenhangende risico's.

De uitgangspunten en richtlijnen voor het treasurybeleid zijn opgenomen in de Financiële verordening 2024 (artikel 19) en de regels voor de uitvoering van de treasuryfunctie zijn opgenomen in het Treasurystatuut 2019.

Ons treasurybeleid kent de volgende doelstellingen:

- het verzekeren van een blijvende toegang tot de financiële markten tegen acceptabele condities, voorwaarden en bedingen;
- bescherming van de gemeentelijke vermogens- en/of renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's, zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- het verkleinen van de interne verwerkingskosten en de externe kosten bij het beheer van de geldstromen en de financiële posities;
- optimalisatie van de renteresultaten binnen de wettelijke kaders.

Risicobeheer

De Wet fido geeft de wettelijke kaders voor de treasuryfunctie van decentrale overheden. Een belangrijk uitgangspunt van de wet is dat de gemeente voorzichtig moet omgaan met publieke middelen. Dit uit zich onder andere in de beheersing van renterisico's.

De Wet fido heeft voor de beheersing van renterisico's twee sturings- en verantwoordingsinstrumenten in het leven geroepen:

- Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel om overmatige renterisico's op de vaste schuld (looptijd van een jaar of langer) te vermijden. De norm voor het renterisico stelt een grens aan financiering op lange termijn. Door een gelijkmatige opbouw van de leningportefeuille spreidt de gemeente het renterisico op de vaste schuld. De norm wordt berekend door het begrotingstotaal te vermenigvuldigen met een door het Rijk vastgesteld percentage van 20%. Het totaal van renteherzieningen en de aflossingen in een begrotingsjaar mag deze norm niet overschrijden.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Renterisico				
1. Renteherzieningen	0	0	0	0
2. Te betalen aflossingen	1.324	624	624	624
3. renterisico (1+2)	1.324	624	624	624
Renterisiconorm				
4a. Omvang begroting 1 januari	93.276	82.086	82.504	84.064
4b. Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
4. = (4a x 4b/100)	18.655	16.417	16.501	16.813
5a. (4 > 3) Ruimte onder renterisiconorm	17.331	15.793	15.877	16.189
5b. (3 > 4) Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0

De renterisiconorm wordt niet overschreden.

- Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het maximale bedrag aan dat met vlottende middelen (looptijd korter dan een jaar) gefinancierd mag worden en bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van de gemeente bij aanvang van het jaar. Wettelijk moet worden overgegaan tot omzetting naar langlopende schulden zodra de limiet meer dan twee achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden. Het doel van deze limiet is het renterisico op korte financiering te beperken. Fluctuaties in korte rente kunnen namelijk een relatief grote invloed hebben op rentelasten.

(bedragen x € 1.000)	
Omschrijving	
1. Omvang vlottende schuld (gemiddeld 2024)	
Opgenomen gelden < 1 jaar	0
Schuld in rekening courant	0
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0
Overige geldleningen (geen vaste schuld)	0
	0
2. Vlottende middelen	
Contante gelden in kas	0
Tegoeden in rekening courant	0
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0
	0
3. Totaal netto vlottende schuld (1-2)	0
Berekening	
4a. Omvang begroting (lasten)	93.276
4b. Percentage kasgeldlimiet	8,50%
4. Omvang kasgeldlimiet	7.928
5a. (4 > 3) ruimte onder de kasgeldlimiet	7.928
5b. (3 > 4) overschrijding van de kasgeldlimiet	0

De gemeente heeft momenteel (september 2024) geen kasgeldleningen. De kasgeldlimiet voor de gemeente Koggenland bedraagt in 2025 € 7,9 miljoen. Bij het financieringsbeleid in 2025 wordt rekening gehouden met deze limiet.

De bedragen aan langlopende leningen waar de gemeente de komende jaren een renterisico over loopt, blijven binnen de norm.

Rente

Voor de toerekening van de rentelasten maakt de gemeente Koggenland gebruik van de renteomslagmethode. Het totaal van de rentelasten wordt 'omgeslagen' over het geheel van de investeringen.

De omslagrente wordt in beginsel zowel in de begroting als in de jaarrekening gebruikt tenzij er sprake is van een relatief forse afwijking. Indien namelijk de werkelijke rentelasten over een jaar die aan de taakvelden hadden moeten worden doorbelast meer dan 25% afwijken van de rentelasten die op basis van de voor gecalculerde renteomslag zijn doorbelast, dan is de gemeente verplicht gesteld dit te corrigeren.

Rentelasten

De rentelasten betreffen het totaal van de rentelasten op de langlopende geldleningen en de kortlopende financiering minus de eventuele renteopbrengsten van overtollige middelen en verstrekte geldleningen.

Renteresultaat

De BBV schrijft voor dat de werkelijke rentelasten moeten worden toegerekend aan de taakvelden. Er kan een verschil ontstaan tussen het saldo van de rentelasten en de doorberekening van de rente. Dit ontstaat als er gewerkt wordt met een afronding van het percentage van de omslagrente. Dit is bij Koggenland niet het geval. Er is dan ook geen sprake van een renteresultaat.

Toerekening rente aan investeringen, grondexploitatie en taakvelden

De 'reële' (omslag)rente wordt in de begroting verwerkt. Middels onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

De externe rentelasten over de korte en lange financiering						189
De externe rentebaten					-/-	0
Saldo rentelasten en rentebaten						189
Rente die aan de facilitaire grondexploitaties moet worden doorberekend	-/-	0				
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0				
Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	0				
		0				
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente						189
Rente over eigen vermogen					+/+	0
Rente over voorzieningen					+/+	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente						189
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)					-/-	189
Renteresultaat op het taakveld Treasury						0

Zowel de omslagrente als de rente over de grondexploitatie hebben we naar boven afgerond en bedragen in 2025 respectievelijk 0,26%.

Financieringsbehoefte

In voorgaande begrotingen is aangegeven dat er financiering aangetrokken dient te worden. De huidige inzichten bevestigen dit. Het ziet er naar uit dat we in 2025 en 2026, gezien de investeringsbehoefte, tussen de € 20 en € 30 miljoen moeten aantrekken. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen wij u naar de financiële begroting, uiteenzetting financiële positie onderdeel financiering.

De huidige leningenportefeuille ziet er als volgt uit:

(x € 1.000)			1-1-2025		31-12-2025		2025
Lening	Oorspronkelijk bedrag	Einddatum	Saldo	Aflossing	Saldo	Rente	
BNG (25 jaar)	3.100	2029	620	124	496	29	
BNG (10 jaar)	7.000	2025	700	700	-	4	
Overig (20 jaar)	10.000	2042	9.000	500	8.500	156	
Totaal	20.100		10.320		8.996	189	

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat de overtollige middelen van decentrale overheden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Hierdoor hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen.

Wel is er sprake van een drempel. De hoogte van de drempel is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid. Dit bedrag mag de decentrale overheid buiten de schatkist houden.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens op het gebied van bedrijfsvoering. Hieronder leest u dan ook de belangrijkste ontwikkelingen voor de thema's en vakgebieden Facilitair, Personeel en organisatie, Informatievoorziening, Samenwerkingen op het gebied van bedrijfsvoering, Financiën en control, Inkoop en juridische zaken en tot slot Communicatie.

Facilitair

Herinrichting gemeentehuis

Op 8 april 2024 heeft de gemeenteraad besloten in te stemmen met het definitief ontwerp voor de herinrichting en verduurzaming van het gemeentehuis en de vestiging van de bibliotheek in het gemeentehuis. Ook heeft de gemeenteraad een investeringskrediet beschikbaar gesteld voor de realisatie van de herinrichting en verduurzaming. In het najaar van 2024 worden de aanbestedingen afgerond en zal naar verwachting in januari 2025 worden gestart met de werkzaamheden voor de herinrichting. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd en de oplevering wordt halverwege 2025 verwacht.

HRM

In 2025 ondersteunt HRM het directieteam en de leidinggevenden verder bij het ontwikkelen en uitvoeren van het plan om de organisatie verder te ontwikkelen en professionaliseren in een prettige werkomgeving. Belangrijk daarbij is het grip krijgen op werkdruk en planmatig werken. Er wordt vervolg gegeven aan het project HR 21, het nieuwe functiewaarderingssysteem. De functiebeschrijvingen vormen de basis voor een nieuw te ontwikkelen cyclus van individuele voortgangs- en ontwikkelgesprekken. Er wordt gewerkt aan duurzame ontwikkeling van medewerkers en beheersing van het verzuim. Het personeelsinformatiesysteem wordt verder ontwikkeld, onder andere om een bijdrage te leveren aan de benodigde stuurgetallen voor de organisatie.

Loonkosten

In de perspectiefnota 2024 is een incidenteel budget aangevraagd voor de tijdelijke inzet van een Consulent WMO voor de vervanging bij ziekte van € 68.000. Doel van dit incidentele budget is om tijdelijk het ziekteverzuim op te vangen. Door uitstroom van de medewerker en plaatsing van de tijdelijke medewerker op de structurele formatie, is het aangevraagde incidentele budget voor 2025 niet meer nodig is. Daarnaast wordt het incidentele budget voor een communicatieadviseur (€ 62.400) overgeheveld naar inhuurbudget. Hierdoor komen de loonkosten voor 2025 uit op € 19.398.000. Hierin is rekening gehouden met een cao-verhoging van 4% o.b.v. 9 maanden en uitbreiding van € 204.000 voor incidentele formatie en € 441.000 voor structurele formatie.

Formatie en bezetting VHT

In de loonsom zijn de ontwikkelingen voor Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) nog niet meegenomen.

Het taakveld Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) blijft in ontwikkeling. Speciale aandacht is er voor het Interbestuurlijk Toezicht (IBT), de wet kwaliteitsborging (Wkb) en natuurlijk de uitvoeringsprocessen die voortvloeien uit de Omgevingswet.

Al enige tijd ligt er een grote ontwikkelopgave voor dit team. Daartoe is onder meer door NCOD een rapport met aanbevelingen opgeleverd, waarover de raad in 2024 is geïnformeerd.

Binnen het vakgebied is er sprake van een krappe arbeidsmarkt, wat maakt dat cruciale vacatures moeilijk te vervullen zijn. Dit probleem speelt landelijk en ook in onze regio. Dit maakt dat we creatiever moeten zijn om vacatures ingevuld te krijgen. Het ontbreken van vaste medewerkers door de krapte op de arbeidsmarkt, maakt dat inhuur op die functies of het uitbesteden van werk nodig is om de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen.

De bovenstaande problematiek in combinatie met onze omvang (kleine gemeente) maakt dit taakveld kwetsbaar. Ook op dit punt oriënteren wij ons op structurele oplossingen, bijvoorbeeld meer regionale samenwerking.

Ten tijde van de voorbereiding van de begroting 2025 wordt er door het management een plan opgesteld om dit taakveld op orde te brengen én toekomstbestendig te maken. Tevens worden hierin ook de aanbevelingen uit het NCOD-rapport meegenomen. Waar mogelijk wordt dit plan binnen de begroting uitgevoerd.

Voormalig personeel ambtelijke organisatie

De afgelopen jaren zijn de kosten voor voormalig personeel zoals WW-uitkering, ziektebewaaring en transitievergoedingen toegenomen. Deze kosten ontstaan door een toename van langdurig ziekteverzuim/arbeidsongeschiktheid en beëindiging van (tijdelijke) arbeidsovereenkomsten. Deze kosten zijn de afgelopen jaren zoveel mogelijk gedekt uit de loonsom, echter is de loonsom inmiddels niet meer (volledig) toereikend om deze kosten uit te dekken, aangezien kosten van inhuur ook zoveel mogelijk uit de loonsom worden gedekt. In 2025 wordt gemonitord in hoeverre deze kosten nog gedekt kunnen worden uit de loonsom.

Externe inhuur ziekte en verlof

Voor 2025 is het budget voor externe inhuur voor ziekte en verlof met € 150.000 verhoogd naar € 417.000. Aanleiding hiervoor is dat de afgelopen jaren de externe inhuur voor de vervanging van medewerkers wegens ziekte en/of verlof is gestegen als gevolg van een stijgend verzuim en uitbreiding van de verlofregelingen. De kosten van inhuur voor ziekte en verlof zijn in de voorgaande jaren zoveel mogelijk uit de vacaturruimte gedekt, echter gaat dit ten koste van de werving en invulling van functies en is daarnaast die ruimte er ook niet meer.

Op basis van de afgelopen jaren wordt gemiddeld voor € 600.000 ingehuurd wegens ziekte en/of verlof. Van het UWV ontvangen wij gemiddeld € 200.000 aan vangnet uitkeringen. Deze posten zijn apart in de begroting opgenomen.

Wachtgeld

Een voormalig wethouder kan na vertrek aanspraak maken op een Appa-ontslaguitkering (wachtgeld). Op basis van de regeling duurt deze uitkering maximaal 3 jaar en 2 maanden.

De hoogte van de wachtgelduitkering bedraagt in het eerste jaar 80% van de wedde (incl. vakantiegeld en eindejaarsuitkering) en vanaf het tweede jaar tot het einde van de uitkeringsperiode 70% van de wedde. Op de uitkering kunnen (neven)inkomsten in mindering worden gebracht. Aangezien er nog geen berekening van de (neven)inkomsten ontvangen is, bedragen de kosten voor de volledige uitkeringsduur afgerond € 229.411. Deze kosten zijn als volgt opgebouwd:

Wachtgeld per jaar

Kalenderjaar	Hoogte wachtgeld
2024	€ 51.866
2025	€ 72.727
2026	€ 69.309
2027	€ 35.509
Totaal	€ 229.411

De financiële gevolgen zijn verwerkt in de begroting 2025. Indien bijstelling van de wachtgelduitkering nodig is, wordt dit opgenomen in het volgende cyclus document.

Functiewaardering 2025

In 2024 is de implementatie van HR21 afgerond. Aangezien functiewaardering een doorlopend proces is, is jaarlijks onderhoud aan het systeem noodzakelijk.

Informatievoorziening

SSC DeSom

In het najaar van 2024 vindt besluitvorming plaats over de transitie van DeSom naar DeSom 2.0. Het doel is om in 2025 en 2026 door te ontwikkelen naar een nieuwe opzet van DeSom die leidt tot betere dienstverlening, meer grip en voorspelbaarheid op de financiën, meer flexibiliteit en meer vertrouwen.

Dienstverlening

Vanuit ons ICT-beleidsplan 2023 – 2025 werken we in 2025 verder aan het realiseren van moderne dienstverlening aan inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners. Met moderne bedrijfsvoering willen we hieraan bijdragen. Niet alleen vanuit de techniek bekeken, maar juist door het samenbrengen van de inzichten vanuit processen, data-informatie, organisatie en mens. Hiermee ondersteunen we de dienstverlening aan inwoners en ondernemers en draagt dit ook bij aan goed werkgeverschap. Uiteraard houden we bij onze dienstverlening oog voor de inwoners en ondernemers die minder digitaal vaardig zijn.

Concreet zijn op het gebied van informatievoorziening de belangrijkste ontwikkelingen in 2025 als volgt. De vervanging van de applicatie voor de financiële administratie is nodig omdat de ondersteuning van de huidige leverancier stopt. Om diezelfde reden gaan we ook de noodzaak onderzoeken voor de vervanging van de applicatie voor belastingen. Daarnaast gaan we meer inzetten op het digitaal verzenden van poststukken en gaan we onderzoek doen naar de behoefte rond data gedreven werken binnen de organisatie.

Bij de herinrichting van het gemeentehuis zorgen we voor passende ICT-ondersteuning in de diverse ruimtes zodat hier effectief en efficiënt gewerkt kan worden. Daarnaast willen we bij diverse applicaties verbetering doorvoeren voor de dienstverleningsmogelijkheden of voor efficiëntere bedrijfsvoering. Dit bijvoorbeeld voor producten van burgerzaken of het sociaal domein, maar ook voor basisregistraties.

Tot slot wordt de ontwikkeling gezien dat de exploitatiekosten voor software en licenties stijgen. Deze kosten zijn onder andere afhankelijk van de snelheid van de Cloudgang van applicaties en de toename van applicaties ter ondersteuning van onze bedrijfsprocessen. Deze ontwikkeling past bij de Cloud strategie die Koggenland heeft.

Privacy en informatiebeveiliging

In januari 2024 is het plan van aanpak voor de NIS2 vastgesteld. Dit plan leidt naar aanzienlijke vooruitgang op het gebied van risicomangement, bedrijfscontinuïteit, leveranciersmanagement en contractbeheer. Deze stappen zullen in 2025 worden voortgezet en uitgebreid.

Tegelijkertijd werkt de gemeente Koggenland aan de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit is een belangrijke stap om te voldoen aan wettelijke eisen en aan de verwachtingen van burgers en (keten)partners op het gebied van informatiebeveiliging. De laatste meting geeft aan dat de gemeente een volwassenheidsniveau van 3 heeft bereikt, wat betekent dat er een solide basis is, maar er nog ruimte is voor verbetering. Het doel voor 2025 is om volwassenheidsniveau 4 te bereiken, zoals vastgesteld in het Strategisch Gemeentelijk Informatiebeveiligingsbeleid. Om dit ambitieuze doel te realiseren, wordt onder andere de bewustwording en deskundigheid van medewerkers vergroot, processen en procedures verbeterd, controle en monitoring versterkt en de samenwerking met onder andere SSC DeSom geïntensiveerd.

In 2023 is een meerjareninvesteringsplan voor informatiebeveiliging opgesteld in regionaal overleg met SSC DeSom. De implementatie van dit plan is gestart in 2024 en omvat diverse projecten die worden uitgevoerd in 2024 en 2025. SSC DeSom zal regelmatige rapportages leveren om de voortgang te monitoren en transparantie te waarborgen. Deze maatregelen zijn bedoeld om de informatiebeveiliging van de gemeente Koggenland naar een hoger niveau te tillen, wat moet bijdragen aan de veiligheid en betrouwbaarheid van de informatievoorziening voor alle betrokkenen.

Binnen deze ambitie worden de komst van de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein en de AI Act als nieuwe wet- en regelgeving opgemerkt. Met name op het gebied van artificiële intelligentie en data-analyses wordt een toenemende behoefte opgemerkt.

Samenwerking met Opmeer

Koggenland werkt op een aantal onderdelen samen met Opmeer. Vaak gaat het om uitwisseling van kennis en afstemming over aanpak van werkzaamheden. Hieronder leest u de voortgang op enkele recente samenwerkingen:

I-samenwerking

Koggenland en Opmeer werken vanaf begin 2021 samen op het gebied van informatisering. Waar we deze samenwerking als project zijn gestart hebben we de samenwerking nu, vanwege de positieve ervaringen, in de reguliere werkzaamheden geïmplementeerd. Nieuwe ontwikkelingen bespreken

we met elkaar, de planning van projecten stemmen we waar mogelijk op elkaar af, zodat deze ook gezamenlijk opgepakt kunnen worden en we de taken daarbij verdelen.

Gezamenlijke bezwaarschriftencommissie

Vanaf 1 april 2022 zijn de bezwaarschriftencommissies samengevoegd tot de Bezwaarschriftencommissie Koggenland-Opmeer. Sindsdien vinden de hoorzittingen van Koggenland en Opmeer tegelijk plaats, afwisselend in het gemeentehuis van Koggenland en van Opmeer. Ook in 2025 zetten we de samenwerking hierin met elkaar voort.

Woningbedrijf

Beide gemeenten beschikken over een Woningbedrijf. We wisselen kennis uit en zetten ons gezamenlijk in op het gebied van verhuur, beleid, meerjarenonderhoudsplannen en toekomstige opgaven.

Rechtmatigheid

Interne beheersing van processen zorgt binnen de gemeente voor de naleving van procedures en wetten, essentieel voor de rechtmatigheidsverantwoording. De verbijzonderde interne controles zijn van belang voor het monitoren van de begroting 2025, waarbij ze continu de uitvoering en effectiviteit van de interne controles toetsen. Dit draagt bij aan een transparante en verantwoorde financiële huishouding.

Financiën

Per januari 2026 wordt het huidige financiële pakket vervangen. Dit vraagt zorgvuldige voorbereiding in 2025. Er wordt gekeken hoe de kernprocessen van de financiële administratie efficiënter verwerkt kunnen worden met faciliteiten/tools van het heden. De trend die we in algemene zin verwachten is dat er een verschuiving plaats zal vinden van het inbrengen van gegevens naar het analyseren en beoordelen van gegevens.

Verder zullen we in 2025 verdere stappen maken met het doorontwikkelen van het horizontaal toezicht vanuit de Belastingdienst. Het doel is om de fiscale risico's te verlagen en verder fiscaal bewustzijn te creëren binnen de organisatie.

Juridische Zaken

In 2025 gaat het juridische team verder met het verbeteren van de juridische kwaliteitszorg binnen de gehele organisatie. Doel daarvan is om de juridische kwaliteit van handelen te verbeteren op een manier die vriendelijk is voor onze inwoners en collega's. Daarnaast zal ook het komende jaar de Wet Open Overheid (WOO) veel tijd en aandacht van onze juristen vragen, zowel op de verdere ontwikkeling van de WOO als uitvoering geven aan de WOO-verzoeken.

Op het gebied van privacy zijn er de afgelopen jaren veel maatregelen getroffen om volledig te voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en Wet politiegegevens (Wpg). Hoewel er nog actiepunten open staan, heeft de organisatie in 2024 grip gekregen op het privacy beleid en de uitvoering. Daarin heeft de organisatie de ambitie om in 2025 door te groeien naar volwassenheidsniveau 3/5. Op basis hiervan wordt, in de gehele organisatie, gewerkt op basis van vastgestelde werkinstructies, richtlijnen en beleid.

Communicatie

Het team communicatie is al langere tijd onderbezet door langdurige afwezigheid als gevolg van arbeidsongeschiktheid en openstaande vacatures. Het doel voor 2025 is om te starten met een grotendeels nieuw team. Het jaar 2025 staat in het teken van in control komen op de hoge werkvoorraad en van een reactief communicatiebeleid naar een proactief communicatiebeleid te ontwikkelen.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

De gemeente Koggenland werkt met andere partijen samen om haar doelstellingen te bereiken. Gemeenten besteden steeds meer en steeds grotere taken uit aan andere partijen, maar de gemeente blijft wel verantwoordelijk voor de taken die de verbonden partijen uitvoeren. De gemeenteraad moet daarom goed in beeld hebben welke bijdrage een verbonden partij levert en welke risico's daarmee gepaard gaan.

In het programmaplan, bij het desbetreffende programma, staat de beleidsmatige informatie over de manier waarop de verbonden partijen betrokken zijn. In de paragraaf verbonden partijen staat de financiële informatie over de verbonden partijen en de eventuele risico's voor de gemeenten. Dit conform het besluit Begroting en verantwoording gemeenten en provincies.

Wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Er is sprake van een bestuurlijk belang als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeenten namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt. Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de organisatie of wanneer financiële problemen bij de organisatie verhaald kunnen worden bij de gemeente.

Soorten verbonden partijen

Verbonden partijen kun je onderverdelen in:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen en coöperaties;
- Stichtingen en verenigingen;
- Overige verbonden partijen;

Bij vennootschappen, coöperaties, stichtingen en verenigingen wordt ook wel de term deelneming gebruikt. In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen waarin de gemeente Koggenland participeert.

Visie en beleidsvoornemens

Regionale samenwerking

Niet alleen de colleges en de ambtelijke organisaties werken samen, maar ook de zeven Westfriesse gemeenteraden. Door het stellen van gezamenlijke Westfriesse kaders voor regionale samenwerking ontstaat meer grip en sturing op regionale samenwerking door de raden. Dit draagt bij aan de betrokkenheid van de raden en daarmee aan de effectiviteit van regionale samenwerking. Zo is er het Pact van Westfriesland en diverse gemeenschappelijke regelingen.

Pact van Westfriesland

In 2013 hebben de Westfriesse gemeenten (Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec) het eerste Pact Westfriesland gesloten.

Met het Pact 7.1 (7 gemeenten, 1 doel) geeft Westfriesland een nieuwe impuls aan de regionale samenwerking. Eind 2018 hebben de Westfriesse gemeenteraden een intentieverklaring vastgesteld, met de ambitie: "Westfriesland behoort tot de top 10 van meest aantrekkelijke regio's waar welvaart en welzijn, een florerende duurzame economie en een rechtvaardig sociaal beleid de belangrijkste prioriteiten zijn."

Uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen

Notitie Informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen

Op 5 februari 2018 heeft de gemeenteraad de notitie Informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen vastgesteld. In deze notitie zijn allerlei voorstellen gedaan die betrekking hebben op de schriftelijke informatievoorziening, procedureafspraken en formele besluitvorming (zoals onder andere zienswijzeprocedure, kadernota, toegankelijk maken stukken algemeen bestuursvergaderingen en de betrokkenheid van de raadsleden te faciliteren door bijvoorbeeld werkbezoeken).

Financiële uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen (FUGR)

Op 25 februari 2019 heeft de gemeenteraad de financiële uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen (FUGR) vastgesteld. Door de vaststelling van deze uitgangspunten wordt een eenvoudige en eenduidige aanpak in de omgang met de gemeenschappelijke regelingen in de gemeenten in Noord-Holland Noord mogelijk gemaakt.

Bijdragen aan verbonden partijen

Onderstaande tabel laat de bijdragen aan de verbonden partijen zien. De bedragen zijn afkomstig uit de ingediende jaarstukken en begrotingen van de desbetreffende verbonden partij.

(x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Gemeenschappelijke regelingen			
Archeologie Westfriesland	21	13	13
Afvalbeheer Westfriesland (AWBF)	7	8	8
Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD HN)	1.261	1.365	1.491
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (ONHN)	143	233	243
Ondersteuning bestuurlijke Samenwerking Westfriesland (OBSW)	77	77	83
Recreatieschap Westfriesland (RSW)	144	158	167
Shared Service Center DeSom (SSC DeSom)	1.154	1.289	1.305
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VR NHN)	1.626	1.712	1.876
WerkSaam Westfriesland	209	899	884
Westfries Archief (WFA)	731	224	245
Totaal gemeenschappelijke regelingen	5.373	5.978	6.315
Vennootschappen en coöperaties			
NV Alliander	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
NV Bank Nederlandse Gemeenten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
N.V. Huisvuilcentrale Alkmaar	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord	53	53	53
Totaal vennootschappen coöperaties	53	53	53
Totaal gemeentelijke bijdragen	5.426	6.031	6.368

Gemeenschappelijke regelingen

De bedragen opgenomen in de tabellen voor het eigen vermogen (EV) en vreemd vermogen (VV) zijn afkomstig uit de jaarstukken en begrotingen van de desbetreffende verbonden partijen.

Archeologie Westfriesland (AWF)	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (regeling zonder meer)
Vestigingsplaats	Hoorn
Deelnemende partijen	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer, Schagen, en Stede Broec, Texel en Koggenland
Bestuurlijk belang	Niet van toepassing, accent van deze regeling ligt meer op beleidsafstemming of coördinatie.
Financieel belang	Proportionele bijdrage in de kosten van uitgevoerde archeologische werkzaamheden. Bijdrage 2025 € 13.000
Relatie programma en taakveld	Programma 5 Onderwijs, sport en cultuur, taakveld 5.4 Musea
Doelstelling en openbaar belang	Het doel van deze regeling is om op beleidsmatig en uitvoerend niveau gezamenlijke belangen te behartigen op het gebied van archeologie.
Risico's	Geen risico's 2025 bekend.

AWF betreft een 'regeling zonder meer'. Een gemeenschappelijke regeling zonder meer vindt zijn grondslag in de Wet gemeenschappelijke regelingen (artikel 1) en bevat niet meer dan het maken van afspraken op basis waarvan wordt samengewerkt zonder dat een rechtspersoon of een eigen bestuur hoeft te worden opgericht of met een eigen begroting moeten worden gewerkt. Om deze reden kan dan ook geen inzicht gegeven worden in het vermogen van deze regeling.

Afvalbeheer Westfriesland (ABWF)	
Rechtsvorm	- Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	- Bovenkarspel
Deelnemende partijen	- Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer, Stede Broec en Koggenland
Financieel belang	- Jaarlijkse vaste bijdrage Bijdrage 2025 € 8.000
Relatie programma en taakveld	- Programma 7 Volksgezondheid en Milieu, taakveld 7.4 Milieubeheer
Doelstelling en openbaar belang	- Het ABWF is verantwoordelijk voor afstemming afvalbeleid, dienstverleningsovereenkomst en aandeelhouderszaken HVC en beheert de voormalige stortplaats in Westwoud.
Risico's	- Ondersteuning (personeel en huisvesting) en stortplaats Westwoud.

Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
bedragen x € 1.000					
JR2023	39	46	1.592	1.492	7 V
B2024	-47	-20	1.569	1.512	27 V
B2025	74	98	1.436	1.386	24 V

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)

- Rechtsvorm - Gemeenschappelijke regeling
- Vestigingsplaats - Alkmaar
- Deelnemende partijen - Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel en Koggenland
- Bestuurlijk belang - Lid van het Algemeen en Dagelijks bestuur
- Financieel belang - Jaarlijkse bijdrage op basis aantal inwoners.
- Bijdrage 2025 € 1.491.000 (GR-taken)
- Relatie programma en taakveld - Programma 7 Volksgezondheid en milieu, taakveld 7.1 Volksgezondheid
- Doelstelling en openbaar belang - Het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid en veiligheid van alle inwoners in Noord-Holland Noord. Dit gebeurt door
  - Gezondheidsrisico's en onveiligheid te signaleren en de inzichten hierover actief te verspreiden;
  - Beschermen tegen natuurlijke of opzettelijke bedreigingen van de volksgezondheid met preventie, bestrijding en voorlichting;
  - Bevorderen individueel en collectief gezond gedrag en preventief beleid van gemeenten en andere spelers in de gezondheidszorg.
- Risico's - Risico's GR-taken: Verbetering basispakket JGZ, ziekteverzuim JGZ, hogere instroom Veilig Thuis, informatiebeveiligingen en privacybescherming (bezuinigingen), compensatie Cao-gebonden loonstijgingen en kostenstijging.

- Risico's aanvullende diensten: medische arrestantenzorg, reizigersadvisering.

Jaar bedragen x € 1.000	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2023	-1.954	2.110	25.057	23.835	761 V
B2024	1.276	1.306	4.210	4.210	180 V
B2025	2.152	2.387	23.835	23.835	180 V

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHH)

Rechtsvorm	-	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	-	Hoorn
Deelnemende partijen	-	Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel, provincie Noord-Holland en Koggenland
Bestuurlijk belang	-	Lid van het Algemeen bestuur
Financieel belang	-	Jaarlijkse vaste bijdrage. Bijdrage 2025 € 243.000
Relatie programma en taakveld	-	Programma 7 Volksgezondheid en milieu, taakveld 7.4 Milieubeheer
Doelstelling en openbaar belang	-	Het behartigen van de belangen van de deelnemers bij de uitvoering van milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.
Risico's	-	Claims, datalek van geregistreerde gegevens, aanbestedingsrisico's en projecten ten laste van het rekeningresultaat.

Jaar bedragen x € 1.000	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2023	4.841	4.188	5.494	5.837	1.742 V
B2024	3.731	3.731	5.411	5.411	0
B2025	2.446	2.446	5.421	5.421	0

Ondersteuning Bestuurlijke Samenwerking Westfriesland (OBSW)

Rechtsvorm	-	Gemeenschappelijke regeling (centrumgemeente-constructie)
Vestigingsplaats	-	Hoorn
Deelnemende partijen	-	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer, Stede Broec en Koggenland
Bestuurlijk belang	-	Niet van toepassing, accent van deze regeling ligt meer op beleidsafstemming of coördinatie.
Financieel belang	-	Jaarlijkse bijdrage op basis aantal inwoners. Bijdrage 2025 € 83.000
Relatie programma en taakveld	-	Programma 1 Dienstverlening en bestuur, taakveld 0.1 bestuur
Doelstelling en openbaar belang	-	Ondersteuning samenwerking op het gebied van bestuurlijk overleg in de regio Westfriesland. Periodiek worden er bestuurlijke overleggen georganiseerd, gefaciliteerd en gecoördineerd op een aantal werkterreinen in de vormen van portefeuillehoudersoverleggen. Er zijn de volgende portefeuillehoudersoverleggen: <ul style="list-style-type: none"> • Madivosa (Maatschappelijke Dienstverlening, Volksgezondheid en Sociale aangelegenheden); • VVRE (verkeer en vervoer, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Economie); • ABZ (Algemeen Bestuurlijke Zaken). <p>Aan deze regeling zijn de volgende taken toegevoegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Regionale urgentiecommissie huisvesting; ○ Coördinatie regionaal jeugdbeleid; ○ Doelgroepenvervoer voor Westfriesland; ○ Pact van Westfriesland.
Risico's	-	Er zijn voor 2025 geen risico's bekend.

OBSW is een gemeenschappelijke regeling met de constructie van een centrumgemeente. Deze constructie is eenvoudiger en relatief makkelijk te organiseren. Er hoeft geen nieuwe organisatie te worden opgezet. Om deze reden kan dan ook geen inzicht gegeven worden in het vermogen van deze regeling.

Recreatieschap Westfriesland (RSW)

Rechtsvorm	-	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	-	Bovenkarspel
Deelnemende partijen	-	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Financieel belang	-	Jaarlijkse bijdrage op basis aantal inwoners. Bijdrage 2025 € 167.000
Relatie programma en taakveld	-	Programma 3 Beheer openbare ruimte, taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
Doelstelling en openbaar belang	-	Het behartigen van de belangen van de openluchtrecreatie en het landschap in het samenwerkingsgebied.
Risico's	-	Langdurige afwezigheid van werknemer door ziekte, beëindiging overeenkomst door verhuurders/pachters, uittreden van gemeente uit gemeenschappelijk regeling, imagoschade, gevolgen klimaatverandering en aansprakelijk openbare buitenruimte door incidenten in de buitenruimte.

Jaar bedragen x € 1.000	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2023	1.765	1.675	1.238	1.523	29 V
B2024	1.675	1.617	987	873	2 V
B2025	1.633	1.571	1.043	1.706	0

Shared Service Center DeSom

Rechtsvorm	-	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	-	Wognum
Deelnemende partijen	-	Drechterland, Enkhuizen, Medemblik, Opmeer, Stede Broec en Koggenland
Financieel belang	-	Jaarlijkse bijdrage op basis aantal inwoners. Bijdrage 2025 € 1.305.000
Relatie programma en taakveld	-	Programma 1 Dienstverlening en bestuur, taakveld 0.4 Overhead
Doelstelling en openbaar belang	-	Het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en een doelmatige uitvoering door het SSC van de door de gemeenten opgedragen uitvoerende taken en de ondersteuning in brede zin op het terrein van de ICT en het creëren van de voorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering en een efficiënte en klantgerichte dienstverlening.
Risico's	-	Cyberaanvallen/cybercriminaliteit, geen goede centrale regie en beveiliging op SAAS oplossingen, incompliance door gewijzigde voorwaarden softwareleveranciers, ontvlechting van WerkSaam, beëindiging contracten met leveranciers, tijdige invulling van vacatures en werving geschikt personeel.

Jaar bedragen x € 1.000	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2023	235	111	4.538	4.429	50 N
B2024	235	235	4.283	3.608	0
B2025	111	111	4.163	3.499	0

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VR NHH)

Rechtsvorm	-	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	-	Alkmaar
Deelnemende partijen	-	Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel, Koggenland
Financieel belang	-	Jaarlijkse bijdrage op basis aantal inwoners. Bijdrage 2025 € 1.876.000
Relatie programma en taakveld	-	Programma 2 Veiligheid, taakveld 1.1 crisisbeheersing en brandweer, 1.2 Openbare orde en veiligheid en Programma 7 Volksgezondheid en milieu 7.1 Volksgezondheidszorg
Doelstelling en openbaar belang	-	Het behartigen van de belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied. Daarnaast richt de Veiligheidsregio zich op het verkleinen van risico's en het beperken van leed en schade bij incidenten en realiseert dit door het bieden van adequate hulp en het samenwerken met alle bij de veiligheid en hulpverlening betrokken partijen.
Risico's	-	Brandweervrijwilligers gaan van rechtswege over in een arbeidsovereenkomst, langdurige uitval, IT-dreigingen, tekort ambulanceverpleegkundigen, materiele en personele schade bij omvangrijke incidenten en aanbestedingsclaim.

Jaar bedragen x € 1.000	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2023	6.756	5.333	41.948	42.613	850 N
B2024	6.816	5.151	49.649	56.378	434 V
B2025	4.690	4.851	57.230	59.415	0

WerkSaam Westfriesland

Rechtsvorm	-	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	-	Hoorn
Deelnemende partijen	-	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer, Stede Broec en Koggenland
Financieel belang	-	Jaarlijkse bijdrage op basis van een verdeelsleutel (op basis van aantal inwoners en uitkeringsgerechtigden). Bijdrage bedrijfsvoering 2025 € 884.000
Relatie programma en taakveld	-	Programma 6 Sociaal Domein, taakveld 6.1 Inkomensregelingen
Doelstelling en openbaar belang	-	WerkSaam Westfriesland voert de Participatiewet, Wet Sociale Werkvoorzieningen (WSW), Inkomensvoorzieningen voor oudere en arbeidsongeschikte werknemers en zelfstandigen (IOAW en IOAZ), het bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz), Laaggeletterdheid volgens de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) en de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO) uit voor de Westfriese gemeenten. Een klein onderdeel van de Participatiewet, de bijzondere bijstand, is bij de afzonderlijke gemeenten gebleven.
Risico's	-	Resultaat Leerwerk-bedrijven, wegvallen incidentele dekking, externe factoren, uitvoeringstaken Wet Inburgering, mogelijke bezuinigingen, bijdrage GR en gemeentefonds en additionele werkplekken beschut.

Jaar bedragen x € 1.000	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2023	9.386	10.045	15.738	11.449	1.696 V
B2024	7.587	6.443	15.691	15.605	0
B2025	8.394	8.533	11.474	11.532	0

Westfries Archief (WFA)						
Rechtsvorm	- Gemeenschappelijke regeling					
Vestigingsplaats	- Hoorn					
Deelnemende partijen	- Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec					
Financieel belang	- Jaarlijkse bijdrage op basis aantal inwoners. - Bijdrage 2025 € 245.000					
Relatie programma en taakveld	- Programma 1 Dienstverlening en bestuur, taakveld 5.4 Musea					
Doelstelling en openbaar belang	- De zorg, bewaring en het beheer van oude archieven van de aangesloten gemeenten en gemeenschappelijk regelingen. Daarnaast houdt het WFA toezicht op het beheer van nog niet overgedragen archieven, geeft adviezen en inspecteert de uitvoering van het archiefbeheer van de aangesloten gemeenten en haar gemeenschappelijke regelingen.					
Risico's	- Een ramp of een crisis, een langdurig zieke medewerker, sterke verhoging energiekosten door de klimaatinstallatie, cyberaanvallen en ongeluk bezoeker/personeel met mogelijk letsel.					
Jaar bedragen x € 1.000	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat	
JR2023	327	300	382	398	73 V	
B2024	227	127	niet bekend	382	0	
B2025	200	100	niet bekend	398	0	

Deelnemingen

Alliander NV						
Rechtsvorm	- Vennootschap (NV)					
Vestigingsplaats	- Arnhem					
Deelnemende partijen	- De aandelen van Alliander zijn in handen van de provincies en gemeenten					
Bestuurlijk belang	- Participatie via aandelen. De gemeente heeft als aandeelhouder 125.049 aandelen					
Financieel belang	- De nominale waarde van de aandelen. Deze bedraagt € 45.378.					
Relatie programma en taakveld	- Hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen, taakveld 0.5 Treasury					
Doelstelling en openbaar belang	- Is een netwerkbedrijf energievoorziening en is bezig met de voorbereiding op de toekomst voor duurzame en heeft hoogwaardige kennis van energienetwerken, - energietechniek en innovaties.					
Risico's	- Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de aandelen.					
Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat	
JR2021	4.328 mln	4.470 mln	5.094 mln	5.730 mln	242 mln V	
JR2022	4.470 mln	4.570 mln	5.730 mln	6.106 mln	205 mln V	
JR2023	4.570 mln	4.749 mln	6.122 mln	6.897 mln	267 mln V	

Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG)

Rechtsvorm	-	Vennootschap (NV)
Vestigingsplaats	-	Den Haag
Deelnemende partijen	-	Gemeenten, provincies, één hoogheemraadschap en de Nederlandse staat
Bestuurlijk belang	-	Participatie via aandelen. De gemeente heeft als aandeelhouder 29.016 aandelen.
Financieel belang	-	De nominale waarde van de aandelen. Deze bedraagt € 70.287.
Relatie programma en taakveld	-	Hoofdstuk algemene dekkingsmiddelen, taakveld 0.5 Treasury
Doelstelling en openbaar belang	-	De uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. Draagt bij aan het laag houden van de kosten voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Risico's	-	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de aandelen.

Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2021	5.097 mln	5.062 mln	155.262 mln	143.995 mln	236 mln V
JR2022	5.062 mln	4.615 mln	143.995 mln	107.459 mln	300 mln V
JR2023	4.615 mln	4.721 mln	107.459 mln	110.819 mln	254 mln V

Huisvuilcentrale NV (HVC)

Rechtsvorm	-	Vennootschap (NV)
Vestigingsplaats	-	Alkmaar
Deelnemende partijen	-	Gemeenten en waterschappen
Bestuurlijk belang	-	Participatie via aandelen. De gemeente heeft als aandeelhouder 36 aandelen.
Relatie programma en taakveld	-	Programma 7 Volksgezondheid en milieu, taakveld 7.3 Afval
Risico's	-	Veiligheid, betrouwbaarheid en continuïteit van de installaties, schommelingen prijzen grondstoffen/transport en levering materieel, impact overheidsmaatregelen en klimaatrisico.

Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2022	168 mln	198 mln	761 mln	879 mln	28 mln V
JR2023	198 mln	234 mln	879 mln	929 mln	35 mln V

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

Rechtsvorm	-	Vennootschap (NV)
Vestigingsplaats	-	Alkmaar
Deelnemende partijen	-	17 gemeenten in Noord-Holland en de provincie Noord-Holland
Bestuurlijk belang	-	Participatie via aandelen. De gemeente heeft als aandeelhouder 1 aandeel.
Financieel belang	-	De nominale waarde van het aandeel. Deze bedraagt € 1. Overige informatie: Het Ontwikkelingsbedrijf ontvangt een subsidie. De raming voor 2025 bedraagt € 53.000.
Relatie programma en taakveld	-	Programma 4 Economie, taakveld 4.1 Economische ontwikkeling
Doelstelling en openbaar belang	-	Bevorderen onderlinge samenwerking binnen de regio waardoor efficiënter aan economische doelstellingen gewerkt wordt en stimulering van de economische structuur en daarmee de werkgelegenheid in Noord-Holland Noord.
Risico's	-	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de aandelen.

Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
Bedragen x € 1.000					
JR2021	1.169	1.239	2.617	2.747	70 V
JR2022	1.239	1.279	2.747	3.699	41 V
JR2023	1.279	1.204	3.699	3.628	76 N

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inleiding

Met het gemeentelijk grondbeleid wordt de ruimtelijke ontwikkelingen gefaciliteerd. Waar nodig of mogelijk past de gemeente actief grondbeleid toe om zowel kwantitatief als kwalitatief voldoende aanbod te realiseren van woningen, bedrijfsruimte en voorzieningen.

In deze paragraaf vindt u de volgende onderdelen;

- een visie op het grondbeleid van de gemeente, in relatie tot de realisatie van de doelstellingen;
- van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een omschrijving van hoe de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de (te verwachten) resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de gerealiseerde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Visie op het grondbeleid

Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen te verwezenlijken op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen.

Hoe voert de gemeente het grondbeleid uit?

Het grondbeleid wat de gemeente Koggenland voert kun je scharen onder situationeel grondbeleid. Dat wil zeggen dat er afhankelijk van de locatie gekeken wordt welk instrument ingezet moet worden, actief of faciliterend? Wanneer een initiatiefnemer de locatie (volledig) in handen heeft ligt faciliterend grondbeleid voor de hand en wanneer de gemeente grondeigenaar is van (een deel van) de grond is actief grondbeleid een geschikt instrument.

De grondposities waar het grondbeleid op van toepassing is zijn als volgt onder te brengen:

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Bij bouwgrond in exploitatie (BIE) heeft de gemeente de gronden in eigendom. De raad stelt een exploitatiebegroting vast en opent daarmee een BIE. De toerekening van kosten en opbrengsten is wettelijk bepaald in de Omgevingswet.

Publiek Private Samenwerking (PPS)

Bij een publiek private samenwerking zijn er bij de ontwikkeling meerdere grondeigenaren, waaronder de gemeente. Er wordt dan tussen partijen een (samenwerkings)overeenkomst opgesteld en ook een gezamenlijke grondexploitatie, waarbij de partijen naar rato van hun inbreng in participeren.

In Koggenland is de woningbouwontwikkeling Tuindersweijde Zuid een PPS.

Faciliterend grondbeleid

Bij nieuwe ontwikkelingen voor woningbouw of bedrijven waar de gemeente geen eigendom heeft, voeren wij faciliterend grondbeleid. De gemeente faciliteert de initiatiefnemer in hun ontwikkeling en voert alleen de taken uit die zij alleen kan uitvoeren, zoals vaststellen van het bestemmingsplan. De initiatiefnemer draagt de risico's en de kosten van de voorbereiding en uitvoering. De kosten die de gemeente maakt om haar taak uit te kunnen voeren, worden volledig verhaald op de initiatiefnemer.

De gemeente is wettelijk verplicht om deze lasten te verhalen. Bij voorkeur sluit de gemeente met de initiatiefnemer een exploitatieovereenkomst vast, voordat de raad het bestemmingsplan vaststelt. Wordt er vooraf geen overeenkomst gesloten, dan stelt de raad gelijktijdig met het bestemmingsplan een exploitatieovereenkomst vast. De projecten Wonen aan de Hulk, Spierland en Julianaweg vallen onder het faciliterend grondbeleid.

Overige gronden

Naast de in exploitatie genomen gronden heeft de gemeente gronden in eigendom die nog niet in exploitatie zijn genomen. Deze gronden zijn tegen de verkrijgingsprijs opgenomen onder de materiele vaste activa.

Actualisatie grondexploitaties

De volgende tabel geeft een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie:

(x € 1.000)	Boekwaarde		Verwachte kosten		Verwachte opbrengsten		Verwacht resultaat 28-08-2023	
Grondexploitatie	31-12-2023	V/N	(resterende looptijd)	(resterende looptijd)	(resterende looptijd)	(resterende looptijd)	08-2023	V/N
Lijsbeth Tijs	689	V	446		656		899	V
Hofland II	705	V	150		0		555	V
De Tuinen	70	N	4.744		10.547		5.733	V
Tuindersweijde Zuid	3.077	N	2.772		9.381		3.532	V
Avenhorn West	1.687	N	15.223		23.915		7.005	V
Zuidermeer de Omloop	597	V	667		153		83	V
Het Veer	106	N	1.725		2.025		194	V
	2.949	N	25.727		46.677		18.001	V

Planning voor de grondexploitaties in 2025

Lijsbeth Tijs - Berkhout

De projectmatige woningen zijn in 2024 opgeleverd. Nadat de laatste vrije kavels in de afbouwfase zijn beland wordt de fase woonrijp afgerond en kan naar verwachting de grondexploitatie in 2025 worden afgesloten.

Hofland II - Obdam

De grondexploitatie is in 2024 afgesloten en het resultaat is toegevoegd aan de reserve grondbedrijf.

De Tuinen deel 2 - Ursem

De bouw van fase 2 en 3 is in 2024 gestart, de eerste woningen worden naar verwachting in 2025 opgeleverd en hierna start het woonrijp maken.

Tuindersweijde-Zuid - Obdam

Voor deel 1 is de bouw in 2024 gefaseerd gestart en deze zal in 2025 ook gefaseerd worden opgeleverd. Aansluitend wordt dit deel woonrijp gemaakt. In 2025 start de verkoop, wordt er bouwrijp gemaakt en vervolgens start de bouw van deel 2-1.

De start van de realisatie van de rotonde in de N194 t.b.v. de wijkontsluiting van Tuindersweijde Zuid staat ook gepland voor 2025.

Avenhorn-West - Avenhorn/De Goorn

Er is een grondexploitatie geopend voor de aankoop van De Leet 40a. In 2024 is gestart met de gebiedsvisie voor de gehele woningbouwontwikkeling Avenhorn-West.

Het project flexwoningen is aangewezen als eerste fase van Avenhorn-West, maar wordt gefinancierd middels een investeringskrediet. Uitvoering staat gepland voor 2025.

De Omloop Zuidermeer

De bouw is in 2024 gestart en naar verwachting worden de woningen in 2025 opgeleverd. Aansluitend start het woonrijp maken en kan de grondexploitatie in 2026 worden afgesloten.

Het Veer - Avenhorn

In 2024 is het gebied bouwrijp gemaakt en is gestart met de bouw. De eerste woningen worden naar verwachting in 2025 opgeleverd en het woonrijp maken start aansluitend. Sluiting van de grondexploitatie is voorzien in 2026.

Ontwikkeling Dwingel – Avenhorn

De ontwikkeling Dwingel kent geen grondexploitatie maar zal worden gefinancierd met een investeringskrediet. Op het bestemmingplan is in 2024 beroep aangetekend bij de Raad van State, deze had geen opschortende werking dus is het aanbestedingstraject doorgezet.

Het omliggende openbare gebied wordt na realisatie door de gemeente aangepast.

Looptijd grondexploitaties

In beginsel kent een grondexploitatie een looptijd van maximaal 10 jaar. Indien deze termijn wordt overschreden dient hiervoor een onderbouwing worden gegeven en inzichtelijk gemaakt of deze overschrijding in financiële zin extra risico's met zich meebrengt.

Uit het overzicht van de lopende grondexploitaties blijkt Lijsbeth Tijs een langere looptijd te hebben dan 10 jaar. Voor Lijsbeth Tijs is destijds bewust gekozen voor een gefaseerde ontwikkeling, waardoor de looptijd van 10 jaar bijna automatisch wordt overschreden.

In 2023 is nog een winstneming gedaan en voor de afronding dient, na de bouw, alleen nog de laatste fase woonrijp te worden gemaakt. De financiële risico's zijn zeer beperkt en sluiting van de grondexploitatie is voorzien in 2025.

Onderbouwing van de geraamde winstnemingen

In 2016 heeft de commissie Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (commissie BBV) een notitie uitgebracht met regels voor gemeenten bij tussentijdse winstneming uit positieve grondexploitatiecomplexen en die aangevuld met de Notitie grondexploitatie.

De kern is dat: bij meerjarige grondexploitatiecomplexen de geprognosticeerde winstneming gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig wordt verantwoord (tussentijdse winstneming); tussentijdse winstneming verplicht is; het bij tussentijdse winstneming noodzakelijk is de nodige voorzichtigheid te betrachten.

De gemeenteraad bepaalt hoe de winstneming plaatsvindt. De raad heeft in de vergadering van 17 juni 2019 de volgende uitgangspunten vastgesteld voor winstneming bij meerjarige grondexploitaties;

- de verwachte kosten en verliezen worden direct genomen en de winst pas na realisatie;
- de gerealiseerde kosten, de nog te maken kosten en de onzekerheden in de ontwikkeling van de kosten worden volledig meegenomen in de berekening;
- alleen de gerealiseerde baten worden meegenomen in de berekening;
- de grens voor de minimale boekwaarde van een grondexploitatiecomplex wordt vastgesteld op een positief bedrag van € 250.000;
- het bedrag voor winstneming wordt vastgesteld op ten minste € 500.000.

We hanteren hiermee zowel het voorzichtigheids- als het zorgvuldigheidsbeginsel. In 2025 verwachten wij geen winstnemingen.

Reserve en risico's grondzaken

De gemeentelijke grondexploitatie Hofland II is met een positief resultaat afgesloten. Voor Lijsbeth Tijs in Berkhout en de Tuinen verwachten we een positief resultaat en Het Veer is kostendekkend. De grondexploitatie Tuindersweijde Zuid in Obdam kent eveneens een positief resultaat.

Voor de ontwikkeling Avenhorn-West wordt er door de grote woningvraag in de woondeal 2.0 gesproken over minimale aantallen i.p.v. maximale. Er moet wel een hoger percentage goedkope en middeldure woningen worden gerealiseerd, vermoedelijk kan dit in financiële zin negatieve effect ondervangen worden door wat meer aantallen per hectare. Dit moet bij de uitwerking van de gebiedsvisie blijken. In algemene zin kan gesteld worden dat de reserve van het grondbedrijf groot genoeg is om onvoorziene omstandigheden op te vangen. Indien een project vanwege (markt)omstandigheden moet worden uitgesteld zijn er alleen woonrijpmaak kosten gemaakt en zijn de rentekosten een risico. Indien er moet worden herontwikkeld zijn alleen de wijzigingskosten een risico.

Paragraaf 8 Wet open overheid (WOO)

Inleiding

De WOO regelt het recht op informatie over wat de overheid doet. De WOO heeft daarom als doel: meer transparantie en openheid over overheidsinformatie.

Actieve openbaarmaking

Actieve openbaarmaking van documenten houdt in dat de gemeente Koggenland documenten uit bepaalde categorieën proactief openbaar dient te maken, zonder dat hier specifiek om wordt gevraagd. De gemeente is bijvoorbeeld verplicht om verschillende soorten documenten, de zogenaamde informatiecategorieën, over bestuurlijke aangelegenheden actief openbaar te maken. Dit gaat bijvoorbeeld om de wet- en regelgeving, raadsstukken, convenanten, beleidsadviezen, onderzoeksrapporten en jaarplannen, en dergelijke. De openbaarmaking van deze verplichte informatiecategorieën is nog niet volledig in werking getreden. Dit betekent dat elke informatiecategorie op een nader te bepalen datum en gefaseerd in werking zal treden. Deze gefaseerde aanpak biedt de gemeente Koggenland de ruimte om de openbaarmaking van de diverse categorieën op een zorgvuldige wijze te implementeren. Vanaf november 2024 zullen de verplichtingen rondom de actieve openbaarmaking gefaseerd inwerking treden.

Naast deze informatiecategorieën is de gemeente Koggenland begonnen met de openbaarmaking van informatie over specifieke onderwerpen die een belangrijke rol spelen binnen de gemeente. Het betreft hier twee specifieke dossiers: het recreatiepark 'Ursemmerhof' en het Kerkervisie-dossier. Dit noemen we de proactieve openbaarmaking.

Passieve openbaarmaking

Passieve openbaarmaking, ook wel bekend als WOO-verzoeken (verzoeken onder de Wet open overheid), heeft betrekking op het openbaar maken van informatie wanneer hier expliciet om wordt gevraagd. Dit omvat documenten zoals brieven, beschikkingen, notulen, e-mails, telefoonnotities en andere vormen van correspondentie. De gemeente Koggenland ontvangt regelmatig verzoeken over verschillende onderwerpen van zowel inwoners als ondernemers en media. De besluiten en de daarbij behorende documenten worden via het publicatieplatform van de gemeente Koggenland openbaar gemaakt.

Plannen voor 2025

De toename van de werkzaamheden na de invoering van de WOO hebben gemaakt dat in veel gemeenten – van dezelfde omvang van de gemeente Koggenland – voor is gekozen om de functie van de WOO-medewerker in het leven te roepen. Deze medewerker houdt zich bezig met de uitvoering van de WOO. Deze uitbreiding van formatie is aangevraagd in de perspectiefnota 2025.

Voor 2025 staat de tweede fase van het implementeren van de informatiecategorieën op de planning. Dat zijn de onderdelen bestuur stukken, klachten, adviezen en onderzoeken. Voor 2026 zijn dat de jaarplannen, jaarverslagen en beschikkingen. Daarnaast zijn er een aantal onderdelen die doorlopen over 2025 en 2026. Dat zijn de processen en het verandertraject, de financiën en de systemen.

Paragraaf 9 Duurzaamheid

Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de belangrijkste beleidsmatige zaken en ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid. Duurzaamheid is qua uitvoering en activiteiten verweven met meerdere programma's binnen deze begroting.

Visie op duurzaamheid

We dragen bij aan een energieneutraal, circulair en klimaatadaptief Koggenland in 2050. Daarbij is 2030 een belangrijk tussendoel, vooral voor de doelstellingen voor de reductie van CO2. We streven naar een veilige, groene en fijne woon- en leefomgeving.

Binnen duurzaamheid pakken we in 2025 een aantal zaken aan binnen de pijlers 'Energie' en 'Klimaatadaptatie'. Dit staat onder de hierop volgende kopjes beschreven. Daarnaast zijn er een aantal zaken die direct aan beide pijlers te koppelen zijn. Deze zaken beschrijven we onder het kopje 'Algemeen'.

Algemeen

Traject bedrijventerrein De Braken, Obdam: ontwikkelen, verduurzamen en klimaatadaptief maken. De kosten zijn nog onbekend.

Op het gebied van klimaatadaptatie werken we regionaal samen in de communicatie. De geüpdatete website duurzaamkoggenland.nl brengt van tijd tot tijd enige kosten met zich mee die worden gedekt uit bestaand budget.

Energie

Isolatieprogramma inclusief Energiearmoede

We geven uitvoering aan de Specifieke Uitkering (SPUK) Lokale aanpak isolatie om koopwoningen te isoleren. Daarnaast zetten we in op de aanpak energiearmoede en het Energiebesparingsprogramma woningen Noord-Holland. Hiermee streven we naar energiebesparing door woningeigenaren met een verhoogd risico op energiearmoede en huishoudens met een woning met energielabel F en G. De kosten voor deze activiteiten worden gedekt uit de Spuk Lokale Aanpak Isolatie en Spuk Energiearmoede.

Warmteprogramma

In 2025 stellen we binnen Koggenland een warmteprogramma op als vervolg op de transitievisie warmte. In 2026 moet elke gemeente een warmteprogramma hebben vastgesteld waarin een visie op hoofdlijnen wordt geschetst naar een aardgasvrije omgeving. De Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) geeft gemeenten de bevoegdheid om regels te stellen die nodig zijn voor de transitie. Een warmteprogramma heeft een juridische status onder de Omgevingswet. Gemeenten worden verplicht om elke 5 jaar het warmteprogramma te herijken. De kosten voor het opstellen van een warmteprogramma worden gedekt uit de SPUK capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE).

Energiebesparingsakkoord

We voeren het energiebesparingsakkoord bedrijven uit samen met de Omgevingsdienst NHN.

Klimaatadaptatie

In 2025 ronden we het monitoringtraject Stand van zaken uitvoeringsagenda klimaatadaptatie af. De uitkomsten hiervan gebruiken we als input voor een nieuwe uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. De nieuwe uitvoeringsagenda loopt van 2026 tot 2031. Daarnaast zullen nieuwe wet- en regelgeving (zoals de nieuwe Ruimtelijke Verordening van de Provincie Noord-Holland) en de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI input hiervoor leveren.

Herziening Provinciale omgevingsverordening

Per 1 januari 2025 treedt naar verwachting de derde herziening van de Provinciale omgevingsverordening in werking. Deze beoogt het volgende:

- *Aanscherping van de regels*

Gedeputeerde Staten stellen voor, om vanaf januari 2025 bij nieuwe ontwikkelingen een verplichte inschatting van klimaatrisico's in de regels van de provincie op te nemen. Ook beschrijft de wijziging maatregelen om klimaatrisico's te voorkomen of beperken. Daarbij mogen risico's niet

worden afgewenteld buiten het projectgebied. De MRA Basisveiligheid 3.0 richtlijnen worden daardoor verplichtend voorschrift.

- *Impact op ontwikkelingen:*

De aanscherping van de regels heeft invloed op alle veranderingen in de omgeving, vooral op het gebied van woningbouw. Dit zal bij gebiedsontwikkeling en -aanpassing en bij de bouw van woningen en andere gebouwen extra kosten met zich meebrengen. Om bijvoorbeeld voldoende bomen in straten te kunnen planten, is een zekere breedte van de straat nodig, zodat in de bodem ruimte is voor leidingen, riolering, kabels, soms waterberging én boomwortels. Ook aanpassingen aan woningen van het woningbedrijf en het gemeentelijk vastgoed vallen hieronder, bijv. installeren van buitenzonwering. Wellicht zijn hiervoor gelden uit de Brede SPUK gezonde leefomgeving voor te gebruiken. Hoewel de voorgestelde aanscherping kan leiden tot hogere kosten, blijkt uit onderzoek, in opdracht van de Metropoolregio Amsterdam en het Ministerie van BZK, dat dit op de langere termijn kostenbesparend is. Het is duurder in een later stadium, bijvoorbeeld na de realisatie van woningbouw, alsnog aanpassingen te doen om de risico's op schade te beperken.

Leidraad Inrichting Openbare ruimte

In 2025 ronden we de lokale leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR) af. Het document geeft eisen en richtlijnen mee voor de inrichting en beheer van de leefomgeving en openbare ruimte waaronder klimaatadaptieve maatregelen om bijvoorbeeld wateroverlast bij veel neerslag te voorkomen. Er wordt nog verkend of een digitaal systeem van meerwaarde is voor integraliteit in relatie tot het handboek inrichting openbare ruimte.

Klimaatadaptieve maatregelen

In regionaal verband stellen we onder begeleiding van een extern bureau een aanpak op voor brede lokale hitteplannen.

In 2025 zetten we een regionaal onderzoek uit naar de bewustwording van bedrijven op het gebied van klimaatadaptatie

We starten een project voor het vergroenen/verkoelen van tuinen in warme buurten.

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

In de tabel hierna vindt u een integraal beeld van de baten en lasten en het saldo per programma, aangevuld met de baten en lasten die samenhangen met de algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien.

Programma:	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
<u>Baten en lasten per programma</u>			
<i>lasten</i>			
1. Dienstverlening en bestuur	4.837	6.125	2.706
2. Veiligheid	2.274	2.466	2.619
3. Beheer openbare ruimte	5.905	6.345	6.963
4. Economie	227	191	284
5. Onderwijs, sport en cultuur	5.251	5.974	5.548
6. Sociaal domein	21.938	24.111	23.935
7. Volksgezondheid en milieu	7.683	9.550	7.755
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling	15.092	22.212	14.322
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	3.409	4.023	5.158
Overhead	13.467	13.220	13.331
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Onvoorzien	0	45	45
Totaal lasten	80.083	94.262	82.665
<i>Baten</i>			
1. Dienstverlening en bestuur	-328	-314	-314
2. Veiligheid	-52	-31	-31
3. Beheer openbare ruimte	-4.724	-321	-270
4. Economie	-8	-11	-11
5. Onderwijs, sport en cultuur	-2.017	-1.780	-1.719
6. Sociaal domein	-8.861	-8.121	-4.353
7. Volksgezondheid en milieu	-6.338	-6.355	-6.551
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling	-15.558	-19.654	-11.912
Algemene dekkingsmiddelen	-48.533	-51.526	-53.797
Overhead	-2.648	-3.713	-1.864
Totaal baten	-89.067	-91.826	-80.822
Saldo van baten en lasten	-8.984	2.436	1.843
	Voordeel	Nadeel	Nadeel

Programma:	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
<u>Mutaties reserves per programma</u>			
<i>Storting reserves</i>			
1. Dienstverlening en bestuur	0	349	760
2. Veiligheid	0	0	0
3. Beheer openbare ruimte	3.968	965	0
4. Economie	0	0	0
5. Onderwijs, sport en cultuur	0	2.076	6.164
6. Sociaal domein	0	0	0
7. Volksgezondheid en milieu	75	0	0
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling	0	11.849	567
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	0	3.120
Overhead	0	4.000	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Totaal storting reserves	4.043	19.239	10.611
<i>Onttrekking reserves</i>			
1. Dienstverlening en bestuur	5	-368	-859
2. Veiligheid	-7	0	0
3. Beheer openbare ruimte	-533	-2.023	0
4. Economie	0	-60	0
5. Onderwijs, sport en cultuur	-403	-2.499	-6.494
6. Sociaal domein	-40	-75	0
7. Volksgezondheid en milieu	-253	-755	-15
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling	-109	-11.991	-768
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	-4.318
Overhead	-586	-4.252	0
Totaal onttrekking reserves	-1.926	-22.023	-12.454
Saldo mutaties reserves	2.117	-2.784	-1.843
Resultaat	-6.867	-348	0
	Voordeel	Voordeel	Voordeel

Uitgangspunten opstellen begroting

Bij het opstellen van de begroting 2025 worden de volgende uitgangspunten gehanteerd.

- Algemeen
De baten en lasten zijn geraamd op basis van het bestaande beleid, inclusief de besluiten die de raad tot en met juli 2024 genomen heeft.
- Onvoorzien
Voor onvoorzien uitgaven wordt jaarlijks € 45.000 opgenomen. Dit is conform de door de raad vastgestelde financiële verordening artikel 212.
- Rente
Rente op bestaande en nieuwe investeringen wordt toegerekend via het rente-omslagpercentage. De renteomslag wordt berekend door de totale rentelast te delen door de boekwaarde van de vaste activa plus voorraad onderhanden werk (grondexploitaties).
- Loonontwikkeling
Er wordt in de begroting 2025 rekening gehouden met de nieuwe CAO en de daarbij horende loonindexatie van 4%.

- Prijsontwikkelingen
Er wordt in de begroting 2025 geen rekening gehouden met een prijsindexatie op de overige goederen en diensten. Hierop wordt gestuurd zodat we de indexatie op kunnen vangen binnen de bestaande begroting van overige goederen en diensten.
  - Lokale heffingen
Er wordt in de begroting 2025 rekening gehouden met een prijsindexatie van 2,5%. Normaliter wordt de Consumentenprijsindex (CPI) van de maand juni gebruikt. Deze is nu nog niet bekend. Er is een gemiddelde berekend.
- In december 2022 is het Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin staat dat het tarief voor de rioolheffing in 2025 verhoogd wordt met 4%.
- Verbonden partijen
Voor de indexatie van de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen worden de uitgangspunten gevolgd van de Regietafel Noord-Holland Noord. Volgens deze uitgangspunten wordt voor de loonontwikkeling 4% en voor de prijsontwikkeling 3,7% gehanteerd. Uitgaande van de verhouding van loon- en prijsgevoelige elementen (70/30) worden de bijdragen met 3,9% geïndexeerd.
  - Aantal inwoners
Het aantal inwoners bedraagt per 1 januari 2025 23.930.
  - Algemene uitkering
De algemene uitkering uit het gemeentefonds voor 2025 wordt gebaseerd op de Meicirculaire 2024. Er wordt in de meerjarenraming 2026 t/m 2028 gerekend met constante prijzen. Dit betekent dat de loon- en prijsontwikkelingen niet cumulatief verwerkt worden.

Incidentele baten en lasten

Vanuit het BBV (artikel 28) is het overzicht incidentele baten en lasten een verplicht onderdeel van de toelichting op de financiële begroting. Het overzicht betreft baten en lasten die zich maximaal drie jaar voordoen of waarvan de eindigheid vastligt als gevolg van een raadsbesluit. Conform de Financiële verordening 2024 worden alleen de posten groter dan € 50.000 opgenomen en toegelicht. De bedragen kleiner dan € 50.000 zijn gebundeld en opgenomen onder op de regel 'Overige bedragen onder de € 50.000'.

(x € 1.000)			2025
Programma	Omschrijving		
LASTEN			
1.	Div.	Brede SPUK	343
2.	6	SPUK energiearmoede	186
3.	7	SPUK Tijdelijke regeling cap.klimaat- en energiebeleid	422
4.	8	Grondbedrijf	1.903
5.	8	Grondbedrijf (voorraden)	1.852
6.	Overhead	Incidentele uitbreiding formatie	272
7.	Overhead	Implementatie Woo	55
8.	Overhead	Inzet Projectleiding voor o.a. impl. dashboards	80
9.	Overhead	Informatieplan 2025	577
10.	Overhead	Doorontwikkeling HR21	65
11.	Overhead	Doorontwikkeling AFAS	60
		Overige bedragen onder de € 50.000	204
			SUBTOTAAL
			6.019
Mutaties reserves			
<u>Stortingen reserves</u>			
12.	3	Storting reserve kapitaallasten - Verkeersmaatregelen	110
13.	3	Storting reserve kapitaallasten - Openb. ruimte Hensbroek	650

14.	5	Storting reserve kapitaallasten - Renovatie Kelderswerf	3.491
15.	5	Storting reserve kapitaallasten - Gymzaal Kelderswerf	1.673
16.	5	Storting reserve kapitaallasten - Kunstgrasvelden	1.000
17.	8	Storting reserve Woningbedrijf - exploitatieresultaat	567
18.	Alg. dekk.midd.	Vorming reserve Str.dekking begrotingstekort	3.120
			SUBTOTAAL
			10.611
Totaal incidentele lasten			16.630

(x € 1.000)			
Programma	Omschrijving		2025
BATEN			
19.	Div.	Brede SPUK	343
20.	6	SPUK energiearmoede	186
21.	7	SPUK Tijdelijke regeling cap.klimaat- en energiebeleid	422
22.	8	Grondbedrijf	1.852
23.	8	Grondbedrijf (voorraden)	1.903
24.	Overhead	Vergoeding GGD - rookvrij leven	61
		Overige bedragen onder de € 50.000	95
			SUBTOTAAL
			4.862
Mutaties reserves			
<u>Onttrekkingen reserves</u>			
25.	3	Onttr. AR - Verkeersmaatregelen	110
26.	3	Onttr. AR - Openb. ruimte Hensbroek	650
27.	3	Onttr. Reserve wegen - Overdracht wegen	317
28.	5	Onttr. AR - Renovatie Kelderswerf	3.491
29.	5	Onttr. AR - Gymzaal Kelderswerf	1.673
30.	5	Onttr. AR - Kunstgrasvelden	1.000
31.	Alg. dekk.midd.	Onttrekking AR - incidentele korting Gemeentefonds	675
32.	Alg. dekk.midd.	Onttrekking AR - vorming reserve Str. dekking begrotingstekort	3.120
		Overige bedragen onder de € 50.000	60
			SUBTOTAAL
			11.096
Totaal incidentele baten			15.958
Saldo incidentele lasten en baten			672

Toelichting:

Incidentele lasten

- t/m 3 : SPUK: Betreffen specifieke uitkeringen met een einddatum
- Grondbedrijf: Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel.
- Grondbedrijf (voorraden): Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. De mutatie met de balanspost voorraden dient afzonderlijk in het overzicht opgenomen te worden.
- Incidentele uitbreiding formatie: Er is voor 2025 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor vervanging ziekte bij het Zorgteam. Tevens wordt team communicatie tijdelijk versterkt en is er een incidenteel budget voor de functie van een concerncontroller.
- Implementatie Woo: Voor de implementatie Wet Open Overheid is er tot en met 2026 budget beschikbaar gesteld.
- Inzet projectleiding: Er worden werkzaamheden uitbesteed voor een verdere implementatie van dashboards en sturingsinformatie.
- Informatieplan 2025: Betreft vervanging en implementatie van applicaties. Daarnaast is voor diverse applicaties een bedrag opgenomen ter verbetering van de dienstverlening of bedrijfsvoering vanuit die applicaties.

10. Doorontwikkeling HR 21: Betreft budget voor het verrijken van de functieprofielen en een verbeterde opzet van de gesprekscyclus.
11. Doorontwikkeling AFAS: Betreft budget voor het beter in control zijn en om prognoses te maken.
12. t/m 16: Storting reserve kapitaallasten: Van diverse investeringen worden de afschrijvingslasten gedekt uit de reserve kapitaallasten. De bedragen voor de investeringen worden in de reserve kapitaallasten gestort.
17. Storting reserve woningbedrijf: Het Woningbedrijf zit budgettair neutraal in de begroting. Het exploitatieresultaat wordt in de reserve gestort.
18. Vorming reserve structurele dekking begrotingstekort: Er is een nieuwe reserve gevormd. Deze reserve wordt eenmalig gevoed vanuit de Algemene reserve.

Incidentele baten

19. t/m 21 SPUK: Betreffen specifieke uitkeringen met een einddatum
22. Grondbedrijf: Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel
23. Grondbedrijf (voorraden): Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. De mutatie met de balanspost voorraden dient afzonderlijk in het overzicht opgenomen te worden.
24. Vergoeding rookvrij leven: Vanuit de GGD ontvangt de gemeente tijdelijk een vergoeding.
25. en 26: Onttrekking Algemene reserve: Van diverse investeringen worden de afschrijvingslasten gedekt uit de reserve kapitaallasten. De bedragen van de investeringen worden onttrokken uit de Algemene reserve en gestort in de reserve kapitaallasten.
27. Onttrekking reserve Wegen: Bij de overdracht van de wegen van het HHNK zijn afspraken gemaakt. Er vindt een onttrekking plaats vanuit de reserve Wegen om de overdracht wegen budgettair neutraal te kunnen verwerken. Vanwege de meegegeven einddatum is deze mutatie incidenteel.
28. t/m 30: Onttrekking Algemene reserve: Van diverse investeringen worden de afschrijvingslasten gedekt uit de reserve kapitaallasten. De bedragen van de investeringen worden onttrokken uit de Algemene reserve en gestort in de reserve kapitaallasten.
31. Onttrekking Algemene reserve - incidentele korting Gemeentefonds: Gemeenten worden in 2025 eenmalig gekort. Er is een afspraak met het rijk en de toezichthouders gemaakt dat gemeenten deze korting incidenteel mogen beschouwen.
32. Onttrekking Algemene reserve - vorming reserve Structurele dekking begrotingstekort: Vanuit de toezichthouder en de VNG is het toegestaan om maximaal 10% van het vrij besteedbare deel van de Algemene reserve in te zetten ter dekking van een negatief begrotingsresultaat. Bij de besluitvorming van de Perspectiefnota 2024-2028 is besloten hiervan gebruik te maken en hiervoor een bestemmingreserve te vormen.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Er zijn twee reserves waaruit structurele afschrijvingslasten worden gedekt.

Structurele mutaties reserves (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
<u>Onttrekkingen</u>				
Reserve Structurele dekking begrotingstekort	523	780	780	780
Reserve Kapitaallasten	429	851	861	872
Reserve Kapitaallasten Woningbedrijf	406	406	406	406
	1.358	2.037	2.047	2.058

Structureel evenwicht

Structureel evenwicht betekent dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet dient de programmabegroting 2025-2028 'structureel' in evenwicht zijn.

Het structurele begrotingsresultaat bestaat uit het begrotingsresultaat gecorrigeerd met de incidentele baten en lasten (zie het bovenstaande 'Overzicht van incidentele baten en lasten').

Structureel begrotingsresultaat (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Totaal lasten	82.665	81.380	81.800	83.585
Totaal baten	-80.822	-77.742	-78.004	-79.944
Saldo van baten en lasten	1.843	3.638	3.796	3.641
Saldo toevoegen en onttrekkingen aan reserves	-1.843	-1.847	-1.890	-1.896
Begrotingsresultaat (A)	0	1.791	1.906	1.745
		nadeel	nadeel	nadeel
Totaal incidentele lasten	6.019	3.392	3.659	5.063
Totaal incidentele baten	-4.862	-3.346	-3.659	-5.063
Saldo incidentele baten en lasten	1.157	46	0	0
Saldo van incidentele mutaties reserves	-485	189	157	162
Saldo incidenteel (B)	672	235	157	162
Totaal structurele lasten	76.646	77.988	78.141	78.522
Totaal structurele baten	-75.960	-74.396	-74.345	-74.881
	686	3.592	3.796	3.641
Saldo van structurele mutaties reserves	-1.358	-2.036	-2.047	-2.058
Structureel begrotingsresultaat (A-B)	-672	1.556	1.749	1.583
	voordeel	nadeel	nadeel	nadeel

De programmabegroting is voor de jaren 2026 tot en met 2028 niet structureel in evenwicht.

Uiteenzetting financiële positie

Geprognosticeerde balans 2025

Volgens artikel 20b van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is het verplicht een geprognosticeerde balans op te nemen in de begroting. Deze balans geeft inzicht in de ontwikkeling van investeringen (vaste activa), het verloop van de reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte.

Uit de geprognosticeerde balans moet het EMU-saldo (zie hierna) berekend kunnen worden. Het BBV schrijft voor het EMU-saldo te berekenen over het voorgaande begrotingsjaar, het begrotingsjaar en het jaar volgende op het begrotingsjaar. Daarom zijn deze jaren ook opgenomen in de geprognosticeerde balans. De balans voor de drie opvolgende begrotingsjaren is opgenomen bij het onderdeel Meerjarenraming.

(x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
ACTIVA			
Vaste Activa:			
Immateriële vaste activa	955	4.421	4256
Materiële vaste activa	80.048	92.676	92.444
Financiële vaste activa; kapitaalverstrekkingen	118	118	118
Financiële vaste activa; leningen	5.816	5.816	5.816
Totaal vaste activa	86.937	103.031	102.634
Vlottende activa:			
Voorraden	-1.554	-1.500	-254
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	5.503	5.520	5.418
Liquide middelen	1.679	1.489	989
Overlopende activa	2.646	2.950	3.031
Totaal vlottende activa	8.274	8.459	9.184
Totaal ACTIVA	95.211	111.490	111.818
PASSIVA			
Vaste passiva:			
Eigen vermogen	48.714	46.870	45.023
Voorzieningen	11.567	10.838	9.956
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	20.540	38.716	43.592
Totaal vaste passiva	80.821	96.424	98.571
Vlottende passiva:			
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jr	6.517	7.368	5.284
Overlopende passiva	7.873	7.698	7.963
Totaal vlottende passiva	14.390	15.066	13.247
Totaal PASSIVA	95.211	111.490	111.818

Bij het samenstellen van de geprognosticeerde balans is ervan uitgegaan dat alle voorgenomen investeringen daadwerkelijk in zijn totaliteit in het betreffende jaar plaatsvinden. Op basis van deze prognose moeten in de toekomst langlopende geldleningen worden aangetrokken en stijgt de langlopende schuld naar ruim 43 miljoen in 2026. In de praktijk vinden de uitgaven gefaseerd (vaak over meerdere jaren) plaats waardoor de financieringsbehoefte afneemt. Ook komt het voor dat projecten later starten dat gepland. Daarnaast is geen rekening gehouden met toekomstige incidentele voordelen uit woningbedrijf, grondbedrijf en rekeningresultaten. Door deze resultaten nemen eigen tegoeden toe waardoor investeringen met een relatief laag bedrag met eigen middelen betaald kunnen worden. Het aantrekken van lang geld kan dan worden uitgesteld. De toename van de schuldenlast gaat dus uit van volledige financiering van alle investeringen zonder rekening te houden met fasering van de investering en incidentele resultaten.

EMU-saldo

Op basis van artikel 20c van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt in de begroting de berekening van het EMU-saldo opgenomen. Hierbij gaat het om de berekening van het saldo over het vorige begrotingsjaar, het geraamde bedrag over het begrotingsjaar en het jaar volgend op het begrotingsjaar.

De Europese Monetaire Unie (EMU) heeft het EMU-saldo ingevoerd om begrotingssaldo's van verschillende Eurolanden met elkaar te kunnen vergelijken. Afgesproken is dat het tekort van een land niet meer mag zijn dan 3% van het bruto binnenlands product.

In de berekening hieronder is de berekening van het EMU-saldo van onze gemeente weergegeven. De ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar is weergegeven in het onderdeel Meerjarenraming.

(x € 1.000)					
Nummer	Omschrijving		2024	2025	2026
1.	exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit de reserves (zie BBV, artikel 17c)		-963	-1.843	-3.639
2.	mutaties (im)materiële vaste activa	-	6.825	16.094	-397
3.	mutaties voorzieningen	+	-1.493	-726	-882
4.	mutaties voorraden (=inclusief bouwgronden in exploitatie)	-	4.726	53	1.247
5.	verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	0	0	0
Totaal			-14.007	-18.716	-5.371

Jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenoemde jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Onder arbeidsrechtelijke verplichtingen worden verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig of voormalig personeel.

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume via de exploitatie moeten lopen. Deze personele lasten worden via de exploitatie verantwoord in het jaar waarin ze worden uitbetaald.

Voor de aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen waarvan het jaarlijkse bedrag geen gelijk volume heeft, kan de gemeente een voorziening vormen.

Investerings

In dit onderdeel gaan we in op de investeringen die in 2025 gepland staan. Alle investeringen > € 25.000 dienen geactiveerd te worden en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven. Het is verplicht de investeringen in te delen in investeringen met economisch nut en investeringen maatschappelijk nut.

Investerings met economisch nut

Investerings met economisch nut zijn investeringen die verhandelbaar zijn en/of bijdragen aan het genereren van middelen.

(x € 1.000)		
Pr.	Omschrijving	bedrag
3	Huisvesting buitendienst	5.400
3	Machines buitendienst	423
5	Renovatie Kelderswerf	3.491
5	Gymzaal Kelderswerf	1.673
5	Kunstgrasveld	1.000
Overhead	I&A-plan	80
Totaal investeringen economisch nut		12.067

Investerings openbare ruimte met maatschappelijk nut

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen middelen, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak.

(x € 1.000)		
Pr.	Omschrijving	bedrag
3	Openbare ruimte Hensbroek	650
3	Bruggen	717
3	Wegen	2.234
3	Verkeersmaatregelen Berkhout	110
3	Trottoir spoorwegovergang Obdam	240
3	Beschoeiingen	106
3	Armaturen	213
3	Lichtmasten	41
3	Openbaar groen	93
3	Speelvoorzieningen	122
Totaal investeringen maatschappelijk nut		4.526

Financiering

Op basis van het raadsbesluit van de perspectiefnota 2024 zijn de voorgenomen investeringen van 2024 en 2025 verwerkt in de programmabegroting 2025. Veel van deze investeringen worden gedekt uit de algemene reserve. De activa neemt toe en het vermogen daalt. Hierdoor ontstaat een financieringstekort dat wordt opgelost door het aantrekken van langlopende geldleningen. Als alle voorgenomen investeringen daadwerkelijk in zijn totaliteit op het voorgenomen moment plaatsvinden zal in 2025 en 2026 tussen de € 20 en € 30 miljoen aangetrokken moeten worden.

Op basis van ervaringen van afgelopen jaren blijkt de realiteit vaak anders. Het komt voor dat investeringen niet doorgaan, worden uitgesteld of dat investeringsuitgaven meer worden gefaseerd. Daarnaast is geen rekening gehouden met toekomstige incidentele voordelen uit bijvoorbeeld het woningbedrijf en grondbedrijf. De afgelopen jaren heeft dit ervoor gezorgd dat investeringen met een relatief laag bedrag met eigen geld konden worden gefinancierd. Het aantrekken van een langlopende geldlening kon dan worden uitgesteld. De verwachting is dat de financieringsbehoefte afneemt ten opzichte van de nu gepresenteerde financieringsbehoefte.

Door de ervaringen van afgelopen jaren (investerings met eigen middelen gefinancierd) wordt ook pas rente begroot op het moment dat er daadwerkelijk een langlopende financiering wordt aangetrokken. Dat betekent dat ook nu geen extra rentelast op de voorgenomen investeringen is begroot. Er moet rekening worden gehouden met het feit dat investeringen niet meer met eigen middelen kan worden betaald en hiervoor geld aangetrokken moet worden. Met de huidige rentestand (2,8%) komt dat neer op € 28.000 rente per € 1.000.000.

Reserves

(x € 1.000)					
Reserves		1-1-2025	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2025
<u>Algemene reserve</u>					
Algemene reserve		14.783	0	10.764	4.019
	Subtotaal	14.783	0	10.764	4.019
<u>Bestemmingsreserves</u>					
Reserve woningbedrijf		4.006	567	0	4.572
Reserve kapitaallasten woningbedrijf		11.957	0	406	11.551
Reserve grondbedrijf		4.204	0	0	4.204
Reserve begrotingsregulatie		0	0	0	0
Reserve struct. dekking begrotingstekort		0	3.120	523	2.597
Reserve duurzaamheidsfonds		155	0	15	140
Reserve kapitaallasten		10.127	6.924	429	16.622
Reserve rekeningresultaat		0	0	0	0
Reserve bevordering vitaal platteland		0	0	0	0
Reserve bovenwijkse voorzieningen		94	0	0	94
Reserve onderwijshuisvesting		53	0	0	53
Reserve overdracht wegen		3.334	0	317	3.017
Egalisatiereserve afvalstoffenheffing		0	0	0	0
	Subtotaal	33.931	10.611	1.690	42.851
Totaal reserves		48.714	10.611	12.454	46.870

Algemene reserve

De algemene reserve vormt het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente en heeft geen specifieke bestemming. Deze reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers. Tekorten en overschotten in de jaarrekening komen ten laste dan wel ten gunste van de algemene reserve. Tenzij de gemeenteraad een ander besluit neemt.

Toelichting mutaties:

Er is in totaliteit een bedrag van € 10.764.000 onttrokken. De onttrekkingen groter dan € 50.000 worden toegelicht:

- € 675.000 Gemeentefonds – incidentele korting 2025
- € 3.120.000 inzet 5% structurele dekking begrotingstekort, bedrag wordt in de reserve structurele dekking begrotingstekort gestort;
- € 3.491.000 Renovatie Kelderswerf, bedrag wordt in de reserve kapitaallasten gestort;
- € 110.000 Verkeersveiligheid Kerkebuurt Berkhout, bedrag wordt in de reserve kapitaallasten gestort;
- € 650.000 Openbare ruimte Hensbroek, bedrag wordt in de reserve kapitaallasten gestort;
- € 1.673.000 Gymzaal Kelderswerf, bedrag wordt in de reserve kapitaallasten gestort;
- € 1.000.000 Kunstgrasvelden Apollo, bedrag wordt in de reserve kapitaallasten gestort.

Bestemmingsreserves

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven en is alleen te besteden aan het doel waarvoor deze is ingesteld. De bestemming kan door de raad worden gewijzigd en is dus vrij besteedbaar.

Onderstaand vindt u een toelichting op de bestemmingsreserves.

- *Bestemmingsreserve Woningbedrijf*

Doel: Het vormen van een financiële buffer voor niet-structurele financiële tegenvallers op de woningexploitaties en het afdekken van bedrijfsrisico's van het woningbedrijf. Financiering voor de verduurzamingsopgave.

Toelichting mutaties: Er heeft een storting van € 545.000 plaatsgevonden. Deze storting betreft het begrotingsresultaat van het Woningbedrijf voor 2025.

- *Reserve kapitaallasten Woningbedrijf*
Doel: Ter dekking van afschrijvingslasten.
Toelichting mutatie: Er wordt in 2025 € 384.000 onttrokken ter dekking van afschrijvingslasten voor de verduurzaming van de huurwoningen met een energielabel slechter dan C en de vijf C2A woningen.
- *Bestemmingsreserve Grondbedrijf*
Doel: Het vormen van een financiële buffer voor niet-structurele financiële tegenvallers in de bouwgrondexploitaties.
Toelichting mutaties: Er zijn geen mutaties in 2025.

Er ligt een claim van € 150.000 op deze reserve. Bij de behandeling van de Perspectiefnota 2024-2028 in de raad van 15 juli 2024 is een amendement Voorziening spoorwegpassage randweg Obdam aangenomen. De realisatie van de spoorwegpassage kan niet alleen met de opbrengsten uit (toekomstige) woningbouw gefinancierd worden. Met deze claim wordt richting andere overheden en/of subsidieverstrekkers aangetoond dat Koggenland ruimte wil bieden aan meer woningbouw.

- *Reserve begrotingsregulatie*
Doel: Het opvangen van begrotingstekorten.
Toelichting mutaties: Er zijn in 2025 geen mutaties.
- *Structurele dekking begrotingstekort*
Doel: het verlagen van het begrotingstekort voor de jaren 2025 tot en met 2028 door een structurele inzet vanuit de Algemene reserve.
Toelichting mutaties: Er heeft vanuit de Algemene reserve een storting van € 3.120.000 plaatsgevonden. Dit is conform het raadsbesluit van de Perspectiefnota 2024-2028. Er wordt in 2025 € 523.000 onttrokken ter dekking van het negatieve begrotingsresultaat 2025 .
- *Bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds*
Doel: Bekostiging duurzaamheidsprojecten.
Toelichting mutaties: Er wordt in 2025 € 15.000 onttrokken. De onttrekking betreft Klimaatadaptie 2021-2025.
- *Bestemmingsreserve kapitaallasten*
Doel: Ter dekking van afschrijvingslasten.
Toelichting mutatie: Er wordt in 2025 € 6.924.000 in de reserve gestort. Dit betreft een storting voor nieuwe investeringen in 2025. Het betreffen de volgende investeringen:
  - € 3.491.000 Renovatie Kelderswerf, bedrag wordt in de reserve kapitaallasten gestort;
  - € 110.000 Verkeersveiligheid Kerkebuurt Berkhout, bedrag wordt in de reserve kapitaallasten gestort;
  - € 650.000 Openbare ruimte Hensbroek, bedrag wordt in de reserve kapitaallasten gestort;
  - € 1.673.000 Gymzaal Kelderswerf, bedrag wordt in de reserve kapitaallasten gestort;
  - € 1.000.000 Kunstgrasvelden Apollo, bedrag wordt in de reserve kapitaallasten gestort.
Er wordt in 2025 in totaliteit € 429.000 onttrokken ter dekking van afschrijvingslasten.
- *Reserve Rekeningresultaat*
Doel: Het resultaat van de jaarrekening wordt eerst gestort in de bestemmingsreserve rekeningresultaat voordat het resultaat door middel van een raadsbesluit wordt bestemd.
Toelichting mutaties: Er zijn geen mutaties in 2025.
- *Reserve bevordering vitaal platteland*
Doel: Vitaliteitsimpuls voor de kleine kernen en voor het versterken van de samenleving in alle facetten. Het gaat hierbij om (financiële) stimulering van nieuwe initiatieven ter versterking van de samenleving in de kernen. Er moet lokaal draagvlak zijn voor de initiatieven en de plannen moeten lokaal gebonden zijn (dus alleen voor de betreffende kern).
Toelichting mutaties: Er zijn geen mutaties in 2025.

- *Reserve bovenwijkse voorzieningen*
Doel: Financiering van projecten om de leefbaarheid in de dorpen en kernen in de gemeente Koggenland te behouden en te vergroten.
Toelichting mutaties: Er zijn geen mutaties in 2025.
- *Reserve onderwijshuisvesting Avenhorn*
Doel: Bestrijding van de kapitaallasten, afboeking van de boekwaarden, dekking van de sloopkosten en van de loon- en prijsontwikkelingen van het Kindcentrum in de kern Avenhorn/De Goorn.
Toelichting mutaties: Er zijn geen mutaties in 2025.
- *Bestemmingsreserve Overdracht Wegen*
Doel: Egalisatiefunctie om de komende 12 (tot en met jaar 2034) de overdracht wegen budgetneutraal te kunnen verwerken.
Toelichting mutaties: Er wordt in 2025 een bedrag van € 317.000 onttrokken. Dit betreft ter dekking van het exploitatietekort overdracht wegen.
- *Reserve bovenwijkse voorzieningen*
Doel: Financiering van projecten om de leefbaarheid in de dorpen en kernen in de gemeente Koggenland te behouden en te vergroten.
Toelichting mutaties: Er zijn geen mutaties in 2025.
- *Egalisatiereserve afvalstoffenheffing*
Doel: het opvangen van schommelingen in de jaarlijkse afrekeningen van de HVC.
Toelichting mutaties: Er zijn geen mutaties in 2025.

Voorzieningen

(x € 1.000)	1-1-2025	Vermeerderingen	Verminderingen	1-1-2026
Voorzieningen				
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>				
Voorziening APPA pensioenverplichtingen	553	45	0	598
Voorziening APPA gewezen wethouder	148	0	12	136
Voorziening APPA pensioenverplichtingen	668	0	40	628
Voorziening APPA pensioenverplichtingen	130	0	6	124
Voorziening verlof personeel	219	0	0	219
Voorziening RVU	8	37	0	45
Voorziening dubieuze debiteuren Soza	215	0	0	215
Voorziening dub.debiteuren alg.dienst	103	0	0	103
Voorziening restkosten Buitenplaats PP3	14	0	0	14
Voorziening restkosten Buitenplaats Gem.	0	0	0	0
<u>Egalisatievoorzieningen</u>				
Voorziening onderhoud kunstwerken	79	115	117	77
Voorziening onderhoud openbaar groen	0	33	22	10
Voorziening onderhoud wegen	949	700	622	1.027
Voorziening onderhoud gebouwen	1.044	310	523	831
Voorziening onderhoud buitensportcompl.	1	55	56	0
<u>Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden</u>	0			
Voorziening wijksteunpunt Spierdijk	44	0	0	44
Voorziening Stichting eigen woningbezit	4	0	0	4
Voorziening onderhoud begraafplaatsen	298	25	15	308
Voorziening riolering	7.643	0	592	7.051
Totaal voorzieningen	11.567	1.275	2.004	10.838

Aard en reden van de voorzieningen

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

- *Appa gewezen wethouder en pensioenverplichtingen*
Doel: Geoormerkt geld ter dekking van kosten van toekomstige pensioenaanspraken wethouders en lopende pensioenverplichtingen van voormalige wethouders.
Toelichting mutaties: De toevoeging betreft vermeerdering van de pensioenopbouw inclusief rente. De aanvendingen betreffen uitbetaalde pensioenen. Daarnaast is er vrijval van € 104.000 voor de voorziening van een oud wethouder op basis van een actuariële berekening.
- *Spaarverlof*
Doel: vanaf 1 januari 2022 hebben medewerkers recht op verlofsparen. Dit is afgesproken in de cao Gemeenten. Verlofsparen houdt in dat medewerkers bovenwettelijke verlofuren kunnen sparen en vervolgens inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. Het is een wettelijke verplichting om voor verlofsparen een voorziening in te stellen.
Toelichting mutaties: De toevoeging betreft de berekening van de bovenwettelijke verlofuren waarop aanspraak gemaakt kan worden.
- *Regeling Vervroegd Uittreden*
Doel: Een gemeente is verplicht een voorziening te treffen voor de uitbetaling van de regeling vervroegd uittreden.
Toelichting mutaties: Er wordt in 2025 een bedrag van € 37.000 gestort. Op basis van de huidige inzichten is meerjarig berekend wat de maximale aanspraak is van medewerkers die gebruik kunnen maken van de RVU. De verwachting is dat de helft van de medewerkers hiervan gebruik gaat maken.
- *Restkosten pp3 (gezamenlijke grondexploitatie Buitenplaats de Burgh)*
Doel: Via deze voorziening worden de resterende kosten pp3 betaald.
Toelichting mutaties: De aanvendingen betreffen restkosten voor groen en woonrijp maken.
- *Restkosten Buitenplaats Gemeente*
Doel: Via deze voorziening worden de resterende kosten Buitenplaats de Burgh gemeente betaald.
Toelichting mutaties: De aanvendingen betreffen uren voorbereiding en toezicht.

Egalisatie voorzieningen

- *Voorziening onderhoud kunstwerken*
Doel: Egalisatie kosten groot onderhoud civiele kunstwerken.
Toelichting mutaties: De mutaties betreffen de jaarlijkse toevoegingen en aanvendingen.
- *Voorziening onderhoud openbaar groen*
Doel: Egalisatie kosten groot onderhoud van openbaar groen.
Toelichting mutaties: De mutaties betreffen de jaarlijkse toevoegingen en aanvendingen.
- *Voorziening onderhoud wegen*
Doel: Egalisatie kosten groot onderhoud van wegen.
Toelichting mutaties: De mutaties betreffen de jaarlijkse toevoegingen en aanvendingen.
- *Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen*
Doel: Egalisatie kosten groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen.
Toelichting mutaties: De mutaties betreffen de jaarlijkse toevoegingen en aanvendingen.
- *Voorziening onderhoud sportcomplexen*
Doel: Egalisatie kosten groot onderhoud sportcomplexen.
Toelichting mutaties: De mutaties betreffen de jaarlijkse toevoegingen en aanvendingen.

Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden

- *Voorziening wijksteunpunt Spierdijk*

Doel: Ter bekostiging van sociale voorzieningen die ten goede komen aan inwoners van Spierdijk.
Toelichting mutaties: De toepassingen betreffen georganiseerde activiteiten van wooncomplex De Oever in Spierdijk.

- *Voorziening Stichting Eigen Woningbezit*
Doel: Verstrekken van startersleningen.
Toelichting mutaties: Er zijn in 2025 geen mutaties.
- *Voorziening onderhoud Begraafplaatsen*
Doel: Egalisatie van kosten van onderhoud van de begraafplaatsen.
Toelichting mutaties: De toevoeging betreft de afkoopsommen onderhoud en de aanwending onderhoudskosten begraafplaatsen.
- *Voorziening riolering*
Doel: Egalisatie van kosten van onderhoud.
Toelichting mutaties: Het saldo van de baten en lasten wordt aangewend dan wel toegevoegd aan de voorziening riolering.

Meerjarenraming

Overzicht van baten en lasten

Programma:	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
<u>Baten en lasten per programma</u>			
<i>lasten</i>			
1. Dienstverlening en bestuur	2.686	2.612	2.609
2. Veiligheid	2.668	2.715	2.715
3. Beheer openbare ruimte	7.121	7.210	7.314
4. Economie	284	284	261
5. Onderwijs, sport en cultuur	5.754	5.604	5.599
6. Sociaal domein	23.299	23.300	23.300
7. Volksgezondheid en milieu	7.381	7.266	7.265
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling	13.883	14.587	16.284
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	5.905	5.916	6.047
Overhead	12.356	12.261	12.145
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Onvoorzien	45	45	45
Totaal lasten	81.382	81.800	83.584
<i>Baten</i>			
1. Dienstverlening en bestuur	-318	-315	-316
2. Veiligheid	-31	-31	-31
3. Beheer openbare ruimte	-258	-258	-258
4. Economie	-11	-11	-11
5. Onderwijs, sport en cultuur	-1.678	-1.417	-1.417
6. Sociaal domein	-4.122	-4.023	-4.023
7. Volksgezondheid en milieu	-6.134	-5.994	-5.993
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling	-11.259	-11.931	-13.634
Algemene dekkingsmiddelen	-52.156	-52.357	-52.668
Overhead	-1.776	-1.667	-1.592
Totaal baten	-77.743	-78.004	-79.943
Saldo van baten en lasten	3.639	3.796	3.641
	Nadeel	Nadeel	Nadeel

Programma:	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Mutaties reserves per programma			
<i>Storting reserves</i>			
1. Dienstverlening en bestuur	0	0	0
2. Veiligheid	0	0	0
3. Beheer openbare ruimte	200	230	0
4. Economie	0	0	0
5. Onderwijs, sport en cultuur	0	0	0
6. Sociaal domein	0	0	0
7. Volksgezondheid en milieu	0	0	0
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling	506	474	479
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	0	0
Overhead	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Totaal storting reserves	706	704	479
<i>Onttrekking reserves</i>			
1. Dienstverlening en bestuur	0	0	0
2. Veiligheid	0	0	0
3. Beheer openbare ruimte	-330	-370	-151
4. Economie	0	0	0
5. Onderwijs, sport en cultuur	-561	-561	-561
6. Sociaal domein	0	0	0
7. Volksgezondheid en milieu	0	0	0
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling	-723	-723	-723
Algemene dekkingsmiddelen	-780	-780	-780
Overhead	-160	-160	-160
Totaal onttrekking reserves	-2.554	-2.594	-2.375
Saldo mutaties reserves	-1.848	-1.890	-1.896
Resultaat	1.792	1.906	1.745
	Nadeel	Nadeel	Nadeel

Geprognosticeerde balans

(x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
ACTIVA				
Vaste Activa:				
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	4.421	4.256	4091	3927
Materiële vaste activa	92.676	92.444	92.027	90691
Financiële vaste activa; kapitaalverstrekkingen	118	118	118	118
Financiële vaste activa; leningen	5.816	5.816	5.816	5816
Totaal vaste activa	103.031	102.634	102.052	100552
Vlottende activa:				
Voorraden	-1.500	-254	1.106	-2552
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	5.520	5.418	6.209	5662
Liquide middelen	1.489	989	1.132	1323
Overlopende activa	2.950	3.031	2.113	1922
Totaal vlottende activa	8.459	9.184	10.560	6355
Totaal ACTIVA	111.490	111.818	112.612	106.907
PASSIVA				
Vaste passiva:				
Eigen vermogen	46.870	45.023	43.133	41237
Voorzieningen	10.838	9.956	8.976	7600
Vaste schulden rentetypische looptijd > 1 jaar	38.716	43.592	46.118	43394
Totaal vaste passiva	96.424	98.571	98.227	92231
Vlottende passiva:				
Netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jr	7.368	5.284	6.336	6978
Overlopende passiva	7.698	7.963	8.049	7698
Totaal vlottende passiva	15.066	13.247	14.385	14676
Totaal PASSIVA	111.490	111.818	112.612	106.907

EMU-saldo 2026-2028

(x € 1.000)				
Nummer	Omschrijving	2026	2027	2028
1.	exploitatie saldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit de reserves (zie BBV, artikel 17c)	-3.639	-3.796	-3.641
2.	mutaties (im)materiële vaste activa	-	-397	-1.500
3.	mutaties voorzieningen	+	-882	-1.376
4.	mutaties voorraden (=inclusief bouwgronden in exploitatie)	-	1.247	-3.658
5.	verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	0	0
Totaal		-5.371	-5.554	141

Incidentele baten en lasten

(x € 1.000)			2026	2027	2028
Programma	Omschrijving				
LASTEN					
1.	Div.	Brede SPUK	272		
2.	8	Grondbedrijf	2.145	2.509	852
3.	8	Grondbedrijf (voorraden)	900	1.150	4.211
4.	Overhead	Implementatie Woo	55		
		Overige bedragen onder de € 50.000	20		
			SUBTOTAAL		
			3.392	3.659	5.063
Mutaties reserves					
<u>Stortingen reserves</u>					
5.	3	Storting reserve kapitaallasten - Verkeersmaatregelen	200	230	
6.	8	Storting reserve Woningbedrijf - exploitatieresultaat	506	474	479
			SUBTOTAAL		
			706	704	479
Totaal incidentele lasten			4.098	4.363	5.542

(x € 1.000)			2026	2027	2028
Programma	Omschrijving				
BATEN					
7.	Div.	Brede SPUK	272		
8.	8	Grondbedrijf	900	1.150	4.211
9.	8	Grondbedrijf (voorraden)	2.145	2.509	852
		Overige bedragen onder de € 50.000	29		
			SUBTOTAAL		
			3.346	3.659	5.063
Mutaties reserves					
<u>Onttrekkingen reserves</u>					
10.	3	Onttr. AR - Verkeersmaatregelen	200	230	
11.	3	Onttr. Reserve wegen - Overdracht wegen	317	317	317
			SUBTOTAAL		
			517	547	317
Totaal incidentele baten			3.863	4.206	5.380

Saldo incidentele lasten en baten	235	157	162
--	------------	------------	------------

Toelichting:

Incidentele lasten

1. Brede Spuk: Betreft een specifieke uitkering met een einddatum.
2. Grondbedrijf: Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel.
3. Grondbedrijf (voorraden): Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. De mutatie met de balanspost voorraden dient afzonderlijk in het overzicht opgenomen te worden.
4. Implementatie Woo: Voor de implementatie van de Wet open overheid is tot en met 2026 budget beschikbaar gesteld.
5. Storting reserve kapitaallasten - Verkeersmaatregelen: In 2026 en 2027 worden er verkeersmaatregelen getroffen. De raad heeft besloten de afschrijvingslasten van deze

investeringen te dekken uit de reserve kapitaallasten. De bedragen voor de investeringen worden in 2026 en 2027 in de reserve kapitaallasten gestort.

6. Storting reserve Woningbedrijf - exploitatieresultaat: Het Woningbedrijf zit budgettair neutraal in de begroting. Het exploitatieresultaat wordt in de reserve gestort.

Incidentele baten

7. Brede Spuk: Betreft een specifieke uitkering met een einddatum.
8. Grondbedrijf: Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel.
9. Grondbedrijf (voorraden): Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. De mutatie met de balanspost voorraden dient afzonderlijk in het overzicht opgenomen te worden.
10. Onttrekking Algemene reserve - verkeersmaatregelen: In 2026 en 2027 worden er verkeersmaatregelen getroffen. De raad heeft besloten de afschrijvingslasten van deze investeringen te dekken uit de reserve kapitaallasten. De bedragen voor de investeringen worden in 2026 en 2027 vanuit de Algemene reserve in de reserve kapitaallasten gestort
11. Onttrekking reserve Wegen: Bij de overdracht van de wegen van het HHNK zijn er afspraken gemaakt. Er vindt een onttrekking vanuit de reserve plaats om de overdracht wegen budgettair neutraal te kunnen verwerken. Vanwege de meegegeven einddatum is deze mutatie incidenteel.

Reserves

(x € 1.000)	1-1-2026				31-12-2026			31-12-2027			31-12-2028		
Reserves	Vermeerderingen	Verminderings	31-12-2026	Vermeerderingen	Verminderings	31-12-2027	Vermeerderingen	Verminderings	31-12-2028				
<u>Algemene reserve</u>													
Algemene reserve	4.019	0	200	3.819	0	230	3.589	0	0	3.589			
Subtotaal	4.019	0	200	3.819	0	230	3.589	0	0	3.589			
<u>Bestemmingsreserves</u>													
Reserve woningbedrijf	4.572	506	0	5.079	474	0	5.552	479	0	6.032			
Reserve kapitaallasten woningbedrijf	11.551	0	406	11.145	0	406	10.740	0	406	10.334			
Reserve grondbedrijf	4.204	0	0	4.204	0	0	4.204	0	0	4.204			
Reserve begrotingsregulatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Reserve struct. dekking begrotingstekort	2.597	0	780	1.817	0	780	1.037	0	780	257			
Reserve duurzaamheidsfonds	140	0	0	140	0	0	140	0	0	140			
Reserve kapitaallasten	16.622	200	851	15.971	230	861	15.340	0	872	14.468			
Reserve rekeningsresultaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Reserve bevordering vitaal platteland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Reserve bovenwijkse voorzieningen	94	0	0	94	0	0	94	0	0	94			
Reserve onderwijshuisvesting	53	0	0	53	0	0	53	0	0	53			
Reserve overdracht wegen	3.017	0	317	2.700	0	317	2.383	0	317	2.066			
Egalisatiereserve afvalstoffenheffing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Subtotaal	42.851	706	2.354	41.204	704	2.364	39.544	479	2.375	37.648			
Totaal reserves	46.870	706	2.554	45.023	704	2.594	43.133	479	2.375	41.237			

Vorzieningen

(x € 1.000)										
Vorzieningen	1-1-2026	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2026	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2027	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2028
<u>Vorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>										
Voorziening APPA pensioenverplichtingen	598	45	0	643	45	0	688	45	0	733
Voorziening APPA gewezen wethouder	136	0	12	124	0	12	112	0	12	100
Voorziening APPA pensioenverplichtingen	628	0	40	588	0	40	548	0	40	508
Voorziening APPA pensioenverplichtingen	124	0	6	118	0	6	112	0	6	106
Voorziening verlof personeel	219	0	0	219	0	0	219	0	0	219
Voorziening RVU	45	56	0	101	39	0	140	17	0	157
Voorziening dubieuze debiteuren Soza	215	0	0	215	0	0	215	0	0	215
Voorziening dub.debiteuren alg.dienst	103	0	0	103	0	0	103	0	0	103
Voorziening restkosten Buitenplaats PP3	14	0	0	14	0	0	14	0	0	14
Voorziening restkosten Buitenplaats Gem.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<u>Egalisatievoorzieningen</u>										
Voorziening onderhoud kunstwerken	77	115	75	117	115	162	70	115	162	23
Voorziening onderhoud openbaar groen	10	33	33	10	33	33	10	33	33	10
Voorziening onderhoud wegen	1.027	700	1.035	692	700	1.035	358	700	1.035	23
Voorziening onderhoud gebouwen	831	310	307	834	310	366	779	310	741	348
Voorziening onderhoud buitensportcompl.	0	55	40	15	55	47	22	55	47	30
<u>Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden</u>										
Voorziening wijksteunpunt Spierdijk	44	0	0	44	0	0	44	0	0	44
Voorziening Stichting eigen woningbezit	4	0	0	4	0	0	4	0	0	4
Voorziening onderhoud begraafplaatsen	308	25	15	318	25	15	328	25	15	338
Voorziening riolering	7.051	0	613	6.438	0	541	5.898	0	540	5.358
Totaal voorzieningen	10.838	1.294	2.175	9.956	1.277	2.256	8.976	1.255	2.631	7.600

Bijlagen

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Programma 1 Dienstverlening en bestuur

	Lasten	Baten
0.1 Bestuur	2.033	0
0.2 Burgerzaken en GCC	673	-315
Totaal	2.706	-315

Programma 2 Veiligheid

	Lasten	Baten
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.995	-31
1.2 Openbare orde en veiligheid	624	-1
Totaal	2.619	-31

Programma 3 Beheer openbare ruimte

	Lasten	Baten
2.1 Verkeer en vervoer	3.563	-127
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.400	-142
Totaal	6.963	-270

Programma 4 Economie

	Lasten	Baten
3.1 Economische ontwikkeling	173	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	60	-10
3.4 Economische promotie	50	-1
Totaal	284	-11

Programma 5 Onderwijs, sport en cultuur

	Lasten	Baten
4.1 Openbaar basisonderwijs	375	0
4.2 Onderwijshuisvesting	989	-254
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.499	-215
5.1 Sportbeleid en activering	257	-119
5.2 Sportaccommodaties	1.862	-1.125
5.3 Cult.presentatie, -productie en -partic.	98	-2
5.4 Musea	13	0
5.5 Cultureel erfgoed	38	0
5.6 Media	417	-4
Totaal	5.548	-1.719

Programma 6 Sociaal domein

	Lasten	Baten
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.188	-288
6.2 Toegang tot eerstelijnsvoorzieningen	1.312	-63
6.3 Inkomensregelingen	5.741	-3.816
6.4 WSW en beschut werk	953	0
6.5 Arbeidsparticipatie	20	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	967	-134
6.71A Huishoudelijke hulp (Wmo)	109	0
6.71B Begeleiding (Wmo)	4.654	0
6.71C Dagbesteding (Wmo)	19	0

6.71D Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	124	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	5.425	0
6.72B Jeugdhulp behandeling	426	0
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	135	0
6.73A Pleegzorg	269	0
6.73B Gezinsgericht	150	0
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	500	0
6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	23	0
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	150	0
6.74C Gesloten plaatsing	150	0
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang	132	-52
6.82A Jeugdbescherming	491	0
Totaal	23.937	-4.353

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

	Lasten	Baten
7.1 Volksgezondheid	1.461	-56
7.2 Riolering	1.598	-1.805
7.3 Afval	3.307	-4.155
7.4 Milieubeheer	1.254	-451
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	132	-85
Totaal	7.753	-6.551

Programma 8 Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling

	Lasten	Baten
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.110	-11
8.2 Grondexploitatie	3.960	-3.755
8.3 Bouwen en wonen	9.252	-8.147
Totaal	14.322	-11.912

Algemene dekkingsmiddelen

	Lasten	Baten
0.5 Treasury	4.506	-4.676
0.61 OZB woningen	339	-4.013
0.62 OZB niet-woningen	25	-1.395
0.64 Belastingen overig	260	0
0.7 Algemene uitkering	0	-41.079
3.41 Economische promotie	28	-277
0.8 Overige baten	45	-2.357
Totaal	5.203	-53.797

Overig

	Lasten	Baten
0.4 Overhead	13.331	-1.864
0.10 Mutaties reserves	10.611	-12.454
0.11 Begrotingsresultaat	0	0
Totaal	23.941	-14.317

Saldo	93.276	-93.276
--------------	---------------	----------------

Meerjareninvesteringsoverzicht

Meerjareninvesteringsoverzicht (bedragen x € 1.000)		afschr. termijn	2025	2026	2027	2028	Afschrijvingslasten				
Pr.							2026	2027	2028	Dekking 2026	
Nieuwe investeringen											
3	Openbare ruimte Hensbroek	50	650				13				reserve KL
3	Huisvesting buitendienst	40	5.400				135				exploitatie
5	Gymzaal Kelderswerf (minimum variant)	40	1.673				42				reserve KL
5	Gymzaal renovatie Wassenaerstraat (minimum variant)	25	p.m.				p.m.				
5	Kunstgrasveld Apollo Hensbroek	20	1.000				50				reserve KL
5	Multicourt De Caegh	20	p.m.				p.m.				
5	Administratiesysteem zwembaden	n.b.	p.m.				p.m.				
5	IHP: Basisschool Jozef en Maria	40		2.377				119			
5	Vervangen top laag handbalveld RKS SV Sint George	20		32				2			
<i>Reeds geautoriseerd in 2024</i>											
3	Verkeersveiligheidsmaatregelen Berkhout	20	110	200	230		6	10	12		reserve KL reserve bovenw.
3	Trottoir spoorwegovergang Obdam	20	240				12				uz.
5	IHP: Renoveren Kelderswerf	25	3.491				140				reserve KL
			12.564	2.609	230	0	397	130	12		
Vervangingsinvesteringen											
3	Investering wegen elementen	30	2.234	965	1.200	1.300	74	32	40		exploitatie
3	Investeringen herinrichting groen	20	93	202	9	19	3	7	0		exploitatie
3	Investeringen vervanging speelplaatsen	20	122	25	13	13	4	1	0		exploitatie
3	Vervanging bruggen	60	717	562	268	238	24	19	9		exploitatie
3	Armatuuren OV	20	213	210	189	190	7	7	6		exploitatie
3	Lichtmasten OV	40	41	41	41	50	1	1	1		exploitatie
3	Beschoeiingen	30	106	110	124	104	4	4	4		exploitatie
3	Machines buitendienst	8	423	295	375	p.m.	14	10	13		exploitatie
Overhead	I&A-plan	4	80	120	120	120	3	4	4		exploitatie
			4.029	2.530	2.339	2.034	134	84	78		
Totaal			16.593	5.139	2.569	2.034	531	215	89		

Voor de nieuwe investeringen ontvangt u te zijner tijd ter autorisatie een separaat raadsvoorstel alvorens tot uitvoering wordt overgegaan. De afschrijvingslasten van de investeringen 2025 bedragen € 531.000 en zijn vanaf 2026 opgenomen in de begroting. De investeringen 2026 worden aangeboden bij de Perspectiefnota 2025-2029.

Beleidsindicatoren

Gemeenten zijn verplicht een set uniforme beleidsindicatoren in hun begroting en verantwoordingsstukken op te nemen. Het doel hiervan is om te komen tot meer transparantie, stuurbaarheid en vergelijkbaarheid.

Via Waarstaatjegemeente.nl wordt de meest recent beschikbare informatie gepresenteerd. Niet alle indicatoren worden ieder jaar door de bronhouder geactualiseerd of gepresenteerd.

Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025	Vergelijkbare gemeenten**	Landelijk
0. Bestuur en ondersteuning								
Formatie	fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,7	8,5	8,6	8,6	n.n.b.	n.n.b.
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,2	7,6	8	8,4	n.n.b.	n.n.b.
Apparaatskosten	kosten per inwoner	Eigen gegevens	805	895	920	857	n.n.b.	n.n.b.
Externe inhuur	kosten als % van de loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens	10,5	14	10,1	7,5	17,6	16,5
Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	11	14	9	14	n.n.b.	n.n.b.
1. Veiligheid								
Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	Stichting Halt	3	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	8	8
Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen	0,2	0,2	n.n.b.	n.n.b.	1	2,5
Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	CBS - Criminaliteit	2,2	1,9	n.n.b.	n.n.b.	2,5	4,3
Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen	1,1	1,1	n.n.b.	n.n.b.	1,1	1,3
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	CBS - Criminaliteit	4,6	2,6	n.n.b.	n.n.b.	4	5,8
3. Economie								
Funcziemenging	%	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	47,1	46,6	n.n.b.	n.n.b.	49,8	54,2
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inwoners 15-64 jaar	LISA	163,9	176,8	n.n.b.	n.n.b.	187,3	181,8
4. Onderwijs								

Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	6,1	6,3
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	13	19,8	n.n.b.	n.n.b.	20,5	27,2
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	DUO/Ingrado	1,6	2,1	n.n.b.	n.n.b.	1,9	2,4
5. Sport, cultuur en recreatie								
Niet-sporters	%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	38,1	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	47,9	46,4
6. Sociaal domein								
Banen	per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	586,8	577,1	n.n.b.	n.n.b.	708,1	836,6
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS - Jeugdmonitor	1	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	0,89	1
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS - Jeugdmonitor	3	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	3,3	6
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking	CBS - Arbeidsdeelname	75,2	75,7	n.n.b.	n.n.b.	73,7	73,1
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS - Jeugdmonitor	1	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	1	1,1
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	CBS - Re-integratie	129,3	126,4	n.n.b.	n.n.b.	173,7	344,8
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners (15-64 jaar)	CBS - Re-integratie	247,4	276,7	n.n.b.	n.n.b.	146,7	191,5
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	10,9	11,5	n.n.b.	n.n.b.	12,5	13,5
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	0,6	0,5	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	1,1
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	0,3

Cliënten met maatwerkarrangement WMO	per 10.000 inwoners	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo	490	510	n.n.b.	n.n.b.	652,9	700
7. Volksgezondheid en milieu								
Huishoudelijk restafval	kilogram per inwoner	CBS - Huishoudelijk afval	125	121,9	n.n.b.	n.n.b.	108	147,7
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	50,4	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	41,3
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing								
Gemiddelde WOZ waarde	€ 1.000	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	332	378	n.n.b.	n.n.b.	394	368
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research	14	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	8,9	9,3
Demografische druk	%	CBS Bevolkingsstatistiek	76,4	76,1	76,6	n.n.b.	81,1	70,4
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	COELO - Atlas lokale lasten	675	785	817	n.n.b.	947,3	n.n.b.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	€	COELO - Atlas lokale lasten	772	886	921	n.n.b.	1.037,1	n.n.b.

Woningbedrijf

(x € 1.000)	Jaarrekening		Begroting		
	2023	2025	2026	2027	2028
Omschrijving					
Bedrijfsopbrengsten					
Huurontvangsten	5.494	6.290	6.347	6.404	6.404
Vergoedingen	71	55	55	55	55
Overige baten	-	1	1	1	1
Boekwinst verkoop woningen	1.061	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal bedrijfsopbrengsten	6.626	7.346	7.403	7.460	7.460
Bedrijfslasten					
Afschrijvingen	990	1.957	1.957	1.957	1.957
Onderhoudslasten	1.760	1.684	1.804	1.881	1.881
Huurderving	47	50	50	50	50
Afschrijvingen gedekt via reserve	-	(384)	(384)	(384)	(384)
<u>Overige bedrijfslasten:</u>					
Belastingen	325	348	365	384	384
Verhuurdersheffing	-	-	-	-	-
Diverse kosten	186	275	275	275	275
Loonkosten	539	601	601	601	601
Bijdrage Algemene dienst	2.189	2.190	2.190	2.190	2.190
Totaal bedrijfslasten	6.036	6.721	6.858	6.954	6.954
Rente					
Rentebaten	-	-	-	-	-
Rentelasten	39	80	60	54	48
Renteresultaat (N)	39	80	60	54	48
Bedrijfsresultaat	712 V	545 V	485 V	452 V	458 V